

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate:
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Ljubljanski proračun

V torek zvečer se je vršila seja ljubljanske občinske uprave, na kateri je bil soglasno sprejet ljubljanski občinski proračun za leto 1932. Ta proračun pa mora potrditi še finančno ministristvo.

Ko je bil proti koncu novembra objavljen prvi osnutek ljubljanskega proračuna, je bila vsota izdatkov le malo manjša v rednem prometu kot za 1931. Ko pa je bil proračun predložen občinski upravi, je znašal v izdatkih le še 47,6 milj., torej nekaj nad 3 milj. Din manj, kot je znašal proračun za leto 1931. Ker smo smatrali, da je bil prvotni proračun potreben redukcije, smo čakali do predložitve definitivnega osnutka. Ta osnutek pa smo dobili prepozno, da bi se mogli z njim baviti pred občinsko sejo. Sicer je res, da je bil proračun sprejet v neizpremenjeni obliki, kakor je bil predložen, toda zaradi tega še ni rečeno, da ga javnost v celoti odobrava. Debata je pokazala, da se občinski svetniki sicer zelo detajlno zanimajo za probleme občinskega gospodarstva, zdi se nam pa, da ob tem nekoliko pozabljajo na druge stvari. Slišali smo sicer več stvarnih govorov, toda predlogi govornikov kažejo, da manjka nečesa v ljubljanskem občinskem svetu. Bilo je premalo kritike. Nič ne bo dvomilo, da je ostalo nerešenih, kakor prejšnja leta, še vedno cela vrsta problemov. Morda je ta ali oni tudi izgubil voljo za kritikanje radi tega, ker se nanjo ni jemalo ozir, pa če tudi je bila stvarna. Za občinsko gospodarstvo to ravno ni najboljša znamenje.

Stvarno prinaša proračun nekaj novih momentov. Je pa še veliko stvari, katere bi bilo treba preresetavati, kar je naloga javne kritike.

Danes se omejimo le na par pripomb. Pri pregledovanju proračuna pade v oči kaj prava postavka: plača županu. Lansko leto smo doživeli, da so se zmanjšali dohodki ministrov. Ljubljanski župan pa ima več plače kakor minister ali ban. Če so se nekoliko znižale plače velikega dela mestnega uradništva, naj bi župan s svojim dobrim zgledom prednjačil. Njegova funkcijska pristojbina znaša 120.000 Din letno. Poleg tega je namenjeno za reprezentacijske stroške mestne občine 200.000 dinarjev. Tudi v tej postavki bi se dalo nekaj več prihraniti, ko tpa je prihranil sedanjí proračun, ki je znašal to postavko od 250.000 Din za leto 1931.

Na tem mestu smo že večkrat poudarjali, kako važen je za delovni trg problem dvojnih zaslužkov. O tem daje smernice tudi navodilo finančnega ministra glede sestavljanja občinskih proračunov, ki v pravilnem razumevanju tega vprašanja in zavedajoč se predvsem socialne plati, zahtevajo, da se naj vpokojeni državni uradniki ali odrečajo pokojnini, ki stopijo v občinsko službo, ali pa naj jih občine ne sprejemajo v službo. Mislimo, da na dejstvu ne spremeni ničesar, če je kdo pragmatični ali pa samo pogodbeni uradnik. Tu bi bilo hvaležno polje za občinski svet, da preišče to vprašanje. Posebno je to aktualno sedaj, ko so deloma ali pa bodo v kratkem izpraznjena mesta visokih mestnih uradnikov.

Tudi proračun mestnih podjetij je bil soglasno sprejet. V debati pa se je oglašil občinski svetnik, ki je ugotovil, da znašajo najemnine za prostore, ki jih je najela mestna elektrarna v Mahrovi hiši, 184.000 Din. Za ljubljanske davkoplačevalce ni nič kaj razveseljujoče dejstvo, da so te najemnine najdražje v Ljubljani. Maksimalna najemnina znaša v Ljubljani 110 Din na kvadratni meter, tu pa znaša 200 Din. Seveda bodo potrebne še adaptacije v znesku 50—60.000 Din. Poleg tega pa so skladišča neuporabna.

Pri takih argumentih je kaj čudno, če kdo trdi, da bodo ti večji izdatki nadoknadjeni z dobičkom, ki ga bodo imela mestna podjetja. Kako je mogoče toliko prihraniti pri izdatkih, kako je mogoče zaradi najetja teh prostorov povečati dohodke elektrarne v taki meri!

Proti primitivnim načelom budžetiranja pa govori dejstvo, da je vnesena v proračun za to najemnino samo postavka 72.000 Din, ostanek pa da se bo kril iz fondov. Torej se bo trošil denar, ki ni namenjen v to svrhu. To vendar ne gre. Če mislijo s to prakso nadaljevati, potem je najboljšje, če se odobri enostavno ves proračun mestne elektrarne v znesku toliko in toliko milj. Din. Potrošek tega denarja pa bo prepustil odboru elektrarne. Proračun postaja tako iluzoričen. Vsota 184.000 Din za najemnino je tolika, da bi se mestni elektrarni že izplačalo graditi lastno upravno poslopje. Ta vsota pomeni pri obrestni meri 8% in amortizaciji kapitala 2 odst. kapital okoli 2 milj. Din. In da je cela hiša bila po eni cenitvi le nekaj več vredna, mogoče celo manj. Ali je ta najemnina kaj v zvezi s svoječasnim namerami, da se kupi cela hiša?

Se vedno je ostalo glede reševalnega voza pri starem. Ponovno smo že opozorili, da stane mestno občino reševalni voz več ko vzdrževanje in odplačevanje novega reševalnega avtomobila. Nepraktičnost tega vozila smo že svojčas dokazali in zahtevali, naj se reševalni voz odpravi in da si mestna občina nabavi mesto njega nov reševalni avto. Ali naj Ljubljana še nadalje gleda ta zdravstveni škandal, ko voz niti gumijastih koles nima, da se bolniki potem v bolnišnici pritožujejo, kako so bili v vozu pretreseni. Komu na ljubo je ostala postavka za reševalni voz v proračunu?

Želeli bi več pojasnil o mestnih hišah. Zlasti nas zanimajo odpisi. Nikakor nečemo iznašati protisocialnih zahtev, naj mestne hiše donajajo (saj nekatere) več. Pri tem pa ne mislimo na zvišanje najemnin, pač pa naj oni, ki imajo dovolj sredstev, plačujejo najemnino redno.

Zadnje čase se govori mnogo o koncentraciji nekaterih mestnih uradov. Pozdravili bi to koncentracijo, če bi v resnici prinesla poenostavljenost dela in v zvezi s tem znižanje stroškov. Če pa bo koncentracija nekaterih mestnih podjetij imela samo namen, da se ustvari kakšno novo meeto, ki bo

Evropska fronta proti Ameriki

V Washingtonu so zaradi Mussolinijevega članka indignirani

Washington, 14. jan. Ameriški tisk registrira senzacionalni članek Mussolinija v »Popolo d'Italia«, v katerem zahteva popolno brisanje tako reparacij kakor vojnih dolgov, niso pa do sedaj še prinesli nobenega komentarja, ki bi priznal oficijozno stališče Zedinjenih držav. Zaenkrat se da posneti iz ameriškega tiska samo to, da je javnost v Ameriki nekoliko indignirana nad »litvami Mussolinija, katere se tičejo neposredne vloge Amerike v svetovni vojni.

Tista Mussolinijeva izvajanja, v katerih pisatelj dokazuje, da evropska civilizacija propada, kar se vidi na rušenju tradicionalnih moralnih načel, na naraščanju gotovih zločinov in na bedastosti sportnih rekordov, Amerikancev ne zanimajo, ker za take probleme, ki niso v zvezi z »businessom«, sploh nimajo nobenega smisla. Pač pa so jih hudo zadele sledeče besede italijanskega diktatorja, ki so ga mnogi Amerikanci dozdaj naravnost oboževali:

»Minula vojna ni bila svobodna udeležba ljudi in vojnih sredstev v svrhu borbe za skupno stvar, ampak zavezništvo so si to skupnost zamislili na skrajno čuden, nelogičen in prazgodovinski način. Kadar je bila ameriška granata izstreljena od ameriškega topničarja iz ameriškega topa, Amerika zavezniškom ni zaračunala ne artilerista ne cene projektila. Toda, če so ameriško granato izstrelili francoski ali angleški kanonirji z istim namenom, za skupno stvar in v skupnem interesu, so se v zlatu zadovoljili Zedi-

njenim državam Severne Amerike. Nikoli se ni v zgodovini uveljavil merkantilizem na tako krivičen način. Ameriška in angleška vlada sta svojim industrijalcem anticipirali denar za njihove dobave, naj si bo živež, sirovine ali orožje, ki se je dobavljalo, recimo, Francozom. Toda Anglija na primer je dobila ta denar že nazaj s tem, da je naložila davek na vojne dobičke po skrajno visokih obrestih. Denar je torej že prišel nazaj in zato predstavljajo one vsote, ki jih morajo danes še plačati države dolžnice, v prvi vrsti Francija, Anglija in Ameriki, pravi in pristni prisilni tribut. Ta tribut je danes tem bolj neznosen, ker so padle cene. Zaradi tega padeča se mora danes opravljati dvojno delo, da se odplačuje Ameriki isti nespremenjeni dolg v čistem zlatu. Zaradi tega trpi zlasti Anglija, ker je funt padel. To je oduševstvo, ki danes ogroža vso gospodarsko in socialno strukturo sveta. Zato ni druge rešitve, kakor da rešimo svetovni problem v smislu prošnje očenaša: »Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.«

Dasi, kakor rečeno, oficijelni krogi k tem besedam Mussolinija še molče, se da iz šepetanja in šušljanja v političnih in gospodarskih krogih Amerike posneti, da so Američani prepričani, da Mussolinijev članek najbrže predstavlja afront celokupnega evropskega mnenja proti Zedinjenim državam Amerike, čeprav seveda stvar ni bila dogovorjena. Članek v »Popolo d'Italia« ni nič drugega kakor

eden izmed poskusov Evrope, da se iznebi obveznosti napram Ameriki, katere smatra kot neupravičene.

V zadnjem momentu se izve, da bo »Popolo d'Italia« prinesel še en članek Mussolinija o tej temi, in sicer pod naslovom: »Spričo dejstva nemške insolvence — poziv Ameriki.« Zdi se, da hočejo v Evropi Ameriko moralno prisiliti, da revidira svoje stališče v zadevi vojnih dolgov. Sovinistični »Evening News«, ki napoveduje med drugim vojno proti Japonski, celo izraža sum, da evropske velesile ščuvajo Japonsko k vojaški akciji v Mandžuriji zato, da bi se delale Zedinjenim državam neprilike. Razsodni krogi Amerike, predvsem gospodarski, pa izražajo svoje prepričanje, da bo ameriški kongres moral napraviti črto čez zavezniške dolge, naj mu bo ljubo ali ne.

Newyork, 14. jan. tg. Stimson je podal izjavo v listih, v kateri izrecno naglašja, da v Lausanneu ne bo zastopal Amerike niti neoficijelni opazovalec.

Francoski pritisk se je že pričel

New-York, 14. jan. tg. Federal Reserve Banka je prepisala 12 milijonov dolarjev na neki posebni inozemski konto. Po vesteh iz Wailstreeta, se je ta knjižba najbrže izvršila na iniciativo francoske Narodne banke.

Drugi Lavalov kabinet brez Brianda

Sibka vlada pred velikimi nalogami

Pariz, 14. jan. ž. Danes ob 1 ponoči je Laval sestavil vlado, ki je ostala skoraj ista, kakor prejšnja, razven tega, da je izpadel Briand in ker so dosedanjí državni podtajniki v notranjem ministristvu in kmetijskem ministristvu prevzeli ministrske portfelje v dveh resorih.

Ministrstvo vojske, ki je po smrti Maginota ostalo prazno, je prevzel Tardieu; predsedništvo vlade in zunanje ministristvo je obdržal Laval;

podpredsedstvo in pravosodno ministristvo Leon Gerard;
notranje ministristvo Cathalla;
finančno ministristvo Flandin;
proračun Pietry;
mornarico Doumond;
prosvetno ministristvo Rustand;
gradbeno ministristvo Deligne;
trgovinsko ministristvo Rollin;
poljedelsko ministristvo Ahil Fould;
kolonije Rynaund;
pokojnine Charpentier de Ribes;
avijatiško Doumesnil;
policijo Chapedelaine;
pošto in brzojav Guerniel;
pokrajine Blystone.

Levičarski listi ugotavljajo, da je bila rešitev vladne krize na ta način najboljša. »Populaire« in »Republique« napadata novo vlado in očitata Davala, da je odigral komedijo z namenom, da se reši Brianda, kar pa ne bo obetnila v najkrajšem času samo Lavalova vlada, temveč vsa Francija.

Kaj je bil namen krize

Pariz, 14. jan. tg. V francoski javnosti se smatra kot samo po sebi umevno, da se je drugi Lavalov kabinet sestavil na ta način. Pravijo: kriza je potekala popolnoma po programu, kakor je bilo že naprej videti od vsega početka. Prinesla je samo eno spremembo, ki je bila za en del vladne koalicije pač tudi samo namen: odstranitev Brianda iz kabineta. Položaj Tardieua je iz krize izšel še bolj utrjen, še močnejše pa je postal stališče ministrskega predsednika Lavalu, ki sedaj tudi oficijelno obvladuje zunanjo politiko ter ima v dosedanjem drž. podtajniku Cathalu zanesljivo moč v notranjem ministristvu. V zunanji politiki se drugi Lavalov kabinet najbrže ne bo dosti razlikoval od prvega, če tudi manjka v drugem kabinetu Briandova reprezentativna osebnost. Politika za reparacijsko konferenco je že določena, Laval in Flandin se bosta držala dosedanjih smernic. Za razorožitveno konferenco je Francija v novem vojnem ministru Tardieuju dobila v diplomatskem pogledu bistveno spretnješo osebo, kakor je bil to pokojni Maginot.

Vremenska napoved iz Dunaja: Nobene bistvene spremembe dosedanjega vremena ne bo. Ponekod megleno.

vzelo vse materialne prihranke, ali pa celo več, bomo temu odločno nasprotovali, kajti taka koncentracija nima nobenega smisla. Upamo, da se bo tudi v ljubljanskem občinskem svetu našel kdo, ki bo to sprevidel.

Zelo koristno bi bilo pojasniti, čemu mestna priprava ne izvršuje vseh voženj za mestna podjetja. Podatki o tem so v referatih le preveč sumarični.

Navedli smo dovolj konkretnih dejstev. Ljubljanski proračun je bil že od nekdaj predmet ostrih kritik. Kakor kažejo naše navedbe, tudi sedaj niso odstranjeni nedostatkí, katere smo ponovno naglasili. Ljubljanski občinski proračun daje toraj še vedno povod za kritiko, ki pa žal tudi z najboljšimi argumenti ne more spremeniti razmer na ljubljanskem magistratu.

Briand - stalni delegat Francije v ZN?

Pariz, 14. jan. tg. Kakor je Laval odločno povedal, se neče odreči nadaljnjemu sodelovanju z Briandom. To sodelovanje bo najbrže obstajalo v tem, da bo imenovan Briand za stalnega delegata Francije v Zvezi narodov, ker je Briand pred sestavo novega kabineta še enkrat gladko odklonil prevzem ministristva brez portfelja. Novi kabinet se bo v torek predstavil poslanski zbornici, ki bo gotovo zelo kritizirala izključitev Brianda, ker je Briandov prijatelj Danielou že večeraj

Nemčija na pragu ostre notranje politične borbe

Brüningov poskus osnovanja »narodne fronte« se ni posrečil
Tudi Hitler in Hugenberg needinata

Berlin, 14. jan. Brüningov poskus, da bi spričo važnih mednarodnih odločitev, ki so na pragu in od katerih odvisi v veliki meri bodočnost Nemčije, ustvaril enotno fronto pred inozemstvom, se je ponesrečil. Šlo je za sporazum med strankami glede podaljšanja mandata sedanjega predsednika republike maršala Hindenburga, ki naj bi ostal še nadalje na svojem mestu, ne da bi se vršile nove volitve z ljudskim glasovanjem. Državni zbor naj bi z dvotretjinsko večino menjal zadevni člen ustave, ki določa, da se mora predsednik po sedmih letih voliti z ljudskim glasovanjem. In sam potrdil Hindenburga na sedanjem mestu. Dr. Brüning bi bil rad prihranil Nemčiji milijone, ki se potrosijo za volitve, več tednov razburjenja in političnih bojov, ohranil pa bi bil Nemčiji predeednika Hindenburga, v katerega ima zaupanje ne samo nemški narod, temveč tudi inozemstvo. Morda je tudi s svojo izjavo proti reparacijam skušal pridobiti za to misel »narodno opozicijo«, to je hitlerjevce in nemške nacionalce, ki so si postavili v svoj program odpoved reparacijski plačili.

Poskus snovanja »narodne fronte« se tudi s pomočjo Hindenburgove osebe ni posrečil. Prvi je odgovoril kanclerju vodja nacionalistov Hugenberg in gladko odbil njegov predlog. Hugenberg je v svojem odgovoru zahteval odstop Brüningove vlade in razpis volitev predsednika republike; po njegovem mnenju bi pomenilo pristati na podaljšanje Hindenburgovega mandata, izreči zaupnico Brüningovi vladi. Hitler je svoj odgovor poslal naravnost predsedniku republike, torej ne kanclerju. Odgovor se ni bil objavljen, vendar je znano, da je tudi odklonil. Hitler je pisal predsedniku republike v silno umerjenem tonu in ni rabil tako ostrih izrazov, kakor Hugenberg v pismu na Brüninga. Hitler je v svojem pismu na dolgo in široko pojasnil predsedniku, da ne more iz ustavnih razlogov sprejeti Brüningovega predloga; nikakor pa vodja narodnih socializmov ne odklanja Hindenburgove osebe, kot kandidata za predsednika pri rednih volitvah. Politični krogi so mnenja, da bi voditelji narodne opozicije nič ne imeli proti morebitni kandidaturi maršala Hindenburga, ako bi ta hotel nastopiti kot kandidat narodne opozicije, nočejo pa pristati na podaljšanje Hindenburgovega mandata, kakor ga predlaga Brüning, ker menijo, da bi s tem omogočili Dr. Brüningu uspeh na bližnjih mednarodnih konferencah in s tem utrdili njegovo pozicijo tudi v notranjosti.

Pozornost je zbudilo dejstvo, da sta Hitler in Hugenberg poslala svoje odgovore ločeno in da se torej nista sporazumela za skupen nastop. »Narod-

na opozicija« torej ni edina, po vsem tem lahko rečemo tudi, sploh ne obstoji. Baje tudi Hitler ne obvlada več svojih vrst. Teko je na primer na zborovanju narodnih socializmov v Monakovem voditelj dr. Frick jasno povedal, da je izhod iz sedanjega položaja v »svobodni« edino v predsedniških volitvah, pri katerih bodo narodni socialisti volili moža iz svojih vrst, torej ne več Hindenburga.

Socialni demokrati se javno glede Hindenburgove osebe niso izrekli. Raje so počakali na odgovor nacionalistov. Danes bi bil odgovor socialistov brezpredmeten, ker Brüning itak ne more doseči v državnem zboru dvotretjinsko večino brez hitlerjevcev.

Nemčija je danes notranjepolitično bolj razklana kakor kdaj poprej in strankarski boji so z vso silo butnili na plan. Hindenburg je naročil Brüningu, naj kot kancler opusti vsako nadaljnjo akcijo glede podaljšanja njegovega mandata. Tako je zdaj prepričano povsem zasebni iniciativi strank tudi vprašanje Hindenburgove kandidature pri prihodnjih volitvah, ki se bodo vršile brzkone 13. marca.

Hitlerjev kandidat

Berlin, 14. jan. AA. Nacionalistična koalicija namerava postaviti proti Hindenburgu za predsedniškega kandidata generala von Eppa, šefa Hitlerjevih napadalnih čet.

»Germania« napoveduje, da se bo nemški državni zbor sestel 22. februarja.

Italijo skrbi francosko-madarsko zblížanje

Rim, 14. januarja. Po zanesljivih informacijah namerava grof Bethlen ostati v Rimu okoli deset dni. V službenih krogih zagotavljajo, da je njegov obisk povsem zasebnega značaja, čeprav se bo sestel z Mussolinijem in Grandijem. Bethlen, ki se bo brzkone iz Rima odpeljal tudi v London, bo v prvi vrsti razložil Mussoliniju in Grandiju nov zunanjepolitični položaj Madjarske, ki se je v zadnjem času približala Franciji.

Sovjetsko-romunska pogajanja razbila

Bukarešta, 14. jan. AA. Romunsko-sovjetska pogajanja za sklenitev pakta o nenapadanju se razbila, ker Sovjeti zahtevajo, da pride v pakti klavzula, po kateri bi se Besarabija izključila iz rumunske suverenosti.

Petletka kapitalizma

Pariz, januarja.

V Evropi se danes vse lomi v krčih, ki so bodisi gospodarskega, socialnega ali političnega značaja. Le Pariz je v sredi razburkanega oceana čudovita sipina, kamor se zateka vse, ki je prej v gospodarskem, socialnem in političnem oziru kot individualnost kaj pomenilo. Morgan je zasipal kleti francoske narodne banke z ameriškim zlatom, bivši socialni anarhisti so zbežali pred lastnimi otroci, ki so zažgali vzhod Evrope in bivši veliki svečeniki evropske demokracije pišejo v Parizu čudovite studije v obliki psiholoških spominov v stilu Benedeta Croceja in Guglielma Ferera. Mučenik ni nič brez svetniške aureole. Brodolomci bivšega političnega reda v Evropi so v baročnem in ekumenično liricnem Parizu našli tisto sijajno diplomatično »genre énigmatique — ugankarsko okolje, ki kljub drznosti načrtov na nobeno stran ne more vplivati strahovalno — saj je Francija danes v svoji tradiciji tako uravnovešena, da razlika v levičarskem in desničarskem patriotizmu obstoja kvečjemu v nijansah, ki pa imajo zopet to čudovito usovršenost, da v monotonosti vsakodnevnih ideologij ustvarjajo pravzaprav sensoriellement spirituel — začarani krog duhovnosti.

Bivša Youngova konferenca l. 1929. ni bila drugo ko ustanovitev urada, ki bo v obliki baselske mednarodne reparacijske banke tvoril kanal ameriškega kapitala za industrializacijo Rusije in Kitajske. Načrt je propadel vsled ruskega dumpinga. Sledil je načrt evropske unije, ker je pač Rusija odpovedala in se odločila, da izvede svojo petletko brez denarja. Ameriki naj pač preostane Kitajska, če ji pri prvi oslavitvi anglosaksonskega vpliva v mejah tega svetovja ne bo križala računa Japonska, kar se je danes zgodilo, ko nikdo ne mara vedeti, kako bi razrešil mandžurski spor. Evropska unija je pa prav lahko razdelila Evropo v dve sferi: industrijsko in agrarno, med katerima se je po pariški etimologiji zgradil tako zvani poslovski most v obliki Mednarodnega agrarnega hipotečno-kreditnega instituta, ki bi imel to čudovito lastnost, da bi našega dobrodušnega rodoljuba iz Vižmarjev zvezal s skopuhom iz kakšnega Auvergneja, ki bi najbrž tekom petkrat šestdeset let — dolgoročna posojila se v mednarodnem življenju sklepajo navadno na šestdeset let in se tudi lahko obnavljajo — hranil obligacijo in tirjal svoje obresti. Kako čudovita rešitev vprašanja mednarodne solidarnosti!

Toda sedanja nezavest, v kateri se nahaja Evropa, kaže znake agonije pred katastrofo. Če je političnim prerokom gospodarske krize možno opavičiti kot kronične pojave v krvnem obtoku človeškega snovanja, je nasprotno prepred katastrofe težko preskočiti z gesto sofizma, ker pred obličjem smrti noben sofizem ne iznajde formule kompromisa. Tako je bilanca, ki je sestavljala tukajšnji preroki, najbrž iskrena, ko se oznanja kot sledeča. Vsi dosedanjí načrti, kako rešiti Evropo in njen trenutni red, so plod anarhije, v kateri je kapitalizem dozdaj živel. V tem je imel Marx popolnoma prav. Toda kapitalizem je razmeroma še zelo mlad in je njegova dosedanja anarhija le izraz njegove pubertetne krize. Da preprečimo katastrofo, je nujno, da onemogočimo razpad socialnih razredov, ki jim je sodobna politična in diplomatska sagata izsesala klince življenjskega soka. Sodobnim socialnim razredom je treba dati nazaj njihove tri glavne principe: avtoriteto, sigurnost in zaupanje v bodočnost.

Politika kot ravnanje javnega življenja, je odgovorila, ker se ne zna politični preko principa demokracije. Država kot avtoriteta se izživlja v najkontradiktornijih oblikah. Namesto da bi država postala izraz posamezne narodne skupnosti, se je postavila v pozo boga. Zato je kapitalizem danes obtožuje, da je država danes namesto odjemalca sama podjetnik. To je pa baje danes plod anarhične dobe kapitalizma. Pri mozaiku današnjih evropskih astavnih sistemov je avtoriteta kot nujni življenjski

princip preveč heterogen, da bi se v kapitalizmu mogel ustvariti tok zaupanja. Brez sigurnosti in zaupanja je pa vsaka kreditna aktivnost nemogoča. Ker pa kapitalizmu nikdar ni bil preveč na srečo dinamični vzpon posameznih političnih ideoloških tokov — ravna pot, najkrajša pot — zato se nikdar ni preveč skrupulozno vmešaval v notranje zadeve posameznih držav. Pojm države kot samostojnega podjetnika je le potreba preobraziti v pojm države kot odjemalca.

Ta veliki mednarodni podjetnik pa danes še ne obstoja. Evropska unija je na pretresu v podkomisijah Zveze narodov. Rešitev ustanovitve nove mednarodne avtoritete, kateri bodo države delegirale svoje pravice, naj se ustvari iz današnje Zveze narodov, ki naj po izreku enega pariških publicistov postane »Velika mednarodna zbornica svetovnih trustov in sindikatov. Tej ustanovi naj posamezne države delegirajo vse vodstvo svojih lastnih narodnih ekonomij, ki bi se predvsem omejele na prometno in električno industrijo.

V območju železniške politike se že javljajo prvi znaki v delovanju francosko-nemške železniške komisije. Vsa velika aktivnost pa je predvsem omejena na omrežje Centralne Evrope in področje severne polovice Afrike. Vsa reorganizacija posameznih omrežij naj se prepusti bodočemu trustu v Ženevi. Direkcija in uprava narodnega omrežja ostane izključno posameznim državam članicam, katerim se za njih vestnost dovoli nagrada in možnost kredita za druge panoge notranjega gospodarstva. Največje podjetje v tem delu načrta bi bila zgradba Saharske železnice, kjer bi našlo odtok nešteto milijard svetovnega kapitala.

Drugi del načrta naj tvori reorganizacijo rečne prometa v Evropi. Z zgraditvijo prekošvicarskih kanalov naj se ob Bodenskem jezeru v Friedrichshafenu ustvari zveza med Donavo, Renom in Rodanom, ki bi ustvaril prekokontinentalno zvezo med Črnim, Baltskim in Sredozemskim morjem. Zopet prilika za valček milijard ob Bodenskem jezeru.

Tretji del načrta je pa le obnova velikega načrta belgijskega industrijskega Heimana, ki je nedavno preko belgijskega zunanjega ministra Zvezi narodov predložil načrt o elektrifikaciji Srednje Evrope. Po tem načrtu naj se ob železnih vratih na Donavi, na meji Jugoslavije, Madjarske, Romunije in Bolgarije zgradi velika elektrarna centrala, ki naj bo kopija one ruske ob Dnepru, ki je pod imenom »Dneprostroj« postala parala ruske petletke. »Dneprostroj« bo dajala 950.000 kilovatov, dočim bi ta ob železnih vratih dajala 750.000 in bi nudila tok v krogu Trst, Praga, Varšava, Carigrad, Atene. Izvršitev načrta bi stala enajst milijard dinarjev in bi zahtevala zaposlitev 61.000 delavcev.

V teh grobih oblikah je mogoče zaslučiti, kolika je širokoptoznost te petletke, ki jo v Parizu imenujejo »petletko kapitalizma. V plačilo medsebojnih uslug ta »Velika zbornica« zahteva le, da se pri Zvezi narodov osnuje armada, ki bo čuvala v posameznih delih sveta podjetja te ženevske institucije.

Gospoda je najbrž tudi iskrena, ko pravi, da načrt te petletke ni naperjen proti nikomur, osebno ne proti Rusiji. Po njih mnenju je danes kampanja i vojaška i gospodarska proti Rusiji nemogoča. Če Evropi uspe ta petletka, bo Stalinsova Rusija, ki danes pošilja v Ameriko anketne komisije, prisiljena, da klone pred Parizom in se pride pogajati.

Vsaka reč velja toliko, kolikor sama predstavlja vrednosti. Tolika je tudi vrednost tega načrta. Pred neizvestnostjo jutrišnjega dneva je položaj evropskega človeštva najbrž tak, kakor ga je nedavno označil Erich Kästner: »Vsi Evropejci smo danes zopet stisnjeni v velikanske kolodvorske čakalnice, tako kakor smo bili stisnjeni in čakali leta 1914., da nas kdo pograbi in odvde v svojo smert. Bila bi tragična krivda kapitalizma, če tega psihološkega momenta ne bi bil opazil.

—rj—

Orožje na Ottakringu

Odkritje velikanske zaloge orožja socialnih demokratov

Dunaj, 14. jan. Najvažnejši notranje-politični dogodek zadnjih dni je gotovo odkritje velikanske zaloge orožja v delavskem domu v Ottakringu, ki ga je upravljala socialnodemokratski poslanec Alb. Sever. Nastop policije je tako razburil delavstvo, da bi bili kmalu nastali nemiri v tem delu mesta.

Policija je vdrila v klet omenjenega doma. Prva vrata si je dala odkleniti po ključavničarjih, toda tudi naslednji prostori so bili vsi trdno zaprti. V temni kleti je policija našla na pravo goro koka in se je dolgo časa trudila, da je to velikansko zalogo odstranila od glavne stene. Zunanost stene se ji je zdela sumljiva in je dala debeli zid zato prebiti. Ko so zidari s težavo odstranili kose betona, je policija skozi luknjo ugledala nov temen prostor, poln zabojev, ob stenah pa so bile naslonjene puške. Vsega je bilo v tej nenavadni »shrambi 750 puške tipa »Mannlicher«, 6 strojnih pušk in okoli 12.000 nabojev, nadalje več posod plinov, ki bi se lahko uporabili za sestavo solznih bomb. V zalogi je bilo tudi 4000 ročnih granat. Policija je ugotovila, da je železni material za granate proskrbela domača tvrdka Hedwig Zipfel. Skrbno je bila tudi shranjena velika množina sabelj, bajonetov, nožev in bokserjev. Orožje je bilo v dobrem stanju in skrbno shranjeno. Baje so posebni tehnični izvedenci od časa do časa prišli pregledat orožje, da bi morda ne zarjavelo.

Ko je policija spravljala na dan orožje, so se v bližini pričeli zbirati delavci, tako da je nastala nevarnost spopada. Posebno mladina je vprav izzivala policijo.

Umevno je, da je odkritje, ozir. tako odločno postopanje policije, ki je vse orožje zaplenila, silno razburilo delavske kroge in tudi osrednje vodstvo socialistične stranke. Stranka je izdala na svoje pristaje naslednji poziv: »Včeraj je policija v smislu sodnijskega ukaza vdrila v delavski dom v Ottakringu in tam zaplenila orožje. Vladi so dobro znane zaloge orožja fašistov. Toda vlada teh ne išče in jih tudi ne najde. Če se pa delavstvo in republikanci oborožujejo, da bi branili ustavo in svobodo nemškoavstrijskega naroda proti fašističnim izdajalcem, tedaj vstanemo sodišča in oblastva ter zaplenimo njihovo orožje. Dne 13. septembra je

na tisoče Heimwehrovcev na Stajerskem nastopilo s strojnimi in puškami, toda orožja jim ni nikdo zaplenil. Orožništvo in vojaštvo je Heimwehrovce ščitilo, da so lahko svoje orožje spravili na varno. Orožje pa, ki je namenjeno za obrambo republike proti puštom, da vlada zapleniti. Na vsakem zborovanju napoveduje Starhemberg, da bodo fašisti v najkrajšem času z orožjem zrušili ustavno republiko. Nikdo, ne sodišče ne oblastva, ne ovira fašistov pri njihovem mrličnem oboroževanju. Dokler se oni oborožujejo proti naši svobodi, se bomo tudi mi oboroževali, da bomo lahko branili svojo prostost.

Drobne vesti

Belgrad, 14. jan. I. Narodni poslanci so danes prisli v Belgrad, kjer so se sešali v prostorih parlamentarnega kluba k prvemu posvetovanju zaradi prve seje narodne skupščine, ki bo jutri 15. januarja.

Belgrad, 14. jan. I. »Službene novine« prinašajo sledeči vojni ukaz: Prevedeni so v rezervni paradižni poročnik Peter Balog, Milan Andrijač; podporočnik Rudolf Riba, Vladimir Zupančič, Josip Hugalj in Andrej Rogina.

Belgrad, 14. jan. I. Trgovinski minister javlja, da je bilo v decembru lanskega leta izvoženega našega vina 248.482 hl, in sicer v Avstrijo, Italijo in Češkoizlovaško.

Belgrad, 14. jan. AA. Eskontiranje kuponov 7% dolarskih zastavnih listov Državne hipotekarne banke.

Državna hipotekarna banka vrši eskontiranje vsakega prihodnjega kupona s svojih 7% nih zastavnih listov dolarske emisije iz leta 1927 (Seligman), pri čemer odbije 7% obresti od odgovarjajoče vrednosti kuponov. Tako lahko vsi lastniki omenjenih bančnih zastavnih listov eskontirajo svoj prihodnji kupon pri centrali Državne hipotekarne banke ali njenih podružnicah v kraljevini brez kakršnihkoli drugih stroškov.

Pariz, 14. jan. AA. Iz Pampelune na Španskem poročajo, da je državljanska garda odkrila v vasi Estelli, skrito skladišče orožja in 14 kg dinamita.

Boj dveh imperializmov ob Tihem oceanu

Amerika je preprečila sporazum med Kitajem in Japonsko Sovinisti grozijo z vojno

London, 14. januarja. Japonska vlada še ni odgovorila na znano noto Amerike. Najbrž bo japonski odgovor izročen v Washington danes ali jutri in bo, kakor je bilo že sporočeno, zelo koncilantnega značaja.

Sedaj se je tudi izvedelo, kako je ameriška nota nastala. Kitajski minister za zunanje zadeve dr. Cen je namreč nedavno začel z japonskim generalnim konzulom v Šanghaju neobvezne razgovore glede Mandžurije. Vzrok je bil ta, ker je kitajska vlada izprevidela, da se na učinkovito podporo Društva narodov ne more zanašati. Obenem pa je kitajska vlada zelo v skrbeh zaradi postopanja bivšega mandžurskega guvernerja Cansuljana, ki je izvajal v Mandžuriji, enako kakor njegov umrl oče Cansolin, diktatorsko oblast čisto neodvisno od osrednje kitajske vlade v Nankingu. Cansuljan je umaknil svojo veliko armado iz Mandžurije in z njo ogroža sedaj kitajsko vlado v Nankingu, ki ima velikega neprijatelja tudi v bivšem predsedniku republike Čangkajseku. Zato je bil dr. Cen pripravljen, pogoditi se z Japonci, in sicer na sledeči podlagi: Mandžurija naj ostane pod kitajsko suvereniteto, dočim naj bi Japonci imeli v rokah politiko. Na ta način naj bi se v Mandžuriji ustvaril kitajsko-japonski kondominij, kakor obstoja n. pr. med Anglijo in Egiptom v Sudanu. V zahvalo za to bi Japonci generala Cansuljana in njegovo armado v Peking u razorožili.

Francoski predlogi v zadevi vojne odškodnine

Pariz, 14. januarja. Francoska vlada je predložila angleškemu kabinetu sledečo rešitev reparacijskega vprašanja: Nemčiji naj se dovoli dveletni moratorij za tako zvane pogojne anuitete po Youngovem načrtu. Ako se Amerika obenem za ti dve leti odpove svojim zahtevam napram zaveznikom, potem bi se te anuitete enostavno za vselej ertale.

Kar se pa tiče tako zvanih brezpogojnih anuitet, naj se komercializirajo na ta način, da se emitirajo obligacije nemških državnih železnic, katerih vsota je enaka vsoti anuitet, ki jih morajo nemške državne železnice po Youngovem načrtu plačevati Mednarodni reparacijski banki. Da se začasno olajša gospodarski položaj Nemčije, naj bi se začelo obrestovanje šele leta 1934. Zato da se Amerika deloma odškoduje zaradi ertanja njenih

Kakor hitro je Amerika za ta pogajanja zvedela, je takoj intervenirala. Amerika se niesar bolj ne boji kako sporazuma med Kitajsko in Japonsko glede Mandžurije, ker bi le-ta pomenil popolno izključitev ameriškega vpliva v Mandžuriji in največjo škodo za ameriški »business«. Zato so Zedinjene države s svojo noto ohvestile tako Kitajsko kakor Japonsko, da se sicer lahko med seboj pogodita, absolutno pa ne na stroške Amerike, ki sicer priznava vse do sedaj pridobljene gospodarske predprave Japonske v Mandžuriji, nikakor pa ne misli priznati nobenih novih predprav.

Zaradi tega so kitajsko-japonska pogajanja padla v vodo in vlada zaradi tega med Japonsko in Ameriko kljub koncilantnemu odgovoru, ki ga misli japonski kabinet poslati Ameriki, velika napetost. Tako n. pr. piše sovinitični Evening News: »Akcija Amerike pomeni prvi topovski strel nove svetovne vojne, ker so Japonci slej ko prej odločeni, da iz Mandžurije napravijo drugo Korejo in da ne respektirajo principa odprtih vrat.«

V Mandžuriji sami se vrši ljuta borba med japonsko armado in kitajskimi iregularnimi četami. Torišče borb je predvsem provinca ob reki Liao tja do stare kitajske meje. Japonci so ustavili ves promet na angleško-kitajski železnici, ki vodi iz Mukdena v Peking. Kljub angleškemu protestu se na tej progi vozijo sedaj samo japonski vojaški transporti, ki imajo nalogo, da deželo energično očistijo vseh »proparskih« čet.

zahtev, naj se del teh obligacij devolvira v korist vlade v Washingtonu.

Te predloge je odnesel s seboj angleški predstavnik sir Leith-Ross v London, kjer so sedaj predmet posvetovanja v angleškem ministrskem svetu. Ko se bo sir Leith-Ross vrnil v Pariz z eventualnimi protipredlogi angleškega kabineta, se bodo lahko začeli razgovori o tej stvari med francoskimi in nemškimi delegati ter med delegatom Italije Beneducejem, ki se je te dni pripeljal v to svrhu v Pariz.

Ni še znano, kakšno stališče je angleški kabinet zavzel napram predlogom Francije, zdi se pa, da bo sporazum med Francijo in Anglijo v zadevi reparacij zahteval še veliko posvetovanj.

Konferenca zastopnikov mlinske industrije

Belgrad, 14. jan. I. Prihodnjo nedeljo, 17. januarja bo vsedržavna konferenca zastopnikov mlinske industrije s sledečim dnevnim redom: 1. Sedanje stanje mlinske industrije, posebno z ozirom na nakupovanje in razprodajo pšenice. 2. Ustanovitev orednje organizacije mlinske industrije ter njene neposredne naloge. Zastopniki mlinarjev se bodo sešli že v petek ali soboto ter bodo v zasebnih razgovorih pripravili vse, da bo konferenca uspešnejša in učinkovitejša. Pričakuje se, da bodo nastopili mlinarji iz severnih krajev s posebnimi predlogi, kajti njihova industrija je bila nekoliko oškodovana radi pšeničnih naredb ter je pokazala

znake močnega oslabiljenja. V interesu državnega gospodarstva pa je, da se mlinska industrija odpre pot in da bo v bodoče prišlo do cenejše razprodaje moke med ono prebivalstvo, ki je v pogledu prehrane pasivno. V zvezi s to konferenco se čuje, da je kmetijski minister dr. Demetrovič posvetil prav posebno pozornost temu problemu, tem bolj, ker je kot bivši trgovinski minister sodeloval pri izdelavi zakona o žitnem monopolu, katerega nedostatke je imel priliko sedaj preizkusiti, tako da bo kot kmetijski minister lažje pripravil nove predloge za reforme, ki so v tem pogledu postale neobhodno potrebne.

Smrt bivše grške kraljice

Frankfurt, 14. jan. AA. Bivša grška kraljica Sofija je sredi ob 22 umrla. Zdravila se je več tednov v neki kliniki, a brez uspeha.

Atene, 14. jan. tg. Royalistična stranka je na brzojavno prošnjo bivšega grškega kralja Jurija sporočila listom vest o smrti bivše kraljice Sofije. Tudi v republikanskih krogih je smrt radi tragične bolezni bivše kraljice povzročila obžalovanje. Listi poudarjajo o bivši kraljici, s koliko ljubeznijo je bivša kraljica odgajala svoje otroke, da pa je vedno ostala Nemka, ki se ni mogla prilagoditi grškemu bistvu.

Viljem obolel

Haag, 14. jan. Zdravniki so izdali bulletin, po katerem je stanje bivšega nemškega cesarja Viljema zelo resno. Pred kratkim so govorili, da se je ekscers prehladil, sedaj pa so nastopile posledice tega prehlajenja in se zdravniki vsled njegove starosti — 27. t. m. bo star 73 let — boje katastrofe.

Kralj Sirije

Carigrad, 14. jan. tg. Iz poučenih krogov se potrjuje, da je bivši egiptski kedi Abas Hilmi, določen za kralja Sirije. Očitno je, da sta se Francija in Anglija o tej volitvi že zedinili, pri čemer igra za Francijo veliko vlogo želja, da bi se Francije iznebi sirskega postolovščin. Turcija, Irak in Transilvanija so obljubile, da bodo priznale bodočega kralja. Abas Hilmi je odpotoval danes iz Carigrada v Cannes, kjer bo ostal v zimskih mesecih s svojo drugo soprogo, ki je Francozinja. Glavna soproga in mati njegovih otrok, ki je Italijanka, pa ostane v Kairu.

Koran ukraden

Jeruzalem, 14. jan. AA. Iz neke tuk. mošeje je izginil rokopis korana, ki ga cenijo na 20.000 funtov sterlingov. Rokopis je star osemsto let in epada med največje dragocenosti muslimanske vere. Tatvino so ugotovili na prvi dan ramazanskih praznikov.

Razorožitelna konferenca bo dolgočrna

Washington, 14. jan. AA. Zunanje ministrstvo pričakuje, da bo razorožitelna konferenca trajala osem mesecev, in je zato dovolilo enatni komisiji za zunanje zadeve kredit 450.000 dolarjev za stroške ameriške delegacije.

Zunanji minister Stimson je izjavil, da se ameriške Združene države ne udeležijo Lausnanske konference.

Komunisti med srednješolci

Budimpešta, 14. jan. Z. Politična policija je odkrila komunistično organizacijo, v katero so zapleteni srednješolski dijaki v starosti od 16—18 let. Ugotovljeno je, da so komunistični agenti razvijali v zadnjih mesecih veliko komunistično agitacijo zlasti med srednješolsko mladino. V terek je policija aretirala 30 mladeničev te komunistične organizacije, med katerimi so tudi nekateri univerzitetni dijaki in dijaki visoke rabinarske šole. Dvajset dijakov je policija spustila iz zaporov, vendar po se bo proti njim nadaljeval disciplinski postopek. Policiji se je posrečilo aretirati tudi tri agitatorje, ki so predavali dijakom. Zivahno propagando so razvijali zlasti med srednješolci.

Madžarska brez kompasa

Budimpešta, 14. jan. Z. Snoči se je vršila seja vlade, na kateri je imel grof Karolyi velik politični govor, in je predvsem ugotovil, da se bo obsešno stanje v Madžarski še podaljšalo. Grof Karolyi je rekel, da so zadnji dnevi prinesli Madžarski toliko iznenadenj, da se jih bo morda kmalu mogel kmalu otresti. Niče ne ve, kako se bodo razvijali odnosi med Nemčijo in Francijo. Madžarska vlada v taki situaciji ne more sestaviti gospodarskega programa, temveč mora to vprašanje kratkoma obiti in počakati na razvoj dogodkov.

Amerika zvišuje davke

Washington, 14. jan. Z. Mellon je v finančnem odboru reprezentativne zbornice snoči izjavil, da bo deficit drž. proračuna, ki konča 30. junija, znašal najbrž 2123 milijon dolarjev. Zaradi tega bo dolg narasel na 1500 milj. dolarjev. Za kritje tega zneska predlaga Mellon nove davke v znesku 920 milj. dolarjev, od katerih odpade na carinsko blago 185 milj. dolarjev, na delniške družbe 60 milj. dolarjev, na tobak 58 milj. dolarjev, na avtomobile 121 milj. dolarjev, na gledališča, telefon in brzojav na 55 milj. dolarjev. Ostali davki se bodo porazdelili na razna druga podjetja.

Pariz, 14. jan. Z. Po vesteh iz New Yorka je francoska vlada sklenila s Kanado dogovor, za odjem 220 milj. bušlov pšenice. Ta vest je izzvala v Ameriki veliko razočaranje, ker je Laval pri svojem zadnjem obisku v Ameriki obljubil, da bo Francija kupila v Združenih državah večje količine žita.

† Prof. dr. Josip Jenko

Cerklje, 14. januarja.

Dr. Jože Jenko, profesor v pokoju in sedanj gospodar obsežnega posestva, leži na mrtvaškem odru. Težko je slikati osebnost moža, ki si ga je treba ogledati od več strani. Starost je večkrat v svojih dejanjih plodovita in bogata, in ta slučaj se je pri pokojnem dr. Jenku v polni meri uresničil. Ko je pokojnik po smrti matere, sestre in štiri leta mlajšega brata Janeza prevzel gospodarstvo na imenitnem in obširnem Podjedovem posestvu, ki ga je skoraj 150 let upravljala Jenkova rodbina, kot poslednji moški potomec, se je kljub visoki starosti posvetil svojemu najljubšemu poslu kmetovanju in gospodarstvu. Tako je popravil hišo in vodil vse posestvo z večjo roko, kakor kak mlad navdušen gospodar. Krono vsega dela si je postavil lanske leto s svojim valjnim mlinom in poleg obstoječih elektrarn. Pri njegovem napornem delu za dograditev dolgoletnega načrta, mu je pridno pomagala žena Helena roj. Zupana, doma iz Krizev, njegova daljna sorodnica, s katero se je poročil leta 1922, ker je rabil po smrti vseh ožjih sorodnikov žensko za pomoč.

Pokojni je bil sicer mirnega značaja, sam vase zatopljen, vedno razmišljujoč ter priljubljen pri vseh sosedih in meščanih. Bil je vseskozi veren do smrti in je prihajal vsako nedeljo redno k sveti maši. Svoj rojstni kraj vas Dvorje je zelo ljubil in je bil na domačo grudo zelo navezan. Močno se je zanimal za pospeševanje kmetijstva. Kot občinski odbornik se je večkrat imel priliko potegniti za interese svojih občanov. Z znanstvenimi deli se pokojni dr. Jenko ni več bavil, tembolj pa je znan iz svojih mladih let kot izborni poznavalec zgodovine in prvi dobi krštanstva. Mnogo odličnih mož, ki se danes udeležujejo po različnih poklicih, so bili njegovi učenci.

Pred dobrim tednom je bil dr. Jenko še precej zdrav in se je vozil z avtobusom v Ljubljano. Pri tej priliki pa se je baže zelo razburil, tako da ga je že naslednjega dne zadela možganska kap. Poleg domačega zdravnika dr. Majerja so klicali tudi zdravnika iz Golnika, toda njegova ura je bila že šteta in nihče mu ni mogel več vrniti zdravja. Bil je pri zavesti do zadnjega trenutka.

Umril je v sredo 13. januarja ob 10 zvečer. Pogreb pokojnika bo v soboto 16. januarja ob 10 dopoldne na pokopališču v Cerkljah. Bog mu bodi milosten plačnik za vsa njegova dela in trpljenje, prizadeti rodbini pa naše iskreno sožalje.

Iz Kranja nam je prišla žalostna novica, da je v sredo zvečer na svojem domu umrl eden najbolj učenih slovenskih profesorjev dr. Josip Jenko, nekdanji slovenski skladatelj Davorina Jenka. Pokojni Jenko je bil rojen 15. marca 1854 v Dvorjah v občini Cerklje pri Kranju. Po končani ljudski šoli v Cerkljah in Kranju je študiral gimnazijo v Ljubljani, univerzo pa v Gradcu in na Dunaju. Od ljudske šole naprej do doktorata je vse dovršil z odličnim uspehom. Posvetil se je latinščini, grščini ter zgodovini in zemljepisju, poleg tega pa je poučeval tudi slovenščino in nemščino. Prvo njegovo službeno mesto je bilo v Mariboru, nakar je leta 1885 prišel v Kranj, kjer je ostal dve leti. Iz Kranja je prišel v Ljubljano, kjer je nekaj let učil na nekdanji gimnaziji, odkoder je bil leta 1890 prestavljen na novo niško (slovensko) gimnazijo v Ljubljani. Iz Ljubljane je pozneje šel v Novo mesto, odkoder ga je tedanji režim, ki je bil slovenskemu ljudstvu skozi in skozi sovražna, pregnal v oddaljeno Bukovino, kjer je na gimnaziji v Seretu deloval do leta 1917. Iz Bukovine se je med vojno preselil v Trst, kjer pa je bil kmalu upokojen leta 1918.

Poslej se je umaknil v svoj rodni kraj v Dvorje pri Cerkljah, kjer pa kljub svojim visokim letom ni užival pokoja, ampak je, kakor v vsem svojem življenju mravljinčno pridno delal. Predvsem se je posvetil lastnemu gospodarstvu. Z veseljem je svojim nekdanjim učencem in drugim znancom pripovedoval, kako je zgradil nov valjni mlin in kaj vse misli še storiti. Deloval pa je tudi gospodarsko v javnosti in bil agilen član občinskega odbora, v katerem je uveljavil mnogo svojih gospodarskih načrtov za ljubljeno svojo rojstno občino.

V njegovem življenju vidimo najbolj čudno nasprotje, kakršnega bi ne mogli izlepa najti pri nobenem učenjaku njegovega slovesa: učenjak skozi in skozi, ki je svoj predmet poznal do vseh podrobnosti, ki je znal to svoje znanje tudi pisмено podati drugim, je bil v osebnem občevanju kakor profesor in učenjak nekoliko okoren. Zato pa je bil nenavadno živahen in praktično jaseh, ko se je po svoji upokojitvi lotil gospodarskih problemov, ki jih je rešil z nenavadno bistrostjo in praktičnostjo.

Kljub svojim visokim letom je bil rajni profesor dr. Jenko še vedno živahen in čvrst ter se je z vso vno zanimal za vse dogodke našega javnega življenja. Kadarkoli je prišel v Ljubljano, je obiskal enega ali drugega svojih bivših učencev, o katerih je vedel, da so istega krščanskega svetovnega nazora, kakor je bil on vedno, da se je z njimi porazgovoril, kako in kaj.

Profesor dr. Jenko je bil v znanstvenem svetu znan učenjak, ki se je bil posebno vglobil v raziskavanje zgodovine in zgodovinskih virov iz Konstantinove dobe. V tem oziru je za svoja dela, ki jih je objavljajl nekaj tudi v »Zvezstju« (tedanje ljubljanske nižje gimnazije v slovenskem jeziku, dobil priznanja in pohvale od raznih mednarodnih znanstvenih družb in društev. Ime profesorja dr. Jenka je bilo v evropskem znanstvenem svetu brez dvoma mnogo bolj cenjeno, kakor pa so tega izred-

Finžgarjeva „Veriga“ v Beogradu

Belgrad, 12. jan. 1932.

Dramatski odsek Prosvetnega društva v Beogradu, ki je najbolj agilen med vsemi, je za Finžgarjevo »Divjim lovem«, katerega vpriporitev se je vršila pred dvema mesecema, naštel tridejansko »Verigo« istega pisatelja in se zadnje nedelje z njo v Češkem domu na Vračarju drugič predstavil številnemu v Beogradu živečemu slovenskemu občinstvu. Čisto prav je, da je prva stvar, ki so jo Slovenci zadnji čas v naši prestolnici spravili na oder, veljala našemu znanemu pripovedniku Francu S. Finžgarju. Posebej še radi njegovega nedavnega jubileja, ki ga Belgrad sicer ni javno proslavil. Na drugi strani pa se mi ne zdi posrečeno, če se zaporedoma uprizorjajo stvari enega in istega pisatelja kot je to pot slučaj z Finžgarjem, katerega dvoje znanih dramatskih del smo gledali v kratkem intervalu dveh mesecev in na istem odru. Tudi pri vodstvu teh sicer čisto diletantskih odrov je treba voditi neko jasno in ostro zahtevano repertoarsko politiko, pa se zato ogibati monotonosti, ki publiko samo odbija. In zdi se mi, da je tudi to zadnje precejšen vzrok, da sicer velika dvorana Češkega doma, ki ob predstavi »Divjega lovca« skoraj ni bila dovolj velika za številno občinstvo, ni bila ob vpriporitvi »Verige« niti do polovice napolnjena.

»Divjega lovca« v dokončni obliki nisem videl, ker sem bil službeno zadržan. Zato ne morem direktno soditi o njem (prisoten sem bil na generalki), niti vpriporitev njega primerjati z vpriporitvijo »Verige«.

Divji prešiči okrog Vrhničke

Vrhnička, 13. jan. 1932.

V gozdovih nad Vrhniko so že jeseni večkrat opazili gozdarji, lovci in lovski čuvaji sledove divjih prašičev. Konec decembra jih je videl, 3 v gruču,

neki lovec iz Logateca. Dne 12. t. m. je lovski in gozdni čuvaj g. Franc Grom in tudi drugi gozdarji opazili v vrhniškem lovišču, revirja Raskovec, svežo sled divjega prašiča. Takoj je obvestil vrhniške lovece, ki so šli takoj na delo. Družba 5 lovecev in dva gonjača so zavzeli svoja mesta.

Roparski napad na državni cesti

Celje, 14. januarja.

Davi (četrtak 14. t. m.) ob pol 5 jutraj je sel imovitejši posestnik iz Kaplje, ki zamenkrat noče biti imenovan, nič hudega sluteč, po državni cesti v St. Peter na postajo k jutranjemu vlaku ob 6.40. Čez kake dobre pol ure, ko je prišel mimo Gomilkega na klanec pred Grajsko vasjo, je začel nenadoma izza nekega grma grozeči klic: »Stojte«.

V prvem trenutku se je prestrašil, nato pa, ker ni nič dobrega pričakoval, pospešil svoje korake. Takoj zatem je slišal vdrugi klic: »Stojte, sicer streljam.« Ustavil se seveda tudi na ta poziv ni. Takoj nato pa je že počilo za njim, neznanec

riges. Vedeti je treba, da je krog igravcev Prosvetnega društva v Beogradu izključno iz vrst amaterjev, od katerih jih je pa le par, ki so že vajeni odra. Na prvem mestu moram častitati g. M. Pirnatu, ki z veliko požrtvovalnostjo in precejšnjim znanjem vodi igravsko skupino. On je tudi režiral obe dosednji predstavi. Zdi se mi, da bi brez njega teh dveh prireditelj, ki so že že ne materialni, pa gotovo nezatajliv moralni dobiček za Prosvetno društvo in vse v Beogradu živeče Slovence, sploh ne doživeli. Od ostalih igravcev, ki navadno nosijo večje vloge, bi pohvalno omenil gđne: Jernejčičev, Anico in Zofko in Skaletovo, od gospodov pa Guština, Pirnata, Čepiča in Stefančiča.

Kolikor sem informiran, nameravajo »Divjega lovca« v kratkem ponoviti. In to v Nišu, kjer živi več tisoč Slovencev, da tudi njim dajo čuti nekaj našega slovenskega miljeja in jih vsaj za en večer združijo na enem mestu in ogrejejo za isto stvar. Pravtako pripravljajo že novo stvar, menda Nestrojeve »Utopljence«, ki bodo radi svoje šale majhno nasprotje dosedanjim resnim vpriporitvam. Skušnji bodo pričeli v prihodnjih dneh in pričakovati je, da bo do vpriporitve prišlo vsaj sredi meseca februarja.

Tako je delo dramatičnega odseka »Prosvetnega društva« v Beogradu. Skromno je in umetniško še ne na višku. Vendar lahko odkrito rečem, da se na njegovih prireditvah vsi brez izjeme, od ročnega delavca do intelektualca, čutimo eno.

T. P.

Kaj pravite?

V nekem belgrajskem listu sem bral to-le:

Zadnji čas cene mnogim stvarim počasi padajo. Medtem ko so padanju cen vzrok gospodarski razlogi, ima pozivanje cen pri nekaterih predmetih drugačno ozadje. Te dni na primer se je podražila čokolada, in to ravno za praznike. Zanimal sem se za to pojave in dognal, da se je čokolada podražila edino zaradi sporazuma med glavnimi čokoladnimi tovararnami. »Kdor hoče v taki krizi jesti čokolado, naj jo dražje plača,« so sklenili. In cene čokolade so na mah poskočile. Tako je brez večje težave bil najden izhod iz krize čokoladnih predmetov.

Tako sem bral in sem si mislil, da bi se o marsičem drugem bilo treba tako pisati. Diktirajo cene čokolade. Ali so tovarne čokolade kartelirane ali ne, za to ne gre. Sporazumele so se za ceno in jo diktirale, za to gre. Ampak vse to še ni najhujše. Hujše je, če kartelirane tovarne reko: »Kdor hoče uživati sladkor, naj ga dražje plača.« Hujše je, če kartelirane tovarne reko: »Kdor hoče jesti kvašen kruh, naj kvas dražje plača.« Hujše je, če kartelirane tovarne reko: »Če hoče kmet rabiti naše železo, orodje in pluge, naj to dražje plača.« — Inamo namreč vrsto kartelov, sporazumov med tovararnami iste stroke, ki diktirajo cene svojih proizvodov: »Če hočeš imeti, plačaj dražje, ali pa pusti!« Ti karteli so vsemogočni tudi z delavstvom. »Tako le bomo delali, tako le vas bomo plačevali. Če niste zadovoljni, pustite. Mesto vas se jih sili na tisoče cenejših.«

Moč kartelov raste do obupnosti ljudstva. — Dr. Krek se je celo desetletje boril zoper kartele. In z njim vsa socialna čuleta javnost. Vojaka, ki je ta boj zavrla, je preustrojila gospodarsko kolesje vseh držav. Po vojski pa se v tem preustrojenem gospodarstvu vse bolj kaže sila in moč karteliranega kapitala v boju proti neorganizirani in desorganizirani sili dela.

Nekje berem tole: Znano je, da potrebujemo pri električni luči mnogo žarnic; čisto odprave že pri prvi porabi. Elektrotehnik v Nemčiji je izumil žarnico, ki ostane skoro neomejeno uporabna. To ni uga-jalo znanemu kartelu »Osrama«, kateri izdeluje žarnice s kratkim življenjem; odkupil je iznajdbo, pa ne za to, da bi jo uvedel za omiljenje gospodarske krize, pač pa da iznajdbo uniči, ker bi se z uvedbo take žarnice kartel sam uničil. Naželo je torej: naj trpi ves svet, samo da kartel uživa!

To je moč kartela, karteliranega velekapitala! Kaj pa, ko bi se telega dne kartelirali vsi kmetje in sami določili cene svojih pridelkov, ki jih s trudom pridelujejo? Kaj pa, ko bi se kartelirali vsi delavci, ki sedaj prodajajo svoje delovne sile za diktirano plačilo, pa bi — sami kartelirani — diktirali, koliko je njihovo delo vredno?

Kaj pa potem, gospodje karteliranci? Verjamem, da bi ne bili zadovoljni. Toda s tisočkrat večjo pravico bi se kartelirali milijoni kmetov in delavcev v varstvo svojega dela, kakor se kartelirate vi, ki vas je peščica, zato da lažje uživete sadove dela in znojja milijonov.

Misel takov v množicah uresničenja. Tedaj naj bo konec vlade Mamonizma nad krščanskimi ljudmi!

Mnogi cigani bi radi delali, a ni človeka, ki bi jih sprejel v delo. Ljudje čutijo nasproti njim neko odvratnost. Če pa kdo zame cigana v delo, ga navadno tako slabo plača, da mu potem vzame veselje do dela. V rešitev tega vprašanja bo morala na vsak način poseči pred vsem oblast, ki ima potrebna sredstva na razpolago. Rešitev bo morala priti čim prej, ker v vsej okolici živi na stotine teh ljudi, ki so pravzaprav samo na škodo ostalemu prebivalstvu, poleg vsega tega pa so tako veliki reveži, da jih mora vsakdo pomilovati.

Tragična smrt na kolinah

Maribor, 14. januarja 1932.

Nenavadna smrt je zadela v pokojnega železniškega čuvaja in posestnika Franca Znidariča. Imel je na domu kolino, na katere je povabil tudi svoje znance. Zvečer, ko je bilo že vse gotovo, je povabil goste v sobo, kjer je bila že pripravljena večerja. V veži pa je še ostala miza, ki je spadala v kuhinjo, in jo je hotel tudi tja prenesti. Pri tem pa je hipoma začutil strašne bolečine v trebuhu ter se z glasnim klicem vrgel na posteljo.

Ker bolečine niso odnehale, so ga opolnoči odpeljali v bolnišnico, kjer je bil takoj operiran, toda je kratko po operaciji umrl. Pri operaciji so ugotovili, da mu je vsled težkega bremena počilo malo črevo. Kratko pred usodno nesrečo se je še izrazil svojim znanem in prijateljem, da bi rad živel še vsaj dvajset let v Hočah, kjer se sedaj počuti tako srečnega na svojem novo kupljenem posestvu. Zapušta ženo, hčerko in dva sina. Pogreb blagega pokojnika bo 16. t. m. ob 15 na magdalen-sko pokopališče v Mariboru.

Nekaj iz zemljiške knjige

Ljubljana, 14. januarja.

Zemljknižni urad ljubljanskega okrajnega sodišča, ki sedaj vodi zemljiško knjigo za mesto in za okolico, se nahaja v prilljhu na levo v posebnem traktu, ki je zidan med glavnim poslopjem in jet-nišnico. Zemljiška knjiga je namesčena v veliki dvorani, ki je nekoliko temna in vlada v njej prav resen milje. Velika okna zapirajo čez noč še z železnimi polkni in tudi zidove je dobro zavarovano proti nevarnosti eventualnega požara od zunaj. Sredi dvorane so postavljene velike omare, kjer so shranjene velike knjige, določene za posamezne katastrske občine in kamor beležijo z največjo natančnostjo vsako zemljiško spremembo in razna bremena, zlasti dolgove.

Lani je imel zemljknižni urad 7102 vlogi, dočim predlanskim 5017. Preteklo leto so se izvršile mnoge velike transakcije. Tako je dravska banovina kupila od Kmetijske družbe zemljiški kompleks na Poljanah za okroglo 4.900.000 Din. Na tem kompleksu bo zgrajena nova bolnišnica. Izredno veliko je prisilnih vknjižb zastavnih pravic za razne terjatve. Te vknjižbe so bile zlasti pogoste od septembra naprej. Na zemljišča v okolici je bila vknjižena največja hipoteka v znesku 12.000.000 Din. Zbirka zemljknižnih listin podaja v marsikaterem pogledu prav poučne zanimivosti. V zemljiški knjigi je bila lani izvedena prva razlastitev veleposresta v interesu agrarnih interesov. Od Koslerjevega veleposresta sta bili odločeni dve zemljiški parceli na korist starih posestnikov iz Tomišlja.

Moste pri Ljubljani

Prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 17. januarja 1932 gledališko predstavo »Marsica«, to je drama v 5 dejanjih, ki nam ponazarje sodobno kmečko življenje. Delo je lepo ter se splača pogledati.

Knjižnica je odprta vsak dan od 19 do 20. Izposojajo si knjige!

Občni zbor prosvetnega društva bo v nedeljo, dne 24. januarja 1932 ob pol 4 popoldna.

Lov na cigane

M. Sobota, 12. januarja.

Zivimo v dnevih »koline«. Ti dnevi so veseli za vsakega, zlasti za gospodinje, izmed katerih so mnoge že tedne težko čakale, da bi zaklali svinjo, da bi se potem spet napolnile tunke (čebri). V več mestih je prišla po kolinah žalost. Čez noč je iz hiše izginilo meso, zabela itd. Zadnje dni pa izginil učenega moža znali ceniti njegovi rojaki. Mož, ki je bil katoličan in Slovenec vse svoje življenje in ki tega nikdar ni tajil, je v zadnjih letih svojega bivanja v slovenski domovini doživel marsikaj grenkega, kar mu je povzročilo marsikatero grenko uro.

Naj sedaj počiva v miru in blaženosti pri Njem, ki ga kot človek in učenjak doma in v tujini nikdar ni zatajil!

ajajo iz hlevov celo žive svinje. Tako je zmanjkalo pri Hajnalovih v noči od 11. na 12. jan. velike okrog dveletne svinje. Izginila je brez sledu.

Za te tatvine pada sum na cigane. Teh je v okolici mnogo v Černelavcih, na Pušči imajo cele naselbine. Mnogi pa taboriro kar na prostem po gozdovih v šotorih. Kar se tiče preživljanja, so cigani veliki reveži. Nimajo takorekoč ničesar. Preživljajo se z beračenjem in tatvinami. Zadnji čas jim je beračenjem od strani oblasti precej oteženo, radi tega se tatvine množijo. Kradejo večinoma življenjske potrebščine. Ker so tatvine vedno bolj pogoste, je začelo orožništvo cigane strogo zasledovati. Mnogo ciganov je že zaprtilih.

Cigani so na eni strani veliki reveži, na drugi strani pa za okolico velika nadloga. Potrebno bi bilo, da se cigansko vprašanje nekako reši. Pred vsem bo treba dati ciganom primerne zaposlitve.

Ljubljana

CENTRALA KREKOVIN DRUŽIN
vabi na

IV. delavski prosv. večer

ki bo

v petek dne 15. januarja 1932 ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti 22.

Sporod: Naša organizacija, deklamacija. Dr. A. Schwab: Večer na morju, moški zbor. Marinek: Nalogo delavskih strokov. in gospodarskih organizacij. g. Scharbert: Ave Maria, solospjev, poje Anica Pustova. Dr. Pavic: Brez jader, moški zbor. — Odmor. St. Premrl: Trojno gorje, moški zbor z bariton solo. P. F. Ačko: Jettejeva lepa hči, solospjev, poje Anica Pustova. Langus Jože: Kult. organizacija in naš tisk, govor. Hristov: Tožba po materi, moški zbor. Zborna deklamacija: Mi gremo... Pričakujemo, da se kot člani in kot prijatelji naših organizacij večera udeležite. Pripeljte s seboj svoje tovarise in znance. Vstopnine ni.

Ljubljanski grad

Ljubljana, 14. jan.

Grad je najbrž zakleta stanovanjska kolonija; zakaj pri vsej vni za znižanje najemnin je običajna prišla na duhovito idejo in je zvišala najemnine v tej itak siromašni koloniji. Z novim letom smo dobili namreč nove dekrete in v vsakem dekretu je bilo natančno označeno, koliko in koliko mora stranka plačevati odslej mesečno. Skoro vsaki stranki so primaknili k mesečni najemnin 10 do 60 Din in zraven pripisali, da ta in ta stranka dolguje za lansko leto še toliko in toliko, čeprav je bila vsa za prejšnje leto dolžna najemnine izplačana. Ti razni »primanjiljaji« izvirajo baje iz nekkih doklad, ki jih občina ne pošlji in jih v januarju 1931 niti omenila ni.

Grad je starinska hiša in vsa stanovanja se lahko smatrajo za zastila. Najemnine je bila v prvih povojnih letih nizka in pri nekaterih strankah je bil magistrat od leta 1921. zvišal kar za 175 Din in še več. Stranka, ki je plačevala leta 1921. za sobico in kuhinjo 47,60 kron, plačuje sedaj 185,25 Din. Pomisliti moramo, da nam Grad ne nudi ugodnosti, kakor jih nudijo hiše v mestu. Vodovod, vsaj zaslina, in sicer na nekaterih hodnikih, smo dobili šele koncem 1931, stranišča so skupna in skrajno nehygienična, kanalizacija pomanjkljiva, fekalije se odvažajo z Razgledne poti na navadnem vozičku in v navadnem sodu itd. Mnenja smo, če že hoče občina priporočati znižanje najemnin hitrim posestnikom, naj pokaže najprej dober zgled in če najemnine že ne znižati, naj je vsaj vsako leto ne povišuje. Sicer pa ne razumemo, da je stanovanjska komisija pred dvema letoma vrnila grajsko poslopje kot stanovanjsko hišo v tretjo kategorijo. Kresija, eno najrazkošnejših hiš, pa samo v drugo. Kresija je preb. bliže magistrata kakor Grad!

Se nekaj ne, moremo zamolčati. Pota na Grad so zanamarna kakor še nikoli, dasi imamo mestnega delavca, ki stanuje na Gradu in mu je poverjena skrb za pota. Pa naj kdo gre po ovinkih na Grad in videl bo, koliko je tej poti posvečene skrbi. Na led je posut pesek in zgodi se ti, da zlepa zdrsneš po blatu. Če se kdo pritoži, dobi objesten odgovor: »Ali mislite, da vam bomo tepine pregrinjali? Drugič se kaj ve!«

Kaj bo danes

Drama: »Zapravljujec«. Red E.
Opera: Zaprio.
Unien. verandna dvorana: XV. prosvetni večer. Predava dr. V. Bohinec: »Ognjeniki zemlje«. Skioptične slike. Ob 8 zvečer.

Kazina: Združenje inženjerjev: Predavanje ing. Franca Zelenka: »O avtomobilskih nesrečah na železniških prelazih. Ob 8 zvečer.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ušar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hebevar, Celovška c. 34 (Lj. VII).

© XV. prosvetni večer, ki bo danes ob 8 v verandni dvorani hotela Union, nam bo pojasnil postanek ognjenikov na zemeljski obli. Kakor rabi človek pljuča za dihanje tako se zdi, da rabi notranjost naše zemlje ognjenikov, vulkanov za svoje dihanje. Ni čuda, da ob raznih izbruhih vulkanov dobiva vsa okolica drugo obličje. O tem bo predaval g. dr. Valter Bohinec in bo njegovo predavanje spremljalo veliko število skioptičnih slik, ki nam kažejo raznovrstne izbruhe ognjenikov, njihovo delovanje pa tudi njihove grozne posledice. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 5.

© Prosvetno društvo Trnovo v Ljubljani vzprizori v nedeljo, dne 17. t. m. ob 8 zvečer v društvenem domu, Karunova ul. 14, splošno priljubljeno veseligr 3. del. »Trije vaški svetniki«.

© Predavanje o naši glasbeni kritiki se vrši v ponedeljek, dne 18. t. m. ob 20 v Hubadovi pevski dvorani poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici pod okriljem društva ljubljanskih konservatorij.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Petek, 15. jan.: »ZAPRAVLJIVEC«. Red E.
Sobota, 16. jan. ob 15: »VESTE«. Dijaška predstava po izredno znižanih cenah. Izven.
Ob 20: »REVA KOT CERKVENA MIŠE«. Izv.
Nedelja, 17. jan. ob 15: »JURČEK«. Mlad. igra. Izv.
Ob 20: »ARSENE LUPIN«. Znižane cene.

Repriza »Zapravljujec« za red E bo v naši Drami drvi ob 20. Režija Debečeva. Zasedba običajna.

Dijaška predstava v naši Drami. Kakor že javljeno, bo v soboto 16. t. m. ob 15 popoldne repriza Kostandove drame »Veste« kot dilaška predstava po globoko znižanih cenah. Na to izvrstno dramo opozarjamo predvsem naše dijaštvo, pa tudi ostalo občinstvo, ki se hoče poslužiti izredno znižanih cen, ki veljajo za to predstavo.

OPERA

Začetek ob 20

Petek, 15. jan.: Zaprio.
Sobota, 16. jan.: CARMEN, Red C.
Nedelja, 17. jan. ob 15: »KOSTAN«. Znižane cene. Izven. — Ob 20: »GROFICA MARICA«. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 18. jan.: Zaprio.

Opozarjamo na sobotno vzprizoritev Bizetove opere »Carmen«, ki bo za red C v običajni zasedbi, pod taktirko ravnatelja Polža in v režiji g. Krefta.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Petek, 15. januarja: Zaprio.
Sobota, 16. januarja ob 20: »SKORPIJON«. Prem.
Nedelja, 17. januarja ob 15: LUTKA. — Ob 20: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR.

stov. Predaval bo skladatelj Anton Lajovic. Vstop prost. Začetek točno ob 20.

© Občni zbor Glasbene Matice ljubljanske se vrši v ponedeljek, dne 8. febr. v Hubadovi pevski dvorani poslopja Glasbene matice v Vegovi ulici. Dnevni red: Poročila funkcionarjev, volitve odbora in sluzajnosti.

© Vulkan so med vsemi podrobnimi pojavi človeštvo vedno silno zanimali. Človek je ob vulkanskih katastrofah vselej spoznal slabosti svojih moči obenem pa je imel priliko občudovati veličastno lepoto elementarnih prirodnih sil. Na današnjem prosvetnem večeru bomo imeli priliko ob krasnih skioptičnih slikah opazovati nastanek ognjenikskih pojavov. Ogledali si bomo Vezuv in pompejanske razvaline, Etno, Stromboli in Santorin, obiskali pa tudi močnejše ognjenike daljnega sundskega otočja, Japonske in Amerike. Na zemlji je sedaj okrog 300 delujočih vulkanov in je vredno, da se z njimi seznanimo.

© Izjava. Zvedeli smo, da se hoče prireditelj tkzv. trgovskega plesa pripisati podpisani organizaciji, pa zato izjavljamo, da se s prirejanjem plesov ne bavimo, še posebej ne v tako težkih časih, a tudi naše naloge, v prvi vrsti zdravstvena oskrba naših članov, nam plesov ne dovoljujejo. — »Mer-kure, društvo trg. in zas. nam. Jugoslavije v Zagrebu, podruž. Ljubljana.

© Naval v bolnišnico. V prvih 14 dnevih so bili sprejeti v bolnišnico 803 bolniki, večje število pa jih je moralo biti odklonjenih zaradi pomanjkanja prostora. Največji je naval umobolnih. Čeprav je bilo preprežljivih, kakor smo že poročali, 100 bolnikov v Novo Celje, vendar v bolnišnici za duševne bolezni še vedno primanjkuje prostora. Dosedaj je bilo sprejetih 30 novih bolnikov, sprejetih pa bi bilo seveda še več, ako bi jih bolnišnica mogla sprejeti. — Včeraj je bolnišnica sprejela enega ponosrečnega. Je to 15letni Anton Pipan, pasir iz Dornikov pri Smledniku. Tega je predvčeršnjim gospodarjem pes močno ogrozil v levo slegno.

© Zahvala. Povodom prerane smrti našega ljubljenskega brata Franja Mohoriča se najtopleje zahvaljujemo g. profesorju Antu Koridnu, prefektu v Marjanišču, in ostalim gg. duhovnikom za neprecenljive dobrote, ki ste mu jih izkazali v njegovih zadnjih urah in posebej še ob smrti. Zalujoče sestre.

© Za siromašno rodbino iz Lukovice je izročil naši upravi neimenovani Din 50; g. Lebar pa Din 30. Bog povrni!

Dobrodelna akademija

mestnega načelstva in Rdečega križa je snoči napolnila unionsko dvorano do zadnjega stojišča in še preko. Vlekla sta dva dela: glasbeni koncert in — zabavni del, ki je sledil koncertu.

V prvem delu je nastopil dobro pomnožen gledališki orkester in odigral pod vodstvom dr. Svara Webrovo overture k operi »Carostrelec«. Sledilo so Osterčeve skladbe za orkester in Lajovičev Capriccio. Ko bi bila v orkestru pihala primerno močnejša, bi bil mestoma vse drugače zvenel, kakor je tako. Zlasti jih je manjkalo v Webrovi divji romantiki.

Osterčeve drobne stvarice nimajo sile, da bi si pomagale v ospredje. Šele Lajovic je ogrel. Ta stvar je pač pestra, vedno sveža, krepka, lepo zveni, četudi zelo »moderna«.

Z zborom Glasbene Matice, ki je sledil in odšel pod Polčevim vodstvom Sattnerjevo najnovejšo kantato »V kripti sv. Cecilije«, je prišla v dvorano potrebna pazljivost. Delo je marsikdo pričakoval v širši koncepciji. Pa ni. Mešani zbor, nekaj malega za tenor, vse podprto z orkestrom. Preprosto je besedilo, skromna, lepo ubrana glasbena interpretacija dahne na mestih s tako iskrenostjo, kakor jo zna napisati samo Sattner. Peli so malo rezervirano.

Za prenos po svetu je bilo določenih sedem pesmi Matinežnega zadnjega koncerta. Če se nam nudi prilika, peli vsaj Evropi, bi treba za ta namen morda vendar revidirati spored in izbrati iz najboljšega najboljši, ali pa vsaj prav dobro. Vraga! Kaj je res neobhodno potreben že zopet škrjanček za nametke, pa še v taki deklamaciji! Kar prihul je in butal zdaj sem zdaj tja. Saj so ga v svetu gotovo že sili. Tudi sicer nas menda ni najboljši reprezentiral pred svetom ono, do skrajnosti pretirano sekane in trganje, kar zlogovane besed. Bojim se tudi, da se ne bi drugi zbori, ki tako radi posnemajo boljše zbere, zlasti mestne, navzeli tega sekanja. Skoda tega, ker zbor sicer zelo lepo, čisto zveni in je bil danes morda še v boljši formi kot zadnji pri koncertu.

Za tem je odpela ga. Gjungenac-Gavella arijo iz Gorenjskega slavika in več narodnih v obliki, ki jim je dal Strifol. Zapela je kajpada krasno in žela dosti priznanja.

Koncertu dobrodelnosti je sledila živahna — dobrodelnost.

Novo mesto

Zanimivo skioptično predavanje priredi tukajšnje Prosvetno društvo v dvorani Prosvetnega doma v nedeljo, dne 17. t. m. ob 4 popoldne. Predavanje nosi naslov: »Z ladjo Kraljica Marija od Sušaka do Atene. Predaval bo g. Vinko Zor, tajnik Prosvetne zveze iz Ljubljane. Ker bo to zanimivo predavanje združeno z zelo lepimi slikami jugoslovanskih in grških obmorskih pokrajin, smo prepričani, da bo predavanje obilno obiskano.

Razglas. Lastniki psov se opozarjajo, da si nabavijo najkasneje do konca t. m. pri mestnem županstvu pasje znamke in plačajo pasji davek, ki znaša za leto 1932 z znamko vred 102,50 Din. Po poteku tega roka bo vse pse, ki ne bodo imeli znamk, konjče pokončal, lastniki istih pa bodo kaznovani.

Trbovlje

Kmetijska podružnica v Trbovljah vabi vse, ki se zanimajo za kmetijstvo, na filmsko predavanje, ki bo v nedeljo 17. januarja ob 8 popoldne v Društvenem domu. Predavanje, ki ga je prevzel družbeni strokovni tajnik g. Kafol, bo posetil tudi g. Pučnik, ravnatelj agrikulturnega kem. zavoda v Zagrebu. Vstop brezplačen. — Odbor.

Tudiv naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska št. 3030.

Maribor

Naši gostilničarji zborujejo Z občnega zbora Zveze gostilničarjev v Mariboru

Maribor, 14. januarja.

V naravnost impozantni udeležbi so se zbrali danes popoldne v hotelu Orel gostilničarji in hotelirji iz celega področja bivše mariborske oblasti k občnemu zboru Zveze gostilničarskih združenj. Zastopanih je bilo 20 v Zvezi včlanjenih združenj s številnimi delegati, ki so popolnoma napolnili obširno Orlovo dvorano. Občni zbor je otvoril predsednik Zveze hotelir g. Zemljč, ki je uvedoma pozdravil navzoče predstavnike g. obrtnega nadzornika Založnika, obrtnega referenta mestnega načelstva g. Rodoška, zastopnika zbornice TOI g. dr. Pretharja in vodjo tujsko-prometnega urada v Mariboru g. dr. Geržino. Z zadostjenjem je omenjal lep obisk združenih delegatov ter se spomnil 19 v preteklem letu preminulih članov Zveze, katerim so navzoči stoji izrekli trikrat »slava!«. Prečital je nato brzojavne pozdrave, katere je Zveza ob priliki občnega zbora prejela ter pozdravne brzojavke, katere bodo odposlane z zborovanja na razne oblasti in predstavnike. V svojem ekspezoju je nato omenjal poleg Zvezinega delovanja v minulem poslovnem letu ter naglašal uspehe, katere je dosegla Zveza za svojo obrtno panogo. Naglašal je še posebno prisrčno in tesno sodelovanje posameznih združenj z zvezo ter izrekel upanje, da ostane pri tem razmerju tudi v bodoče.

Izčrpno in zelo zanimivo tajniško poročilo je podal nato agilni tajnik Zveze g. Peteln. Iz njegovega obširnega ekspezoja o poslovanju Zveze v minulem letu so razvidni napori in intervencije, katere je vršila Zveza v interesu gostilničarskega stanu. Dosegla je pri tem lepe uspehe, za katere so se gostilničarji cele države borili že leta sem. Šele številnim osebnim intervencijam, katere je izvršilo predsedstvo mariborske Zveze, in sicer večinoma g. Peteln sam na raznih kompetentnih mestih v Belgradu in številnim predstavkam potem Trgovske zbornice se je posrečilo doseči razveseljive uspehe tako v odpravi trošarskih registrov, ki so povzročali doslej gostil-

ničarjem toliko dela, jeze in skrbi. Zamenjali su bodo v doglednem času z revizijskimi knjigami, katere je Zveza predlagala. Dalje je uspeh Zveze reguliranje vprašanja vinotocov z novim obrtnim zakonom, točenja vina na drobno od strani vinogradnikov, vprašanje podeljevanja novih koncesij, davka na poslovni promet in kar je zlasti važno: ureditev vprašanja trošarine, ki se bo plačevala samo od soda, kadar se ga nastavi na pipo, ne pa od cele vketene vinske zaloge, kakor je bilo doslej. Naglašal je nadalje, da se mariborske Zveze na tangirajo občliki v časopisju radi previsokih cen v gostilnah in restavracijah, ker je Zveza že ponovno v svojih okrožnicah opozarjala članstvo, da zniža cenike v svojih obratih, kar se je v veliki večini upoštevalo. Tajniško poročilo je bilo sprejeto od navzočih z velikim zadoščenjem, naka je sledilo poročilo o blaginjskem stanju Zveze. Proračun za leto 1932 izkazuje dohodkov 131.925,14 Din in istotoliko izdatkov. Med dohodki zavzema največjo postavko članarina 2200 članov in sicer 110.000 Din.

V nadomestnih volitvah so bili izvoljeni v odbor še hotelir g. Andrej Oset in gostilničarja Lipovšek in Povodnik. Po raznih predlogih in govorih posameznih delegatov se je izvršila slovesna predaja častnih diplom članom Zveze, ki izvršujejo že nad 35 let svojo obrt in predsednikom krajevnih združenj, ki vršijo svojo funkcijo nepretrgoma 10 let. Med temi gostilničarskimi veterani so same znane in odlične osebnosti, poznane širom naših krajev. Za nad 35 letno izvrševanje obrti so dobili diplome: Mulej iz Ruš, Šri-bar iz Sv. Petra v Sav. dolini, in Ožbel iz Bistrice pri Rušah, za 10 letno načelovanje združenj pa: Guček iz Kozjega, Mohorič iz Ptuj, Kunst iz Zalca, Pečuh iz okolice Celja in Bernardi iz Celja. Dipleme so lepo umetniško delo profesorja Jiraka. Debate in poročila občnega zbora so se zavlekla v pozno popoldne nato pa se je razvila neprijetljiva in vesela tovariška zabava do odhoda vlakov, s katerimi so se delegati odpeljali.

Karitativno predavanje Gerre van den Boogaard

Maribor, 14. jan. 1932.

Danes popoldne se je vršilo v bogoslovni predavanju znane Nizozemke, karitativne delavke Gerre van den Boogaard, ki je bilo namenjeno duhovnikom in bogoslovem. Predavanje je bilo zelo dobro obiskano. Mariborski duhovniki so se ga udeležili s pomožnim škofom dr. Tomažem na čelu. V častnem številu je prihitelo na predavanje tudi mnogo duhovnikov iz okolice.

Tema predavanja je bila zelo zanimiva in zlasti za sedanje čase primerna. Gospodična Boogaard je govorila o praktičnem udejstvovanju katoličanov na Nizozemskem, zlasti z ozirom na socialno in karitativno delovanje ter nas seznanila z nekaterimi katoliškimi ustanovami, posebno z laičnim apostolatom, ki so se v njeni domovini zelo obnesle ter se je z njihovo pomočjo dosegla preosnova duhovnega življenja holandskih katoličanov, ki danes prednjačijo s svojim socialnim in karitativnim delom vsemu katoliškemu svetu. Zlasti aktualna so bila njena izvajanja o praktičnem delu holandske duhovščine ter o laičnem delovanju za preosnovo življenja v duhu katoliških načel. Pri dobitih holandskih katoličanov je aplicirala na slovenske razmere ter nam pokazala sodbo o praktičnem katoliškem delu naprednejšega inozemstva od nas. Gospodična Boogaard je bivala dalje časa v Sloveniji in videlo se je, da je naše razmere temeljito proučila ter odkrila marsikatero napako, ki je ostala našim očem prikrita. Brez ovinkov in olepšav je odkrito povedala o svojih vtisih in njena sodba je bila ostra ter hitra, toda bila je povečini resnična. Tu in tam bi se dalo sicer oporekati njenim trditvam, ker kljub globokemu studiju ni mogla pronikniti tako globoko v naše razmere, zlasti z ozirom na našega kmeta. Vendar je v bistvu povedala več dragocenih nasvetov, kako bi se preosnovalo praktično delo v katoliškem duhu tudi v Sloveniji na podlagi ustanov, ki so se preskušile in obnesle na Holandskem.

© Karitativno predavanje za žensstvo. Danes predava v telovadnici šolskih sester znana inozemska akademkinja gđ. Gerre v. d. Boogaard o karitativnem delovanju holandskih katoličanov. Predavanje, ki je namenjeno mariborskim gospe in gospodičam, prične ob petih popoldne in ne ob štirih, kakor je bilo včeraj objavljeno.

© Dva bregova. Katoliška omladina uprizori v nedeljo ob petih popoldne znano socialno trodeljanko »Dva bregova«. Uvodoma predavanje društvenega vodje o zelo perečem vprašanju sedanje dobe.

© Tudi avtor pride v Maribor ter se udeleži jutrišnje premijere »Skorpionca«. Avtor tega dela Josip Kulundžič je, kakor znano, tajnik in režiser Narodnega gledališča v Belgradu ter eden najznačilnejših predstavnikov sodobne hrvatske dramske literature.

© Spremembe naslovov. V Ključavničarsko 2 so se z včerašnjim dnevom preselili: Jože S., Franček S., Karlek B., Micka R. in Pepina Z. Prvi ima na vesti sam tatvine, drugi pijačosti, tretji je blodil po ulicah brez prenočišča; Miciko so prijeli radi suma goljufije; Pepino pa radi pletepušta.

© Šahovski dvoboj Maribor : Gradec. Šahovska sekcija znanega graškega kluba Hakoah je pozvala mariborski šahovski klub na šahovsko tekmo na šestih deskah. Tekma se bo vršila dne 31. t. m. ali pa dne 14. februarja v Mariboru. Kasneje se bo vršila revanšna tekma v Gradcu. Hakoah razpolaga momentano v Gradcu z najjačjim šahovskim moštvom in radi tega bo tekma posebno zanimiva. Izgleda za zmago ima pa Maribor večje, ker ga bodo zastopali med igralci nekateri naši mednarodno znani mojstri.

© Boben poje... Dne 10. februarja se vrši na okrajnem sodišču v Mariboru v sobi št. 11. dražba nepremičnin, zemljiška knjiga Lehen vl. št. 1. Cenilna vrednost znaša 924.219,30 Din, vrednost pritlikline 36.800 Din, najmanjši ponudek 616.146,20 Din. Dne 15. februarja bo v sobi št. 27 zgoraj navedenega sodišča dražba nepremičnin, zemljiška knjiga 1. Grajska vrata, vl. št. 2 in 337; zemljiška knjiga 2. Orešje vl. št. 12. — Cenilna vrednost ad 1. 94.307,26 Din; ad 2. 23.051,40 Din. — Vrednosti pritlikline ad 1. 42.762,50 Din, ad 2. 2715 Din. — Najmanjši ponudek ad 1. 47.189 Din, ad 2. 15.307,60 Din.

© Konkurz... Pri mariborskem okrožnem sodišču je razglašen konkurz o imovini trnovke Halmoš Irene v Murski Soboti. — Konkurz sodnik je dr. Šumenjak Slavko, starsešina okrožnega

sodišča v Murski Soboti, upravniki mase pa dr. Šumenjak Ljudevit, advokat v Murski Soboti. Termin so dne 23. januarja, 27. februarja in 9. marca 1932.

© Ponovna licitacija za oddajo adaptacijskih del v hiralnici v Ptuj se vrši 3. februarja ob 11 popoldne v prostorih tehnične razdelka pri srezkem načelstvu v Mariboru, soba št. 51-II. Na licitaciji se bodo oddala sledeča dela: Polaganje terazo-podov, lesarska dela, krovška, mizarška, ključavničarska, slikarska in plesarska ter steklarska dela.

© Odgovoritev komisijsnega oglada motornih vozil. Predstojništvo mestne policije v Mariboru sporoča, da se je ogled motornih vozil v smislu že objavljenega razglašala moral preložiti na čas, ko se bo vršil pregled z novo registracijo ter po prejemu nove evidenčne tablice.

© Kdo je izgubil. Pri tukajšnjem najdeniškem uradu na policiji, so se oddali sledeči najdeni predmeti: 1 poročni prstan, 10 dinarjev, par čevljev, prava usnjata denarnica s 40 Din gotovine, ženski šal, peica volčje pasme, mladi volčjak, moški ovratni šal, mali beli pes in 40 Din.

© Oznamovanje vozil. Mestno načelstvo razglašajo: Vsako vozilo mora imeti v smislu tozadevne uredbe o zaščiti javnih cest, kolikor ga ni regulirano in označilo s številko upravno oblastvo, na levi strani pritrjeno tablico, na kateri ima biti označeno lastnikovo ime in točen naslov. Tablice morajo imeti na črnem polju bel napis z registrirno številko, rodbinskim in kratnim imenom lastnika vozila ter bivaličnem (ulica, števil.). Ime mora biti napisano s 5 cm velikimi, tiskanimi črkami, za ostali napis zadostujejo 3 cm visoke črke. To registriranje se ima izvršiti meseca januarja vsakega leta. Zato odreja mestno načelstvo, naj se vsi lastniki vozil za živalsko vprego zglašajo v mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu med 8. in 13. uro in sicer stanovaleci prvega mestnega okraja dne 18. t. m., drugega okraja 19. t. m., tretjega okraja 20. t. m., četrtega okraja 21. t. m., petega okraja 22. t. m. Zamudniki pa dne 23. t. m. ob 8 do 13. Lastniki vozil, ki bi se ne ravnali v smislu razglasa, se bodo kaznovali z globlo od 50 do 1500 dinarjev, ali zaporom 1 do 50 dni.

© Razpis mestnih voženj za leto 1932. Mestna občina mariborska razpisuje mestne vožnje za leto 1932. Interesenti dobijo tozadevna pojasnila in tiskovine v mestnem gradbenem uradu, Frančiškanska ul. 8-1, soba 2. Pravilno kolekovane prošnje je vložiti z označbo na kuverti »Mestne vožnje 1932« do 20. januarja do 12. ure pri mestnem vložišču.

© V splošni bolnišnici je podlegel posledicam kapi, o čemer smo poročali v številki od srede, višji davčni upravitelj Anton Rorer. Pokojnik je bil blaga duša. Pokopali ga bodo danes ob pol 16 na magdalensko pokopališče. Rujnkemu častem spomin, žalujočim naše globoko sožalje!

© Nesreča. Težko se je ponesrečil v vinarski šoli 17 letni učenec Adolf Sande, sin bivšega uglednega župana pri Sv. Petru pri Mariboru. Pri padcu si je zlomil levo ključnico ter so ga morali prepeljati v bolnišnico. Želimo simpatičnemu mladeniču skorajenje okrevanje.

© Pritožbe radi beraške nadloge. Od mestnega načelstva smo prejeli odlok banske uprave glede raznih pritožb radi beraške nadloge. V odloku opozarja banovinska uprava pristojna občinska oblastva na dolžnost skrbeti za ubože ter na potrebo uvidenosti in ljudomilosti v postopanju z občinskimi reveži, za katere mora dotična občina skrbeti.

© Iz nerodnosti pod avto. Včeraj zvečer se je pripetila v Bresternici pri Mariboru težka nesreča, katere žrtev je postal vojak Leopold Ačko, ki se je nahajal doma na dopustu. V mraku je šel po cesti v družbi nekega fanta, ko jima je privozil nasproti osebni avto. Njegov tovariš se je avtomobilu izognil ob kraj ceste, Ačka pa je pred prihajajočim vozilom čisto zapustila razsodnost ter je skakal sem in tja, ne vodoč kam naj se izogne. Tako se je zgodilo, da je mesto ob stran skočil pred avto, ki ga je podrl na tla z veliko silo ter ga težko poškodoval. Od udarca je odletel ob stran ter udaril ob trda tla s tako silo, da je zadobil nevaren pretres možganov in hude odrtine po glavi. Poklican je bil na pomoč rešilni oddelek v Mariboru, ki je ponesrečenega vojaka prepeljal v mariborsko bolnišnico.

Sv. Lovrene na Pohorju. Šolsko upraviteljstvo se toplo zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je princeta božičnica 6. januarja našim revnim otrokom, ker so si najbolj želeli, in potrebovali.

Dnevna kronika

Koledar

Petek, 15. januarja: Maver, opat; Habakuk, prerok.

Novi grobovi

† V Zlatoličju pri St. Janžu na Dravskem polju je umrl oziroma stražar Janez Turk. Pogreba se je udeležilo 11 orožnikov in velika množica ljudi. Naj počiva v miru! Rodbini pokojnega naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Imenovan je za suplenta na srednji tehnični šoli v Ljubljani g. Vinko Košak.

Ostale vesti

— **Lastniki zunanjih anten opozarja** Radio Ljubljana na sledeče: V področju novega omrežja iz velenjske elektrarne prečkajo večkrat antene vod imenovane elektrarne z visoko napetostjo. Ker se lahko pripeti, da se antena odtrga in dobi stik z visoko napetostjo, je radio abonent lahko v smrtni nevarnosti. Vseled tega opozarjamo, da prestavijo pravočasno svoje antene, tako da ne križajo električnega omrežja.

— **Ljudsko gibanje v Murski Soboti.** V sobotni številki smo objavili ljudsko gibanje v rimski. Sedaj smo dobili podatke tudi od evangeličanske in judovske župnije. Evangeličanska župnija šteje 2261 duš. Vodi jo že več desetletij g. senior Kovats Stefan. V preteklem letu je v župniji bilo: 58 rojstev, 56 smrtnih slučajev (od teh 7 v bolnišnici) in 18 porok. V razmerju s številom duš je število rojstev zelo nizko. — Judovska župnija obsega vso Dravsko banovino izven l. lendarjske okraj. Šteje okrog 1200 duš. Vodi jo g. rabinar dr. Roth. Leta 1931 je bilo ljudsko gibanje na ozemlju cele župnije sledeče: 4 rojstva (2 v Murski Soboti), 7 smrtnih slučajev (2 v Ljubljani, ostali v soboški okolici) in 3 poroke.

— **Vremensko poročilo** Direkcije drž. železnice v Ljubljani po stanju z dne 14. jan. ob 8 jutraj: Bistrica-Bih. jezero —1, oblačno, snega 15 cm. — Brežice 0, oblačno, snega ni. — Celje 1, oblačno, snega ni. — Dravograd-Meža —6, megla, snega 6 cm. — Jesenice —2, megla, snega 15 cm. — Kamnik 2, oblačno, snega 1 cm. — Kranjska gora —6, jasno, snega 30 cm. — Kočevje 0, oblačno. — Kotoriba —2, oblačno. — Ljubljana gl. 3, oblačno. — Ljutomer 3, oblačno. — Maribor gl. —1, megla, snega ni. — Novo mesto 2, oblačno, snega 5 cm. — St. Janž na Dolenskem 1, oblačno, snega 3 cm. — Tržič 2, megla, snega ni. — Raket —1, oblačno, snega ni.

— **Nalezljive bolezni v kranjskem okraju.** Moderna higijena in razpršena zdravniška služba danes preprečujeta razne epidemije bolezni. ki so včasih ljudstvo kosile kar v trumah. Pojavljajo se sicer sporadično tujatam posamezni slučajji nekaterih nalezljivih bolezni, vendar pa kakšne epidemije v kranjskem okraju v preteklem letu ni bilo. Zdravniška kronika pa beleži tale kužna obolenja: meningitis (vnetje možganske snovi) 1 (umrl); legar 12, 10 ozdravelo, 2 umrli; šen 13, vsi ozdraveli; tetanus 4, 2 ozdravela, 2 umrli; škrlatinka 31, vsi ozdraveli, razširjena je bila največ po Tržiču; škofji Luki in kranjski okolici; difterija 53, 5 smrti, je prizadela le otroke in je bila razširjena po Jezerskem, Kokri, Predvoru in Škofji Loki. V večjem obsegu so prišle do izraza le običajne otroške bolezni, ki se niso povsem zatrle. Razne kužne bolezni, kakor jih poznajo večja mesta, v kranjskem okraju niso bile odkrite.

— **V »Službenem listu«** kraljevske banke uprave dravske banovine št. 3 od 13. januarja t. l. je objavljen »Zakon o bilanciranju državnih vrednostnih papirjev« dalje »Zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o državnem računovodstvu«. — **Uredba o ureditvi in področju oddelka kontrole mer pri osrednji upravi za mere in dragocene kovine v Belgradu.** — **Uredba o besedihi prisrge za uslužbence finančne uprave.** — **Pravilnik o pogodbenih državnih poštah.** — **Pravilnik o seznamih uslužbenec ministrstva za gradbo.** — **Nacrt za osmo amortizacijo obveznic drž. rente za vojno škodo.** — **Odločba k pravilniku o ureditvi prometa z devizami in valutami.** — **Odločba k pravilniku za vzdrževanje klinik.** — **Odločba o geofizičnih raziskovanjih kot rudolodnih delih.** — **Pravila o obliki in oznamovanju steklenih balonov.** — **Odločba o obliki, sestavi in označevanju rimskih tehnic.** — **Odločba o postajah za kontrolo sodov.** — **Odločba o sedežih in teritorialni pristojnosti oddelkov kontrole mer.** — **Izprememba odločbe o središčih za občasen pregled meril.** — **Odločba k pravilniku o uteži.** — **Izprememba pravilnika o povračilu stroškov za prenašanje instrumentov uslužbenec osrednje uprave za mere in dragocene kovine.** — **Odločba k izpremembi pravilnika o povračilu prevoznih stroškov uslužbenec osrednje uprave za mere in dragocene kovine.** — **Odločba, da se podaljša rok o pregledu takometerov.** — **Cenovnik serumov Centralnega higienskega zavoda v Belgradu.** — **Razpisa o postopku s svilenimi tkaninami, izvoženimi za delovanje — navodilo o poslovanju z deklaracijami.** — **Ratifikacija konvencije za izboljšanje usode ranjenec in bolnikov v vojskah za vojne in konvencije o postopanju z vojnimi ujetniki po kraljevini Romuniji.** — **Otvoritev novih telefonskih zvez.** — **Razglas o odkupu predvojnega srebrnega denarja.** — **Razglas o obremenitvi avtobusnih podjetij z 10% izrednim cestnim prispevkom.** — **Razglas o pobiranju občinskih davštin od postelj za prenočevanje tujcev v mestni občini Ljutomer.**

— **Župnik uradom,** ki imajo sedanji čas kolikortoliko vsi posla z izpraševanjem in poučevanjem ženinov in nevest, iznova gorko priporočamo znano vzgojno knjigo »Otrok« I. in II. zvezek. Mnogo bodo koristili novim družinam, ako seznanijo s to knjigo bodoče očete in matere. Dandanes ne gre le za to, da uvedemo v družine pravilna vzgojna načela in smotno nastopanje zoper poglavitne otroške napake, po čemer sicer tudi ta knjiga obirno uči, vse večjega pomena je to, da polože starši globok verski temelj v mladem rodu. Tolikrat se povprašujemo, odkod to, da so naši ljudje versko tako omahljivi, komaj da stopijo v tuji svet. Njih prva, osebno materska vzgoja je bila premalo globoka, premalo verska. Vse se preveč prepušča šoli. »Svoje dni so ljudje manj znali, pa so Boga bolj spoznali in častili kakor zdaj. Zakaj? Zato, ker sedanji kristjani nauk le v glavi imajo, v srcu pa ne. Krščanski nauk, kateri iz glave le do grla pride, vere ne oživi.« (Slošek.) V vzgojni knjigi »Otrok« imajo matere podrobna navodila, tako naj vzbude in utrde v otrocih ljubezen do molitve in službe božje, kako naj jih uvedejo v koristno prejeljanje svetih zakramentov. Dušni pastir, ki želi dobiti iz materinih rok versko dober material v šolo, naj da nevestam to knjigo v roko. Dobi se knjiga tudi v lični vezavi v prodajalni KTD (H. Ničman) v Ljubljani. Cena: I. zvezek broš. 25 Din, vezan 35 Din; II. zvezek broš. 24 Din, vezan 34 Din. Po pošti 2 Din več.

— **Običajni zbor »Društva učiteljev glasbec«** se bo vršil v ponedeljek, 18. t. m. ob 20 v gostilni »Činkole« v Kopitarjevi ulici.

— **Gremij trgovcev za okraj Krško** sporoča svojim članom, da se vrši redni letni občni zbor gremija v aredu, dne 27. januarja 1932 ob 9 dopoldne v Krškem v »Hotelu Gregorič«.

— **Krajevni in medkrajevni promet.** V krajevni promet vsake pošte spada celo njeno ožje in širše dostavno področje. To velja tudi za občinske pošte, to je pisma, ki se predajo pri občinskih poštah in se glase v njeno dostavno področje, spadajo v njen krajevni promet. Analogno temu velja pravilo tudi za pisma, ki so predana pri pomožnih poštah. Ako je v kakem kraju več pošt, ki dostavljajo pošiljke na dom, se smatrajo pošiljke, ki so predane pri eni izmed pošt v tem kraju, kakor pošiljke krajevnega prometa, četudi jih dostavlja kak druga pošta istega kraja. V primeru, da je potrebno pismo krajevnega prometa poslati za naslovnikom v kak drugi kraj, se od naslovnika izterja samo enkratna razlika med pristojbino za krajevni promet in pristojbino za medkrajevni promet.

— **Opozorilo občinstvu.** Po členu 6. zakona o kovanju srebrnega denarja po 10 in 20 Din z dne 28. novembra 1931 od 1. dec. 1931 dalje ni nihče dolžan sprejemati za plačilo kovanega drobiža po 10 in 5 par, ker ta drobiž od tega dne dalje ni več zakonito plačilno sredstvo. Vsek pa lahko izmenja kovani drobiž po 10 in 5 par kakor tudi drobiž po 0.10 in 0.20 kron pri finančni blagajni v Ljubljani in pri davčnih upravah za novce po 25 par in sicer do konca novembra 1932. Občinstvo obveščamo, da trafike odsej naprej ne bodo več sprejemale gori imenovanega drobiža. — **Odpor Društva tobačnih trafikantov.**

— **Pri zaprtju, preobilici krvi v spodnjem delu telesa,** pritisku krvi, bolečinah v boku in ob straneh, pomanjkanju sape, utripanju srca, migreni, šumenju v ušesih, omotici, slabem razpoloženju povzroči naravna »Franz-Josef«-grenčica izdatno izpraznjenje črev in osvoboditev tesnobnostnih občutkov. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josef«-vodo z zelo zadovoljivim uspehom tudi pri težkočah v letih menjave. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Spomladansko vreme ob Jadranu.** V Dalmaciji in v Primorju imajo lepo, toplo vreme. Povprečna temperatura znaša 24 stopinj, temperatura morja pa znaša 15 stopinj, tako da se mnogi že kopljejo.

— **Zaradi dinarja dva mrtva, dva pa težko ranjena.** V vasi Dubravi v občini Poljica na Hrvaškem je te dni nastal med več kmeti prepri, ki je zelo žalostno končal. V nedeljo popoldne ni hotel Stanko Lukinovič v vaški krčmi plačati za liter vina 4 Din, ampak samo 3 Din. Med Lukinovičem in krčmarjem je prišlo do prepira. Vmešaval se je tudi Mijo Juginovič, ki je zagrozil Lukinoviču, da ga bo vrgel iz krčme. V ponedeljek popoldne so srečali Stanko Lukinovič in njegova dva brata Mija Juginoviča, ki je bil tudi v spremstvu dveh svojih bratov. Prepri med Lukinovičem in Juginovičem se je seveda nadaljeval. Nenadoma je potegnil Luka Juginovič samokres in do mrtvega ustrelil Ivana Lukinoviča, njegovega brata Stanka je pa težko ranil. Jožef Juginovič je pa potegnil nož in z njim ranil tretjega Lukinoviča, njegovega prijatelja Marina Juginoviča, ki je prihitel na pomoč bratom Lukinovičem, je pa zabodel v srce, da se je takoj mrtve zgrudil na tla. Ubijalce so zaprli.

— **Norec hotel razsekati dva svoja otroka.** Kmet Luka Grgec iz Sopronja pri Krizevcih je na božič znozel in hotel s sekirko razsekati svojega otroka. Navzoči kmetje so preprečili to strašno nakano in Grgec odpeljal na občno, ki ga je spravila v zagrebško bolnišnico. To dni je zopet prišel domov. Domači niso vedeli, jeli pobegnil iz bolnišnice, ali so ga odpustili. Njegova žena ga je zopet prijavila občini, da reši sebe in otroka. Medtem je Grgec doma z nožem razrezal vsa posteljina. Na drugo ženo prijavo so ga zaprli v občinski zapor, pa je tudi od tam pobegnil. Ko ga je njegov oče zapazil, da se bliža domu, je skočil skozi okno in zadevo naznanil občini. Grgec so nato ponovno prepeljali v zagrebško bolnišnico.

— **Živa v plamenih.** V vasi Petriči pri Brodu je družino Vukovič zadela težka nesreča. Stojan Vukovič je šel s svojo ženo iz hiše, da opravi na dvorišču neka dela, v sobi pa sta ostala 12 letna hčerka in 6 letni sinček. K nesreči je mati prej oprala hčerki lase in jih namazala s petrolejem, kakor to delajo mnoge žene v Bosni, da bi dekletu lasje bolj rastle. Dekletce je sedelo poleg prižgane sveče in nekaj delalo. Naenkrat so se užgali lasje in v hipu je bila vsa v plamenih. Otroka sta pričela strahovito kričati, deklica je pa po sobi letala semtertje kakor goreča baklja. Starši so takoj prihiteli in pogasili ogenj, vendar je pa deklica tako opečena, da gotovo ne bo ostala pri življenju.

— **Pridobitina.** Za prijavo pridobitine, katero se mora vložiti do 5. februarja t. l. pri pristojni davčni upravi, je predpisana sedaj nova tiskovina, katero ima v zalogi v zadostnem številu Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Pola stane 1 Din. Istotam se naroča tudi: **Pripomoček za novorojenčarje,** ki je neobhodno potreben vsakemu vlagatelju. Komad stane 2 Din.

— **Reintina.** Prijave za reintino je vlagati do konca februarja t. l. Potrebne tiskovine ima vedno v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Pola stane 1.— Din.

— **Sodobni jedilni list** pospešuje propadanje zob. Zato naj velja pravilo: Stalno čiščenje zob z odlično in osvežujočo Chlorodont zobno pasto. Poskus Vas bo prepričal. Tuba Din 8.

Ljutomer

Gibanje prebivalstva. V preteklem letu je bilo v naši fari (brez ekspoziture v Cezanjevih) rojenih 170 otrok, 91 dečkov in 79 deklic. Umrlo je tekoma lanskega leta 181 oseb, 78 moških in 58 žensk. Poročenih je bilo 45 parov.

— **Cvetina Borogradska,** katero je naše agilno Prosvetno društvo uprizorilo preteklo nedeljo, je zopet napolnila dvorano Katoliškega doma. Tudi igralci so v svojem nastopu pokazali vso sigurnost in so radi tega zaslužili vso pozornost občinstva. Resno-vzgojni moment igre je segal v globino duš. V postu se enkrat ponovimo »Cvetino Borogradske«. Za pust se pripravljaj komedija »Lumpaci Vagabundi ali zankarja trojica«. To bo smeha, da bo za ves postni čas zadostovalo.

— **Prvi prosvetni večer** priredi naše Prosvetno društvo to nedeljo po večernih. Na sporedu je petje, deklamacije in skiptično predavanje socialne vsebine: Racionalizacija dela in delavstvo. Vstopnine ni nobene. Pridite vsi, ki se zanimate za socialna vprašanja.

Novice iz Bele Krajine

Metlika, 13. januarja.

Metliški okrajni referenti. Ze več tednov je, odkar je prevzel posle okr. referenta za kmetijstvo za metliški okraj g. Malasek, okrajni referent za kmetijstvo v Novem mestu. Njegova pisarna je v poslopu okrajnega glavarstva, kjer uraduje vsak tork od 12 do 16. Posle šolskega referenta opravlja g. Konrad Barle, ki je bil Joslej upravitelj metliške osemrazredne šole. s 1. januarjem pa je bil imenovan za šolskega nadzornika za metliški okraj. Možu, ki je zelo zaslužen kot odlični gospodarski buditelj Bele Krajine, ki je vzgajal vso sedanjo generacijo, bi po njegovi dolgoletni službi že pristojalo pokoj, ki si ga mož tudi želi, pa mu le čestitamo k temu imenovanju, ki je zanj sicer breme, naše šole pa so s tem dobile dobrega in skrbnega očeta. Za pomočnika šolskega nadzornika je imenovan g. Tončič Vladimir, doslej učitelj srbohrvaščine na metliški šoli. Se vedno pa je negotovo, kdo bo naš veterinarski referent. Vsa okolica, bližnja in daljna si želi, da bi se to mesto podelilo privatnemu živinodravniku g. Ludoviku Fuxu, tukajšnjemu domačinu in večjemu strokovnjaku. Le temu se čudimo, kako da se to ni že davno zgodilo.

Zimski kmetijski tečaj v Metliki. 17. januarja se prične zimski kmetijski tečaj v Metliki. Predavanja bodo dvakrat tedensko, in sicer v nedeljo od 9 do 12 in ob sredo od 8 do 12. Predavali bodo domači strokovnjaki in predavatelji iz Novega mesta. Jako potrebni so taki tečaji, ker nova doba potrebuje spretnih in izobraženih gospodarjev, toda treba je upoštevati to, da je zelo mnogo takih, ki si tega ne dajo tako lahko dopovedati, in jim ni dovolj, da jim kdo da priliko, da bi kaj poučnega slišali, ampak jim je treba prej potrebo tega dokazati. Zato se nam zdi, da bi bilo primerno, da bi banska uprava, ki ta tečaj prireja, krajevne faktorje obvestila vsaj nekaj tednov prej, da bi se med narodom vzbudilo za tečaj zanimanje. Če smo postavljeni kar pred dovršeno dejstvo, potem je težko pravi čas privabiti poslušalcev, in če stvar že v začetku šepa, potem navadno ves čas rabi bergljo.

Kraljski sejem. Navadno je bila tedaj dobra kupčija. Zenini in neveste rabijo marsikaj, a to pol niti ti nimajo denarja v obliki in to se je na sejmu dobro čutilo. Naroda je počelo obilo, a le iz radovednosti, zakaj denar več nikogar ne tišči. Mnogo je namreč gospodarjev, ki s skrbjo stradajo doma svoje živčine in čakajo boljše kupčije, dasi doma vedo, da jim bo krme zmanjkalo. Takih je bilo največ, ki so svojo žival prignali ali pa samo kupčiji prisluškovali, da bodo vedeli, kako cena stoji. Cena goveji živini se je od zadnjega sejma dvignila za kakih 10%. Tudi mladi prašiči so imeli boljše kupčijo. 8 tedenski so bili do 100 Din komad. Debeli prašiči pa tudi niso bili kaj čez 6 Din za kilogram.

Celje

— **Celjska Glazija** bo torej vendar le dobila ograjo. Ze svojčas, pred dobrim pol letom, smo se bavili na tem mestu z naklepom celjske mestne občine, da zagradi starodavno tako zvano Glazijo z visokimi plankami. Radi rekursa večjega števila interesentov je banska uprava odredila komisijo, za katero je mestno načelstvo zaprosilo in ki se je pred tremi tedni izvršila. Ugovoru radi oviranja odloka vode ob povodnjah se je le v toliko ugodilo, da mora imeti plot spodaj pol metra visoko odprtino, ki bo izdelana s horizontalno žico. Plot bo narejen iz plank na betonskih stebričkih, ki bodo imeli 4 m medsebojne razdalje. »Arhitektonski razlogi pa so se upoštevali tako, da bo napravljena reklamna stena za pešce in ljudi, ki se bodo sprehajali po drevoredu. Nameravana ograja je vzbudila veliko zanimanje med Celjani, zlasti davkoplačevalci. Saj je proračunjen ta plot na ca 70.000 Din, tehtne pomisleke pa so tudi podarili oni, ki polagajo važnost na lepoto naravnega parka, kakor je Glazija in ki se kar ne morejo sprijazniti z deformacijo estetskega vlesa, ki ga bo napravila takšna ograja. Pisalo se je v tukašnjem lokalnem listu s kompetentne strani v tem smislu, da naj ograja izostane, vendar pa je, kakor se sedaj vidi, zmagala mestna občina in so odločali sportni oziri, da se bodo lahko pridredile raznih sportnih društev vršile v zagrajenem radovednim očem odtegnjenem prostoru, ko bi se morebiti z večjim pridom dajale coram publico, da javnost sama ocenjuje in se eventualno navdušuje za vsakršne sportne novosti.

— **Pasji kontume.** Odredbe mestnega načelstva se izpremenijo v toliko, da se smejo v območju mesta psi izven zaprtih prostorov voditi na vrvič brez nagobčnika, oziroma da morajo imeti na prostem nagobčnike samo, ako jih lastniki ne vodijo na vrvič. Ostale odločbe sivolčasnega razglasa se ostanje v veljavi do preklica.

— **Statistika poslovanja okr. sodišča.** V preteklem letu je bilo na okrajnem sodišču civilnih pravd 2101, mladoletnih pravd 68, v opominjalnem postopanju 2000 primerov, v eksekucijskem postopanju 3796, v zapuščinskih zadevah 718, v območju varstva in skrbstva 310, kazenskih primerov 791 in zemljiškoknjižnih stvari 3611.

— **Negode.** V tork 14. t. m. je 11 letni Kovač Ivan, sin delavca v kemični tovarni, stanujoč na Pečovniku 11, padel na domačem dvorišču ter si zlomil levo nadlehtnico. — V sredo 13. t. m. okoli 6 zvečer je 16 letni Juvane Marjan, sin kapetana v Celju padel v telovadnici ter si zlomil levo nogo. Oba ponesrečenca se nahajata v javni bolnišnici. — Razen teh dveh je prišel v bolnišnico še 20 letni brezposelni rudar Drnovšek Jožef s Trnovga briba, občina Sv. Krištof, ki ga je 12. t. m. napadel neki vinjen tovariš ter pošteno vrgnil v nos.

— **Pomožna akcija za brezposelne.** Okoliška občina bo začela s prihodnjim tednom nabiralno akcijo za podporo brezposelnih na svojem teritoriju. Opozorjajo se oni, ki nameravajo kaj prispevati za ta namen, da naj dajo vse prispevke samo onim nabiralcem, ki se izkažejo z nabiralno polo, izdano od občinskega urada. Obenem se obrača občina na javnost s prošnjo za čim izdatnejšo podporo njene akcije.

— **Občni zbor obrtne zadruge krojačev** se vrši v nedeljo 24. t. m. ob 8 jutraj v društvenem lokalu hotela »Pri pošti«.

— **Jugoslovanska veterinarsko združenje,** sekcijska Ljubljana, sklicuje svoj redni občni zbor za nedeljo 17. t. m. ob 10 dopoldne v Celju v hotelu »Evropac«.

Mozirje

— **Uradni dnevi.** Okrajno načelstvo v Gornjem gradu bo imelo v letu 1932 izven svojega sedeža naslednje uradne dneve v Mozirju v občinski pisarni v času od 7 do 10 dopoldne: 23. februarja, 19. aprila, 7. junija, 30. avgusta, 4. oktobra, 3. decembra. V času od 10 do 13: 30. januarja, 22. marca, 10. maja, 12. julija, 20. septembra in 3. novembra. — Okrajno sodišče pa bo imelo za čas do 31. marca 1932 v Mozirju sledeče uradne ure: a) ob sobotah 23. januarja, 6. februarja, 20. februarja, 5. marca in b) v sonečeljek 21. marca. Onim, ki imajo opravka pri zgoraj navedenih uradih, svetujemo, da si izrežejo iz »Slovenca« te datume in odrezek shranijo.

Kranj

Kje se odgaja kranjska smučarska mladina. V solcu in svežem zimskem zraku, pa tudi v megli in mrazu vestno in pridno trenira kranjski smučarski naraščaj. Dvoje pa je treba predvsem poudariti. Kakor še nobeno leto prej, tako zelo se je letos smučarski šport vkoreninil v vseh slojih in stanovih brez razlike starosti in spola. In drugo je pa to, da za silo imamo v kranjski okolici nekaj bregovskih terenov, da nam za vsako malenkost ni treba v Kranjsko goro in drugam. Dva prav mična prostora za mladino in začetnike sta n. pr. Straheča dolina in pa Torkla pod Šmarjetno goro. Za nekoliko izvežbane vozače je zlasti letos postala bolj obrajtana in obiskana Kučna nad postajo Sveti Jošt. Med lepše in boljše terene pa smemo že prišteti Sv. Jošt, ki je pravi eldorado kranjskih pa tudi ljubljanskih smučarjev. Sv. Jošt pa predstavlja tudi izhodnice za ture proti Škofji Loki, Podnarlu ali pa proti Sv. Mohorju, v Selca in naprej proti Ratitovcu, odtod pa proti Bohinju. V pravem smučarskem navdušenju za napredkom je bilo letos zgrajenih in otvorenih več manjših zasebnih skakalnic. Med njimi danes naj omenimo skakalnico agilnih kranjskih smučarjev. Po najbolj vnetih smučarjih dijakih in po uradnih in trgovskih pomočnikih tudi v kranjski okolici prodira smučarstvo na deželo, na kmete v zmagovitem pohodu. Ali tedaj ni mogoče — in to smo vprašali že lanskó zimo — povežati vso to mlado, za zimski šport navdušeno in gorečo mladino v močno, trdno, neodvisno organizacijo, kjer bi se gojila disciplina in red, predvsem pa sistematično vzbujanje. To slednje je pri sedanji razcepljenosti najbolj prizadeto, zato bo Kranj zelo težko vzgojil dobre in konkurenčne sposobne smučarje.

Ptuj

Ptujski razgrajati pred mariborskim senatom. Včeraj se je vršila pred okrožnim sodiščem v Mariboru razprava, za katere izid je vladalo v Ptuj precejšnje zanimanje. Pred malim senatom so se zagovarjali razgrajati, ki so lani, dne 6. sept. povzročili v pozni nočni uri znani pretep s policijskimi stražniki. Po obtožnici, ki je bila predložena pred senatom, se je dogodek odigral sledeče: V gostilni Antolci, kjer se je nahajala pivska družba Adolf Blagovič, njegova žena Rozalija, njun sin Stanko ter pletarji Ivan Hamersak, Albin Meglič in Janez Drevenšek iz Rogoznice, je bila razbita od nekih pivec šipa na oknu. Natakarija je poklicala nato službojočega stražnika Leopolda Rupnika, ki je prišel v gostilno ter napovedal nato zbranim gostom policijsko uro. Nasotp stražnika je tako razkačil Adolfa Blagoviča, da ga je udaril v obraz, nakar mu je stražnik napovedal aretacijo. To je bilo olje v ogenj: cela pivska družba je navallila na policista, iztrgali so mu pendrek ter ga vrgli v Dravo. Ogrozili so ga tako, da je bil prisiljen seči po orožju ter oddati več strelav proti napadalcem, ki so zadeli Blagoviča v nogo ter ga lahko ranili. Na strele policista je odgovoril s istim orožjem eden napadalcev ter ranil Rupnika na nogi. Strelji so privabili na mesto boja še več stražnikov, katerim se je s težko muko posrečilo krotiti nemireže. Na razpravi so se obtoženci zagovarjali s tem, da so valili krivdo eden na drugega, vsi pa so skupno tajili. Ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je sprožil usodne strele, ki so zadeli Rupnika. Razpravo je vodil as. Lenart; prisodnika dr. Cemer in Kolšek; drž. pravdnik dr. Zorjan. Obsojeni so bili: Adolf in Roza Blagovič, vsak na šest mesecev strogega zapore; Stanko Blagovič in Albin Meglič vsak na štiri mesece zapore; Ivan Hamersak in Janez Drevenšek vsak na štiri mesece strogega zapore. Stanko Blagovič, Albin Meglič in Janez Drevenšek pogojno tri leta.

Guštanj

Smučarska tekma. Smučarski klub GRV (Guštanj-Rimski vrelec) priredi 17. januarja svojo klubsko tekmo za prvenstvo kluba na 18 km dolgi progi za seniore, 5 km dolgi progi za juniorje in na 3 km dolgi progi za otroke. Start je določen na Rinskem vrelcu, cilj pa na glavnem irgu v Guštanju. Domača godba bo skrbela za razpoloženje na cilju. K organiziranju tekme mnogo pomaga guštanski Rdeči križ, njegov predsednik dr. Boštjan Errath je prevzel vodstvo sanitetne postaje v Guštanju, tajnik Rdečega križa Rajko Kotnik bo pa vodil sanitetno postajo pri Ravnjaku, kjer bo tudi okrepčevalnica za smučarje. Za slučaj kake večje nezgode bo pa rešilni avto v pripravljenosti. Snežne razmere so v okolici, kjer teče proga, jako dobre in je pričakovati tudi gostov, ki bodo tekmovali izven konkurence. Načrt proge in daria so razstavljena pri klubskem članu Bevcu v izlozbi njegove trgovine.

Občni zbor krajevnega odbora društva Rdeči križ v Guštanju se vrši v nedeljo 24. januarja ob 16. Ker ima to društvo vedno javne občne zборе, je dostop vsakemu dovoljen. Sploh je želeli, da se širša javnost zanima za društveno delo in da prisostvuje občnemu zboru.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 15. januarja: 11.30 Solaka ura: Dobrodelnost v sedanjosti Odpri srce, odpri roke (govori g. A. Kordin). — 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13. Cas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Gospodinska ura, vodi Krekova gospodinska šola. — 19. Dr. Lovro Sušnik: Francosčina. — 19.30 Dr. Lojze Campa: Pravni nasveti. — 20. Sokolsko predavanje. — 20.30 Prenos iz Belgrada. — 22.30 Cas in poročila.

Sobota, 16. januarja: 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Cas, plošče 17.00 Salonski kvintet 18.00 Viktor Pirnat: Zumberaški uskoki 18.30 Pero Horn: Pedagoška ura (Napake otroka) 19.00 Gospa Orthaber: Angleščina 19.30 Podbevšek: Trgovska reklama 20.00 Koncert »Slogee«, godba na pihala 21.00 Citre-solo, g. Mezgolits 21.30 Salonski kvintet Vmes čas in poročila.

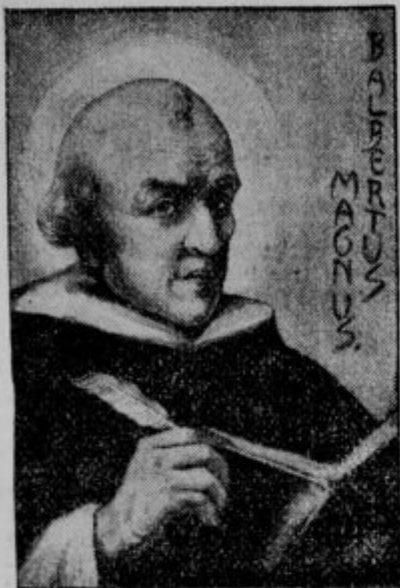
Drugi programi:

Sobota, 16. januarja: Belgrad, 12.05 Radio orkester 20.00 »Koštnar«, igra 21.30 Koncert — Zagreb: 12.30 Plošče 17.30 Komorni koncert 20.00 Belgrad 22.10 Plesna glasba — Budapest: 12.05 Koncerti kvarteta 19.30 Večerni koncert 23.15 Radio orkester — Dunaj: 13.10 Opoldanski koncert 19.15 Violinske rapsoide 20.05 »Metulje«, opera 22.20 Plesna glasba. — Rim 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert 21.00 Operni prenos — Milan: 11.15 Pestra glasba 21.00 Varietetski večer — Langenberg 13.05 Operni koncert 20.00 Peeter večer 22.00 Plesna glasba — Stuttgart: 14.30 Zborovo petje 20.15 Peeter večer 22.40 Plesna glasba — Berlin: 20.00 Moderna glasba 21.10 Kabaret 22.20 Plesna glasba — Barcelona: 13.30 Radio seketel 19.00 Trio 21.05 Radio orkester — Praga: 20.00 Brno 22.25 Moravska Ostrava — Toulouse: 21.00 Večerni koncert 21.15 Moderna simfonična glasba 22.45 Pestra glasba — Trst: 12.30 Plošče 13.00 Pestra glasba 22.15 Pestra glasba.

LOV NA VOLKOVE

Med zvermi se volk najtrdovalneje upira civilizaciji in se še vedno drži celo v deželah, v katerih so ostale roparice že davno izginile. To je nevaren ropar in kjerkoli se po-kaže, se zbera vsi lovci iz okoliša in prirede s pomočjo prebivalstva velik pogon. Take skupne love poznamo v Sloveniji in Jugoslaviji, pa tudi po mnogih drugih deželah; v Franciji jih imenujejo »Couveteries«. V Rusiji je volk od davna splošna nadloga in lov nanj poseben užitek. Mihael Prišvin poroča o takem lovu:

Ponoči je bil hud snežni metež; bele koprene so valovile in zdelo se je, da za jutri ni misliti na kak volčji lov. A vendar se je posrečilo. Dva posebno velika volka sta se

Albertus Magnus, slaven skolastik, rojen grof pl. Bollestaedt (1193—1280), ki je proglašen za svetnika. Njegov god se bo obhajal 15. novembra.

vso noč do zore mudila pri nastavljeni konjski mrhovini. Potem ju je moralo kaj vznevoljiti, kajti odšla sta ven na jezero, kjer sta zamišljeno sedla, kakor da bi premišljevala, kam naj bi se obrnila. Vodja našega volčjega poveljstva, orjaški Fedja, in pa njegov pomočnik, blagajnik pri rentnem uradu Dimitrij Nikolajevič, sta jih tamkaj izsledila in se skrila v gošči. Ko sta volka potem v neželjeni smeri odkrivala, sta lovca skočila na plan in pritisnila nanju; slednjič se jima je tudi posrečilo, da sta jih pognala v naš gozd. Sita volka se nista več dolgo klatarila okrog, marveč sta legla v gošči blizu vasi.

Ta dan prav za prav nisem bil pripravljen za volčji lov, toda nenadoma se je pri meni javil sel in naznanil:

»Hitro, volkovi so zakrpani!«

To se pravi, da je mesto, kjer so volkovi obkoljeni, zaznamovano s krpami, ki vise po drevju; volkovi so torej »zakrpani« in čakajo na strelce. Če reče kdo pri nas kakemu lovcu, da so volkovi zakrpani, potem vrže iz rok vsakršno delo in opravi in brez vsakega premišljevanja odhiti na označeno mesto, kajti dan je zelo kratek.

Ker so bili vsi konji zapodeni pri spravljaju lesa, se je pripeljal sel — mlado fante — v saneh za sankanje, v katerih je bilo vpreženo žrebe. Tudi s to vprego sva prišla precej hitro naprej; le vozovi z lesom, ki sva jih morala pustiti mimo, so naju zamudili. To je bila muka! Kajti dan se hitro nagiba kraju, in to je ravno ena največjih ovir za volčji lov: kratki dnevi in velike razdalje. Midva sva dospela v vas še ob zadostnem svitu za strel in odtod je bilo le še nekaj skokov do gozda. Na križišču gozdnih poti naju je čakal mož:

»Brž, brž, vse že čaka!«

Sedaj je treba paziti, da koga ne posili kašelj — Fedja bi ga neusmiljeno premlatil. Vrgel sem proč smotko in vtaknil v usta kosček sladkorja.

Ko je mladi fant ugledal prve krpe, ki so bile vseh mogočih barv kakor lampijončki, je začel drveti. Pa je res skoraj nemogoče ob teh znamenjih ohraniti mirno kri.

Plazila sva se ob krpah in dospela do mesta, kjer sta bila volka v »zakrpani« prostor. Tu sva našla na »molččegac«. Ta mož ima nalogo, da pazi na kričanje in da volkove, ki bi se hoteli po svoji sledi izmuzniti iz obkolitve, požene nazaj proti strelcem. Drugače grede prestrašene živali le prerade skozi krpe. Takoj nato običajno poče strel.

Sedaj je krp konec. Dospela sva do tiste usodne odprtine, skozi katero sta morala volkova. Tu si je bil napravil blagajnik Dimitrij

Nikolajevič jamo v snegu in jo zakril s smrekovimi vejami. Sto korakov dalje je imel tudi Fedja podobno skrišališče. Ko naju je opazil, je vstal in v trenutku tudi za naju napravil zakriti stojišči.

Volka sta bila izvrstno zajeta, toda gonjači so bili to pot brez voditelja in so nastopali nerodno. Kako so morale nestrpnega Fedjo srbeti roke! Levo od mene stoji moj fantič. Zelo sem v skrbeh zaradi njega. Če si sam na lovu, moreš škrob zanesljivo zadeti kljunača, če so pa drugi poleg tebe, zgrešiti tudi volka. Zgodi se, da dirja volk v razdalji šestdesetih korakov mimo tebe in z gotovostjo bi ga podrl — toda drugemu lovcu je mnogo bliže in tako se moraš premagati in onemu prepustiti strel. Lahko se pa tudi zgodi, da teče neposredno za prvim volkom še drugi volk; potem moraš pustiti prvega mimo in streljati na drugega. Pri tem se prvi tako zmede, da ga je lahko ubiti.

Levo od mene je smreka in ob njej mladi fant. In sedaj... Mimo smreke dirja volk in jo ima že za seboj. Tedaj ga osupne prazna ploskev, da za trenutek postoji. Zadnje noge tiče globoko v snegu, sprednje se niso vdrle. Naenkrat pade s celo dolžino v sneg, skuša vstati; še en strel in žival zagrne sneg.

Izredno veliko volkuljo je strel tako gladko pogodil, da ni imela časa teptati snega; kakor živa je držala gobec na sprednjih nogah, uhaja sta ji strčala kvišku.

»Čedno delo,« je dejal Fedja zadovoljno, »toda zakaj si še v drugo streljal?«

Fant molči, a vsi vemo pravi vzrok. Če bi bil volk le obstreljen in bi morda ušel, potem bi bil strelce prejel kazen od Fedje v naravi.

Volkulja je bila nedoločne barve, siva in rumena, a ko je bila živa stala v snegu, nikakor ni bila videti taka. Tiho sem vprašal fanta, kakšne barve se mu je zdela volkulja.

»Zelene,« je odgovoril.

J. G. Herderjev spomenik v Rigi, ki ga hoče Nemcem sovražno prebivalstvo odstraniti.

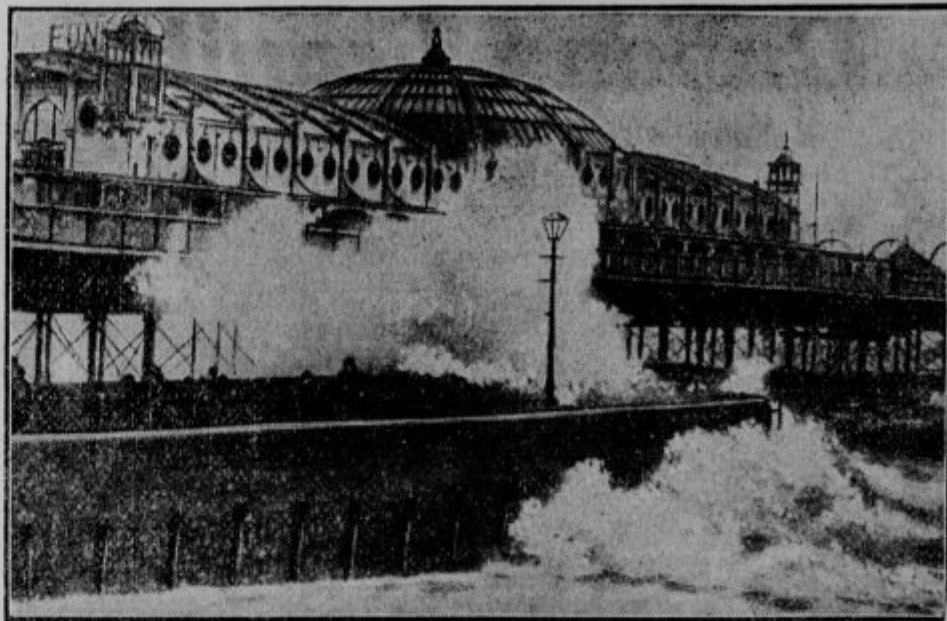
Madame Fraya napoveduje boljše dneve

Francoska narodna vedeževalka madame Fraya, ki je bila lani tako zelo črnogleda, je letos dokaj optimistična. Ona bere usodo sveta v zvezdah. Položaj za tekoče leto je po njeni vednosti naslednji:

Zaenkrat svetu še vedno vlada Saturn; do spomladi ni misliti na kako izboljšanje, nasprotno pojde črta bede in obupa še niže nizdol. Potem se bo pa iznenada ustavila. Vzšel bo mladostni Merkur, svet se bo pomladil, prevzela ga bo novo upanje; toda ozdravljenje bo le počasno napredovalo, računati je treba s ponovitvijo bolezni tod in tam, kakor je to običajno po težkih boleznih. V političnem pogledu groze oblaki med Poljsko in Rusijo; toda vojni bog Mars bo le oddal svojo vizitko, nato pa dokončno izginil. V Nemčiji bo prevladovalo Hitlerjevo gibanje v notranji politiki, kar pa ni nikakoli nevarnost, najmanj za Francijo, nad katero sveti srečna zvezda; v nekaterih srednjeevropskih državah bo prišlo do revolucije; v Italiji ostane razmeroma mirno, Anglija pa bo imela s svojimi kolonijami posla čez glavo. V Franciji bodo prišli pri volitvah na vrh mlajši ljudje; dva slavna politika bosta umrla.

V vsem družabnem življenju se izvrši velika izprememba v oblikah; pravila postanejo strožja, ves svet se vrača k stari izključivosti in dostojanstvenosti, kar se že kaže v modi. Povsodi se uveljavlja oster odpor proti vsej anarhistični brezobličnosti, tako tudi v navedenosti. V mnogih krogih, posebno pa najvišjih, se čuti težnja po naravnost asketičnem življenjskem idealu, čemur seveda posebno doprinaša splošna gospodarska kriza, ki sili k spartanski priprostosti. To omejitve v materialnem življenju pa bogato odtehta krepkeše notranje življenje, ki daje posamezniku moč, da zmaga stisko dneva...

Ob sklepu svojega prerokovanja je gospa Fraya napovedala tudi običajne katastrofe — potrese, povodnji, lakoto, neveljavne bolezni, med katerimi bosta posebno nevarna hripa in griza — a na splošno je njen pogled v bodočnost optimističen: zanaša se na vladno mladostnega Merkura...

Viharno pljuskanje morja ob južnoangleški obali: Valovi skoraj prepljuskavajo obrežni paviljon v Brightonu.

Boksanje s smrtnim izidom

Minolo nedeljo sta priredila v Berlinu boksarske tekme Poštno sportno društvo in »Teutonia«. V boju je član »Teutonije« Butkowski svojega tekmeča 19 letnega poštnega uslužbenca Kaulerja s tako silo sunil v spodnjo čeljust, da se je Kauler zvrnil vznak in treščil z glavo ob tla. Kaulerja so prenesli v bolnišnico, kjer je kmalu nato izdihnil. Zdravniki so ugotovili, da je imel zlomljen zatilnik in jabolko. Tak sport je barbarstvo.

Jules Sauerwein, svetovnoznani francoski publicist, ki je odložil svoje mesto političnega uvodničarja pri pariškem »Matinu«, kjer je deloval 24 let. List ni več soglašal z zmernim stališčem Sauerweina.

Razmere na Havajskih otokih

Major Fortescue, newyorški dramaturg in raziskovalec, ki je bil pobočnik predsednika Roosevelta, ima 19 letno hčer, ki je poročena z mornaričnim poročnikom Massiejem. Massie služi tačas na havajskem otoku Oaha. Pred nekaj meseci je petorica domačinov baje ugrabila mlado gospo Massie in jo trpinčila. Sodišče pa je domačine oprostilo, ker mornarični častniki niso mogli dokazati, da njihove žene niso varne pred domačini. Stvar je imela priti pred vzklenco sodišče; v tem pa je gospa Fortescue, mati gospe Massie, s pomočjo nekega mornarja ugrabila enega izmed gori omenjene petorice domačinov, nekega Joeja Kahahavaja, ga ranila in vrgla nato v kopalno kad, kjer je izkerval in umrl. Ta čin je domačine skrajno razburil; gospo Fortescue, poročnika Massie in mornarja, ki je pomagal gospe Fortescue, so morali zaradi varnosti spraviti na eno izmed vojnihih ladij. Oblast je proglasila obsedno stanje.

Moret, guverner francoske banke, ki je na znano Brüningovo izjavo, da Nemčija sploh ne bo več plačevala reparacij, odgovoril s tem, da je odklonil nadaljnjo odgoditev plačila stot milijonskega dolga nemške Državne banke.

Vsaka senzacija je dobra

»Prijateljica« glasovitega newyorškega tihotapca Jacka Diamonda, ki je bil nedavno ubit — bivša plesalka »Kiki« Robert, ni poddala svojemu prijateljem ničesar drugega nego zloglasno ime in pa sloves, da so ji znane vse razmere newyorške zločinske družbe. To je zadostovalo, da je bila kot posebna senzacija sprejeta v neki newyorški variete, kjer nastopa kot plesalka. Našlo se je vsekakor nekaj listov in impresarijev, ki so proti ponovnemu nastopu Kiki v javnosti protestirali, a očitno je s tem uspehom, da je variete, kjer nastopa Kiki, vedno bolj poln.

Ruska cerkev

Moskovski »Cerkveni koledar za leto 1932«, katerega prvi izvodi so zdaj dospeli v inozemstvo, nudi edinstven vpogled v življenje pravoslavne Rusije pod sovjeti. Leninov rojstni dan in obletnica oktobrskga prevrata sta zabeležena v njem med ostalimi cerkvenimi prazniki. Sv. sinoda Cerkve ruske patriarhije (uradni naslov moskovske cerkvene oblasti) upravlja 275 škofij, ki štejejo do 30.000 pri sovjetski upravi kot javna društva prijavljenih župnij. Letno poročilo omenja kot glavne težkoče pomanjkanje cerkvenih prostorov in duhovniškega naraščanja, ne da bi razpravljalo o vzrokih. Verniki so zelo vdani in vztrajni. V posameznih krajih so bile ponovno odprte poprej zapčatene cerkve ali celo zgrajene nove. Ponekod se zelo občuti propaganda »evangeljskih kristjanov« (baptistov), ki bi zahtevala odločnejšo borbo. Največji cerkveni dogodek v letu 1931 je pomenila proslava 1500 letnice III. okumenskega sobora v Efezu dne 6. julija. Duhovniki so priredili predavanja o tem dogodku. Koledar prinaša razpravo nadškofa Pavla v Jaroslavlju o Nestorijevem krivoverstvu, ki je bilo obsojeno v Efezu.

Theodore Roosevelt, sin pokojnega predsednika Združenih držav, ki ga je ameriška vlada imenovala za generalnega guvernerja na Filipinih.

Združitev katoliških zvez v Angliji

Nedavno so zborovali v Londonu zastopniki katoliških zvez Anglije. Izvoljen je bil odbor za medsebojno podpiranje in vzajemno sodelovanje med katoliškimi zvezami laičnih organizacij, ki s socialnim delovanjem obenem pospešujejo širjenje katolicizma. Ta sklep je uspeh triletnih posvetovanj.

»Če se uresniči naš ideal,« je izvajal predsednik, »se bo iz tega razvila nekaka stalna konferenca okrogle mize, neke vrste parlamenta brez zakonodajne moči. Naloga tega parlamenta bo, da reši vse težkoče, ki vladajo med katoliškimi zvezami. Samostojnost posameznih zvez se mora ohraniti. Funkcije konference bodo predvsem tesno sodelovanje in temeljite razprave v vseh aktualnih problemih in vprašanjih procvita naših krepkih organizacij.«

V odboru so voditelji vseh obstoječih zvez. Ta sklep je bil v katoliški angleški javnosti z navdušenjem sprejet in si od složnega sodelovanja nadejajo najlepših uspehov.

Birger Ruud, mojstrski norveški skakalec, ki zastopa Norveško na zimski olimpijadi v Lake-Placidu

Karl Schäfer — Dunaj, svetovni in evropski mojster v drsanju, ki si je tudi letos priboril avstrijsko moštvo v umetnem drsanju.

KULTURNI OBZORNIK

Mladika v novem letu

Zares, užitek je odpreti novo »Mladiko«! Na vsaki strani čutiš, da skrbi uredništvo z vso toploto za svojo čitatelje, da skuša zbuhati v njih z vedno novimi prijetnimi presenečenji veselje do lista. Ko bi hoteli podrobneje spregovoriti o slehernem prispevku, to bi imeli kaj pisati! Zato pa moremo le po vrhu zajemati in razkazovati.

Osnove dobrega družinskega lista so povesti, podobe ter vzgojni in praktični namigi. Vsega tega najdeš v »Mladiki« dovolj — pa kvalitete! — V novem letniku je začel objavljati Franc Bevk kmečko povest, ki se godi v zadnjem desetletju preteklega stoletja med gorami in v dolinah, ki se vlečejo od Blegaja do Porečja proti jugu, kakor pravi sam. Ob začetku seveda ne moreš uganiti konca povesti, zakaj Bevk je pač mojster zapletljivosti; toda že iz objavljenega odlomka, v katerem je pisatelj orisal komaj kraj in osebe, ki v povesti nastopijo, se ti zbudi napeta radovednost, kaj bo neki z neuganim dedičem posestva na Veliki njivi, Stefanom, sinom orjaškega in samozvestnega gospodarja Tomaža in nežne, plavalase Polone. — Med mlajšimi sodelavci lista se je dobro postavil Lojze Golobčič s posrečeno črtico iz vojaškega življenja »Klici iz domovine«. — »Kraško božično legendo« svojstvenega vonja je prispeval dobri znanec čitateljev »Mladike«, Bogomir Magajna. — Felix Timmermans (čigar »Župnik iz cvetočega vinograda« je bil lansko leto med najlepšimi knjigami »Leposlovne knjižnice« Jugoslovanske knjižarne) je našel pot v »Mladiko« s svojim prekrasnim, pristno flamskim »Triptihonom o svetih Treh kraljih« v prevodu Emila Smaska. — Minclorov roman »Ko so hrasti šumeli« se iz lanskega letnika nadaljuje v letošnjem. — Urednik F. S. Finžgar piše o dveh velikih slovenskih možeh, dr. Francisku B. Sedeju, pokojnem goriskem nadškofu, pa o nestorju naših skladateljev, P. Hugolinu Sattnerju. — Posebnega poudarka je vredno »Levstikovovo izročilo«, klic davnega borca za našo narodno samozavest, v motnjave naših dni; pod tem naslovom je objavila namreč »Mladika« krasen izbor misli iz del Frana Levstika, čigar stoletnico rojstva smo lani slavili. — Dr. Janez Plečnik nas uvaja v skrivnosti našega zelodca; njegove razprave iz anatomije, ki spadajo že v stalni inventar »Mladike«, so zanimive tako po vsebini kakor tudi po svojstem jeziku, v katerem so pisane.

Iz velike zakladnice poučnega in zabavnega beriva nam navedem le nekaj naslovov: Franja Čička pripoveduje o najdbah iz davnih dni; Posteli na Pohorju, Milice Grafenauerjeve članke »Karitas v družini« ter Kriste Hafner »Važnost vzgoje«.

Podobe: Poleg barvaste priloge, ki učinkovito podaja reprodukcijo preproste in ganljive slike M. Gasparija »Jaslice«, sta v tem zvezku zastopana od domačih likovnih umetnikov še Tone Kralj (Sv. Stefana kamenjari) in kipar Sv. M. Peruzzi (Doprsje Frana Levstika). — Z večjim številom reprodukcij je zastopana angleška grafika Nora Lavrin, soproga našega belokranjskega rojaka Janka Lavrina, ki je profesor na univerzi v Nottinghamu na Anglijskem. Dr. Karel Dobida, ki uvaja čitatelje v delo umetnice, jo označuje zelo točno z besedami: »V grafični umetnosti gospe Lavrinove je jasno opazen vpliv starega in skrbno gojenega angleškega risarskega izročila, ki je v minulih stoletjih rodilo toliko velikih grafičnih mojstrov, toliko vzornih ilustratorjev, ki so postali zgled vsej Evropi. Kakor tem, je tudi njej poglavitni cilj in odlika vestnost, čistota in preglednost risbe, jasnost kompozicije in skrbna, kar strogo natančna izdelava.« Zlasti nas mora umetnica zanimati zato, ker je obdelala mnogo naših slovenskih motivov, izmed katerih objavlja »Mladika«: Slovenske plevce, Kamnik, Zenica, Mož, Zenska z jabolki. — Iz teh in iz angleške izdaje Levstikovega »Gadjeja gnezda«, katero je ga. Lavrinova ilustrirala, moremo že prav dobro spoznati, s kakšnim očesom gleda ta tujka na naše kraje in ljudi. Iz drugih njenih grafik — »Mladika« objavlja še: Moj fantek, Zgodaj zjutraj in Ponoči v vlaklu — se nam nudi vpogled v dušo in miselnost te umetnice, o kateri sodi dr. Dobida ob zaključku svojega članka zopet zelo točno: »Ker pa so te radirance ustvarjene iz globokega čustva in pričajo o plemeniti in topli pristranosti, ki jih je rodila, je gospa Lavrinova dokazala, da je vredna naslednica velikih angleških grafičnih mojstrov.«

Friderik Baraga

pisal dr. Fr. Jaklič, založila Družba sv. Mohorja Celju 1931. Str. 237 + 3. — Močna knjiga, najlepša, kar jih je izšlo to leto, potrebna vsem, ki živimo danes, da si v njej poiščemo poguma, duhovne pobude, narodnega ponosa. Z močnim zarkom posveti v dobo našega preroda, ko smo imeli vidca Čopa-Prešerna, da se bolj jasno zavemo še duhovnejših Slomska-Baraga. Vsi štirje so si bili, lahko rečemo, v mladosti drug drugemu znani tovariši, ki so keeneje soglašali kot kulturni delavci. Za njimi stoji učitelj-fenis, šegavi Šiškar Vodnik, ki se danes ne briga, kako se pogajajo za njegovim hrbtom hčere, za solato kajpak, za čebulo in zeleno; pač pa pomno gleda na sinove, ki hodijo mimo. Milo je človeku prepuštili se miselnemu toku v to smer. Vsa narodova skromnost, zadušena genialnost, nedosegljiva avtoriteta se zrcali v tem jezeru mičiganskem, ki ga nam riše knjiga ob silnih trudih, uspešnih naporih in junaških odvedih velikega misijonarja tam daleč na zapadu, v osrčju Amerike, kjer je materi Sloveniji za las manjkalo, da ni dobila v tem obširnem prostoru večjo in svobodnejšo filialko. A mati se je zagledala v Triglav, in Bog že ve, zakaj ji je to misel vdihnil.

Knjiga je pisana v preglednem, nekoliko škopem slogu, kar pa je treba pohvaliti, zakaj ko je pisatelj skril srce, ga najde bravec v sebi, da se za reč in osebo samotvorno vname. Ko ta knjiga popljuje osnove in obstanek moza, je zelo zanimiva in razgibana; ko seže pod starost velikega misijonarja, postane bolj sumarična, popisuje pač enolično delo in poglavitne dogodke. Ta drugi del knjige se bo z zlatom indijanskih duš, ki jih je Baraga iskal in tudi res našel, sčasoma še na moč obogatil. To bodo storili naši Amerikanci, pisatelji se je že najbrž bal, da bo knjiga prevelika.

Slike v knjigi so zaslug. Posebno mične so Baragove lastnoročne, in pomenljive je njegov škofovski grb. Slika na platnicah ter v knjigi na strani 223 — povej, ali ni to star Indijanec? Ne žaj, prej ga je videl dr. Glonar in s to besedo povedal katoliško reč. Langusova slika spredaj na prvi pogled presenetli, ni skoro razločita med Gorenjskim Jegličem in Suhim Kranjem. Premislil sem tudi Baragov primerek; ali ni tako ime nekemu zdravilnemu zelišču?

Se bi pisal, a rajši molčim trideset minut Pisatelju na prvi red s pohvalno prikazal vam je eno slovensko srce, kljubujoče ker ljubče.

A. V.

LJUBLJANSKA DRAMA: »REVNA KOT CERKVENA MIŠ«

Ob tej »Cerkveni miši« bomo kratko spregovorili o našem letošnjem gledališkem sporedu. Vemo, da tudi gledališče preživlja težke čase, vendar kljub temu ni mogoče opravičiti repertoarnega razkroja, ki ga vidimo prav sedaj na vrhuncu sezone. Če pogledamo na letošnje leto, vidimo, da razven dveh ali treh predstav nismo videli nobenega dela, ki bi bilo nad povprečno vrednostjo, v celam pa ni bilo niti enega takega uspeha, po katerem lahko merimo umetniško rast našega gledališča, dočim smo druga leta imeli ob tem času že vsaj dvojne ali več takih večjih predstav. Naši režiserji prav sedaj preizkušajo svoje zmožnosti ob materialu poslovnih zabavišč ali pa se ponavljajo dela iz prejšnjih let. Redni gledališki obisk — pravijo — zadnja leta raste, naš spored pada.

Tako je prišla na vrsto »Cerkvena miš«, delo iz nekega časa in obeležja, ki stoji tik pred današnjo družabno, gospodarsko in duhovno stisko, prav kot njena izživajoča podoba. Naš čas pa — pravijo — da je za družabno razliko zelo občutljiv, in beda — vsaj tako se delamo — nam postaja splošna javna zadeva — toda mi iščemo dobre volje in ravnotežja v ozračju bančne poslovne aktivnosti in v burkastih zgodbah, ki kažejo kako bi se življenja željni aristokrateji in ravnotežni radi zabavali; gledamo in poslušamo njihove nazore o življenju in družabni morali in nikakor dvomnih namigavanjih; čeprav na koncu premaga sentimentalno zdrava naravnost in preprostost, je delo slabo. Taka plehka pozitivnost, neiskrena in pravzaprav amoralna, bi bila rabna kvečjemu za docela drugačen svet, za tak svet, ki je še danes obdan s socialno in moralno slepoto. Zato je delo za umetniški zavod, ki ne more biti nikdar samo zabavišče, nepotrebnost in kvarno, pa naj si bodo vse predstave nabito polne.

Uprizoritve je pripravil g. prof. O. Šest. Naši igralci tudi veselo igrjo dobro igrano, govore pa vedno slabše. Če govorimo o oblikovnem uspehu, moramo reči, da ni popoln. V igri dobro nastopajo g. Gregorin, g. Drenovec, g. Daneš, g. Zelenčnik, ga. Nablocka, ga. Mira Danilova, g. Jerman in g. Potokar. Za prvo dejanje smo menda imeli tudi novo opremo, dočim za marsikako izvirno delo ni mogoče preslikati platna.

F. K.

ŠTUDIJA O SKERLIČU.

Ravnatelj banjalške gimnazije dr. Vaso Glušac je pred leti napisal pregledno, dasi malo patetično študijo o zaslužnem srbskem književnem zgodovinarju dr. Jovanu Skerliču. Sedaj je izšla v drugi izdaji. Založil jo je Geza Kohn. Knjiga obsega 88 strani in nudi podroben pregled Skerličevega literarnega udejstvovanja, dasi je proti koncu razvlečena in manj privlačna kot bi morala biti. Kljub temu bo posebej onim, ki se podrobneje pečajo s srbsko književnostjo, dobro služila kot vodič skozi pestro in dela polno Skerličovo življenje, ki se je tako nepričakovano 15. maja 1914 ustavilo. Jovan Skerlič namreč pomeni mejniki, in to največji mejnik dosele, v raziskovanju književne zgodovine na eni strani, in še prav posebno v kritiki, na drugi strani. Cena knjige je 15 Din.

T. P.

Selma Lagerlöf: »Zgodba o blaznem Gunnarju«. Vez. 38 Din, broš. 26 Din. Krekova knjižnica je izdala v svoji zbirki kot šesto knjigo »Zgodba o blaznem Gunnarju«, ki jo prištevajo med najdragocenejše umetnine svetovne književnosti. To je Selma Lagerlöf edina večja res do vseh potankosti organično zgrajena resniva, ki jo odlikuje tudi popolna skladnost med vsebino in obliko. Vse delo, odeto v pravilni čas, razodeva bogato in pestro duševnost pisateljice, ki z ne navadno spretnostjo posega v področje zamotnega duševnega življenja. Je zgodba o studentu, ki je zblaznel, pa ga mlado dekle s svojo žarko ljubeznijo priklene nase in popolnoma njegovo dušo priklje zopet v življenje.

Oprema knjige je okusna. Krasi jo 10 lesorezov Mihe Maleša. Vezava je lepa in dovršena. Erich Kästner: »Emil i detektivi, roman za deca«. Izdaja Nolit, Beograd. Belgrajska založba Nolit je v izredno okusni obliki izdala znani mladinski roman Ericha Kästnerja, ki ga je prištevati med najboljše sodobne mladinske spise nemških pisateljev. Založba se je potrudila, da je izdala roman v izredno lepem tisku, v jako okusnem formatu in v tako dovršeni obliki, kakor od belgrajskih založb do sedaj nismo bili vajeni. Roman je pisan v latinici in je tudi za Slovence lahko razumljiv. Iz nemščine ga je prevedel Gustav Krklec. Tisk Narodne Stamparije, Beograd. Priprava za srčno smrt. Spisal Belek Alojz S. J. Izdalo za 25 letnico Marijinega društva uredništvo v Crensoveh 11. del. Dobi se v Crensoveh v uredništvu Marijinega lista. Za naročnike Marijinega lista brezplačno, za nenaročnike 2.50 Din.

Naše dišavo

Akademikarje, v petek 15. t. m. ob četrti na 7 zopet reden shod naše kongregacije. Pridite vse! Akademika maša v franc. cerkvi. Prihodno nedeljo, 17. t. m. se bo pričela v franc. cerkvi zopet običajna akad. maša s petjem ob 11. Vse pevke in pevci, ki sodelujejo pri zboru, vabim k vaji, ki bo v soboto ob 6 v samostanski pevski sobi. — Pevovodja.

Akad. pevski zbor bo imel dravi nujno vajo moškega zbora za svetosavsko praznjo. Odbor.

Šoštani

50 let zakonske sreče. Danes slavita v krogu svoje rodbine zlate poroko g. Boštjan Verdnik in njegova življenjska družica gospa Lonka, rojena Vovinec. Boštjan, ki letošnje praznike tudi svoje osmdesetletnice, ki del delavce nepretrgoma 33 let služil v Wessinggovih tovarni in sedaj uživa tedno zaslužni pokoj. Zlatoporočencema želimo v njuni življenjski jeseni še mnogo zdravih in lepih dni!

Nedeljo za nedeljo se vrše v Slonjskem domu predavanja. Enkrat Sadržsko društvo, drugi fantovski krožek itd. Minolo nedeljo se je vršilo tudi prvo gospodarsko predavanje, ki ga je oddala ljubljanska radio-postaja. Udeleženci, ki so dvorano docela napolnili, so strokovnjaku iz ljubljane z zanimanjem sledili. Drugo radio-predavanje se bo vršilo v nedeljo 17. januarja ob pol 9 dopoldne.

»Slovenec« in »Slovenski gospodar« se dobila v dnevi in tedenski prodaji v trafikah gospe Valdivce. Čitajte!

Novo sadjarsko društvo. V nedeljo 17. januarja se vrši v Zavodnjem pri Šoštanju ustanovni občni zbor Sadržarskega društva. Sadržarji, pridite!

Insolvence v letu 1931

Dve statistiki

Sedaj smo dobili od Društva industrijev in veletrgovcev v Ljubljani statistiko konkurzov in prisilnih poravnav za celo leto 1931. in za 1930. Istočasno pa objavlja svoje podatke za 1931 in 1930 tudi Jugoslovansko društvo za zaščito upnikov v Zagrebu. Stevilke se bistveno razlikujejo in jih zato podajamo obojne v informacijo, ne moremo pa reči, ker ne poznamo načina sestave statistike, kateri so pravilnejši.

V celi državi je bilo razglašeno po ljubljanski statistiki 481 (577) konkurzov, po zagrebški pa 534 (608), nadalje je bilo razglašeno 694 (811), oziroma 829 (185). Zagrebška statistika izkazuje torej znatno višje število konkurzov kot ljubljanska za državo. Nasprotno pa izkazuje ljubljanska statistika za našo banovino večje število insolventov kot zagrebška. V naslednjem podajamo statistiko konkurzov po posameznih banovinah:

	Ljublj. stat.	Zagr. stat.
	1931	1930
Banovina	1931	1930
dravska	79	59
savska	64	68
vrbska	1	10
primorska	27	29
drinska	46	63
zetska	21	13
donavska	115	104
moravska	39	98
varcarska	59	72
Belgrad, Zemun	30	61
in Pančevo	30	61
Skupno	481	577

Statistika prisilnih poravnav izven konkurza pa je izgledala po posameznih banovinah (za 1. 1930. je pripomniti, da je bila uvedena šele 1. maja):

Trgovinska pogodba med našo državo in Francijo. Iz Pariza poročajo, da je francoska vlada predložila francoskemu parlamentu zakon o odobritvi trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Francijo, ki je bila sklenjena 7. novembra lani.

Zakon o prometu z živino v Avstriji. Kakor poroča »Grazer Volksblatt«, je prinesel zakon o prometu z živino, ki je bil lani sprejet in uveljavljen, velike koristi avstrijskemu kmetijstvu, posebno pa živinorej. Cene goveje živine so narasle, dočim cene prašičev polagoma nazadujejo. Vendar so v splošnem cene sedaj višje kot so bile ob uvedbi zakona. Edino ščica ima višje cene živine kot Avstrija, dočim so povsod drugod cene živine katastrofalno nizke in je zaradi tega kmetijska kriza dosegla svoj maksimum.

Vpisi v trgovinski register. Čepila, lesna industrija, d. z. o. z. v Kočevju (20.000 Din, poslovodji Mihelčič Josip in Kafež Milan, prokurist Varljen Kuzma); Heričko Pavel, lončarsko in pečarsko podjetje, Maribor.

Konkurz je razglašen o imovini Weiss Samuela, posestnika in trgovca v Serdicah, roki: 20. jan. 15. in 22. februarja; nadalje o imovini Palmoš Irene, trgovke v Murski Soboti; roki: 23. jan. 27. febr. in 9. marca.

Odobrena poravnava: Zagar Miha, posestnik in trgovec v Dravi za 40%.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Loya Leona, trgovca v Kočevju; roka: 20. jan. in 15. februarja.

Likvidacija: Združene oljarne, d. z. o. z. Ljubljana; Mednarod. bančna družba z o. z. v Mariboru.

Znižanje glavnice. V trgovinski register je bilo vpisano znižanje glavnice d. d. Commerce v Ljubljani od 1 milj. na 0.25.

Borzo

Ljubljana, 14. januarja.

Denar

Devizni promet je bil danes zopet nekoliko večji in je vse vključene devize dala Narodna banka. Devizni tečaj so bili večino čvrstjeji z izjemo Curiha, ki je ostal neizpremenjen in New Yorka, ki je popustil. Nadalje je bila večeraj znana napetost med najvišjimi in najnižjimi tečaji pri devizi London na 0.80, pri Milanu pa na 1.20.

Ljubljana. Amsterdam 2259.21—2266.05, Bruselj 782.33—784.69, Curih 1097.25—1100.55, London 191.61—193.21, New York ček 5613.72—5630.72, Pariz 220.87—221.53, Praga 166.89—167.39, Trst 284.23 do 286.63.

Zagreb. Amsterdam 2259.21—2266.05, Berlin 13.35—13.40, 13.45 privatno, Bruselj 782.33—784.69, London 191.61—193.21, Milan 284.23—286.63, New York kabel 5635.72—5652.72, ček 5613.72 5630.72, Pariz 220.87—221.53, Praga 166.89—167.39, Curih 1097.25—1100.55.

Ali je to v korist sporta?

V »Vremenu« smo zadnjič čitali z velikimi črkami zapisano: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije in Jugoslovanski nogometni savez ulaze v organizacijo izbora Mis Jugoslavije. Torej nogometna zveza bo sodelovala pri izboranju, katera ženska je v naši državi najlepša! Vrhovna nogometna organizacija v času, ko se bori njeni člani z gospodarsko krizo in je marsikateri klub pred konkurzom, pošilja člane svojih odborov k lepotnim konkurencom. In to sportna instanca, katere edina naloga je skrbeti za razvoj nogometnega sporta, za razvoj klubov itd. O sodelovanju pri lepotnih konkurencah v pravih JNZ ni nobene besede.

Kako bi tudi. Saj se z nogometom bavijo samo moški in v JNZ ni vključena nobena ženska organizacija. Ako bi čitali o lahkotiletski ali bazenski zvezi, se ne bi tako čudili, čeprav smo prepričani, da ti dve organizaciji vodijo resni ljudje, kateri se za lepotne konkurence ne brigajo.

O raznih lepotnih konkurencah, kjer pasejo svoje oči ljudje, ki ne poznajo skrb, smo v našem listu dosti pisali. Toda višek neokusnosti je, da pri takih dejanjih sodeluje sportna institucija. Ali gospe okoli JNZ res nimajo drugih skrbi kot katera ženska je lepša? Kjer se vrši volitev najlepše ženske, gotovo ni mesto za oficijelne zastopnike največje in najmočnejše sportne organizacije!

Delo JNZ naj bi bilo v današnji dobi posvečeno razvoju nogometnega sporta. Tu lahko in tudi mora sedanja uprava JNZ pokazati svoje sposobnosti. Koliko je vprašanih, ki zamažajo enako rešitve. Ako se JNZ bavi z vprašanji, katera ženska v Jugoslaviji je najlepša, potem razumemo, kako je bilo mogoče, da je bilo objavljenih že toliko pametnih odločitev. Za vprašanje, ki so življenjskega pomena za obstoj marsikaterega kluba (dijaki, polovične vojnje, sportni mir z Italijo, podpore za graditve igrišč itd.), pa ni časa. Ako sta se sporazumela BSK in Jugoslavija, s tem delo JNZ še ni končano. Ali imamo sportne organizacije ali pa...?

I. K.

KLUBSKI DAN NA POHORJU

V nedeljo dopoldne ob 9 bodo startali pri Ruški koči člani Mariborskega smučarskega kluba in železničarji k teku na 18 km. Šlo bo za klubsko prvenstvo. Tekma bo zadnja preizkušnja Mariborčanov za glavno borbo, ki se vrši nedeljo pozneje, tek

	Ljublj. stat.	Zagr. stat.
	1931	1930
Banovina	1931	1930
dravska	108	17
savska	162	40
vrbska	8	7
primorska	26	6
drinska	69	10
zetska	9	—
donavska	261	46
moravska	6	3
varcarska	17	4
Belgrad, Zemun	33	19
in Pančevo	33	19
Skupaj	694	161

Po podatkih ljubljanskega Društva industrijev in veletrgovcev je bilo lani odpravljenih v vsej državi 434 konkurzov (od tega v dravski banovini 53) v primeri s 541 leta 1930 (od tega v Sloveniji 66). Nadalje so bile lani v vsej državi odpravljene 303 poravnave izven konkurza, od tega v Sloveniji 67. Prejšnje leto jih je bilo odpravljenih 67, od tega v naši banovini 26.

Sumarična statistika insolventov po podatkih Jugoslov. društva za zaščito upnikov v Zagrebu daje za zadnja leta tole sliko:

	konkurzi	poravnave
1925	348	—
1926	832	—
1927	1090	—
1928	917	—
1929	1082	—
1930	608	185
1931	534	829

1097.25—1100.55. — Skupni promet brez kompenzacij 3.855.000 Din.

Belgrad. Amsterdam 2259.21—2266.05, Bruselj 782.33—784.69, Curih 1097.25—1100.55, New York 5613.72—5630.72, London 191.61—193.21, Trst 284.23—286.63, Pariz 220.87—221.53, Praga 166.89—167.39.

Curih. Belgrad 9.10, Pariz 20.13, London 17.55, New York 513.62, Bruselj 71.30, Milan 26, Madrid 43.35, Amsterdam 206.10, Berlin 121.50, Stockholm 97.50, Oslo 95.50, Kopenhagen 96.50, Sofija 3.72, Praga 15.21, Varšava 57.35, Atene 6.70, Carigrad 2.41, Bukarešta 3.05, Helsingfors 7.40.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 12.60.

Vrednostni papirji

Na zagrebški borzi je bila tendenca za vojno škodo slabša in so tečaji popustili. Nekoliko čvrstejši so bili 7% dolarski papirji. Promet je bil na zagrebški borzi naslednji: vojna škoda samo promptna 500 kom., 7% Blerovo posojilo 2000 dol. in begunške obveznice 50.000. Na belgrajski borzi je bilo danes posebno opaženo nazadovanje vojne škode, katere je bilo zaključeno znatno manj kot včeraj: samo 443 komadov. Nadalje so bile zaključene manjše količine 7% inv. posojila in agrarov: prvega 12.500, drugih 13.400 Din nom. Poleg drž. papirjev so bile danes zaključene tudi delnice Narodne banke: 10 komadov po črtnem tečaju.

Ljubljana. 8% Blerovo posojilo 57 bl., 7% Blerovo posojilo 47 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den. Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 57 bl., agrarji 25 den., vojna škoda kasa 242—244 (243, 245), 2. 237 bl., 3. 237 bl., 8% Bler. pos. ar. in kasa 52—53, 7% Bler. pos. ar. 46—46.50, kasa 46—46.50 (46), 7% pos. drž. hipotek. banke 51 bl., 6% begl. obv. 36.50 37.50 (37).

Belgrad. Narodna banka zaklj. 5150, 7% inv. posojilo 59—60 (57, 59, 60), agrarji 28.50 den. (28.50), vojna škoda 240—241.50 (246, 242, 241, 240.50), 7% Bler. pos. 46.50 bl., 7% pos. drž. hip. banke 47—49.

Dunaj. Don. sav. jadr. 95, Wiener Bankverein 11.65, Escompteges. 113, Zivno 79.75, Aussiger Chemische 125, Mundus 91, Alpine 13, Trbov. 31.10.

Žitni trg

Budimpešta. Tendence: prijazna. Promet: srednji. Pšenica: marec 12.16—12.31, zaklj. 12.25—12.27; maj 13—13.08, zaklj. 13.05—13.08. Rž: marec 14.48 do 14.70, zaklj. 14.68—14.70. Koruza: maj 14.53 do 14.70, zaklj. 14.68—14.70.

Winnipeg (začetni tečaj). Pšenica: maj 63.25, julij 64.50.

Chicago (začetni tečaj). Pšenica: marec 55.50, maj 57.125, julij 56.75, septemb. 58. Koruza: marec 39.125, maj 40.635, julij 42.25, septemb. 43.125. Oves: maj 26, julij 25.625. — Rž: maj 46.625, julij 46.75.

na 50 km, za katerega vlada po vsej Sloveniji in tudi v inozemstvu veliko zanimanje.

Zmagovarji pri klubskem prvenstvu dobe lepa darila. Poleg seniorjev bodo startale dame na 8 km, juniorji pa na 12 km progi.

PRVA AKADEMSKA SMUŠKA TEKMA

V nedeljo priredi ASO v Planici, kot prvi del akademskega prvenstva v smučskem teku, skokih in smuku, na 16 km dolgi progi smuški tek. Tekmuje se v dveh skupinah: tekmovalci, ki so že tekmovali v saveznih prireditvah, bi novinci. Pravico udeležbe ima vsak akademik, čeprav ni verificiran kot tekmovalec pri JZSS ali LZSP. Start in cilj pred Ilirijanskim domom. Za Ilirijano prenočišča v domu brezplačno, za ostale znižana. Te prve akademске prireditve naj se po možnosti udelež

† Prof. dr. Josip Jenko

Cerklje, 14. januarja.

Dr. Jože Jenko, profesor v pokoji in sedanjí gospodar obsežnega posestva, leži na mrtvaškem odru. Težko je slikati osebnost moža, ki si ga je treba ogledati od več strani. Starost je večkrat v svojih dejanjih plodovita in bogata, in ta slučaj se je pri pokojnem dr. Jenku v polni meri uresničil. Ko je pokojnik po smrti matere, sestre in štiri leta mlajšega brata Janeza prevzel gospodarstvo na imenitnem in obširnem Podjedovem posestvu, ki ga je skoraj 150 let upravljala Jenkova rodbina, kot poslednji možki potomec, se je kljub visoki starosti posvetil svojemu najljubšemu poslu kmetovanju in gospodarstvu. Tako je popravil hišo in vodil vse posvetstvo z večjo roko, kakor kak mladi navdušen gospodar. Krono vsega dela si je postavil lanske leto s svojim valjenim mlinom in poleg obstoječega elektrarno. Pri njegovem napornem delu za dograditev dolgoletnega načrta, mu je pridno pomagala žena Helena roj. Zupar, doma iz Križev, njegova daljna sorodnica, s katero se je poročil leta 1922, ker je rabil po smrti vseh ožjih sorodnikov žensko za postržbo.

Pokojni je bil sicer mirnega značaja, sam vase zatopljen, vedno razmišljujoč ter priljubljen pri vseh sosedih in meščanih. Bil je vseskozi veren do smrti in je prihajal vsako nedeljo redno k sveti maši. Svoj rojstni kraj vas Dvorje je zelo ljubil in je bil na domačo grudo zelo navezan. Močno se je zanimal za pospeševanje kmetijstva. Kot občinski odbornik se je večkrat imel priliko potegniti za interese svojih občanov. Z znanstvenimi deli se pokojni dr. Jenko ni več bavil, tembolj pa je znan iz svojih mladih let kot izborni poznavalec zgodovine v prvi dobi krščanstva. Mnogo odličnih mož, ki so danes udeležujejo po različnih poklicih, so bili njegovi učenci.

Pred dobrim tedom je bil dr. Jenko še precej zdrav in se je vozil z avtobusom v Ljubljano. Pri tej priliki pa se je baje zelo razburil, tako da ga je že naslednjega dne zadela možganska kap. Poleg domačega zdravnika dr. Majerja so klicali tudi zdravnika iz Golnika, toda njegova ura je bila že šeta in nihče mu ni mogel več vrniti zdravja. Bil je pri zavesti do zadnjega trenutka.

Umrli je v sredo 13. januarja ob 10 zvečer. Pogreb pokojnika bo v soboto 16. januarja ob 10 dopoldne na pokopališču v Cerkljah. Bog mu bodi milosten plačnik za vsa njegova dela in trpljenje, prizadeti rodbini pa naše iskreno sožalje.

Iz Kranja nam je prišla žalostna novica, da je v sredo zvečer na svojem domu umrl eden najbolj učenih slovenskih profesorjev dr. Josip Jenko, nečak slovenskega skladatelja Davorina Jenka. Pokojni Jenko je bil rojen 15. marca 1854 v Dvorjah v občini Cerklje pri Kranju. Po končani ljudski šoli v Cerkljah in Kranju je študiral gimnazijo v Ljubljani, univerzo pa v Gradcu in na Dunaju. Od ljudske šole naprej do doktorata je vse dovršil z odličnim uspehom. Posvetil se je latinščini, grščini ter zgodovini in zemljepisju, poleg tega pa je poučeval tudi slovenščino in nemščino. Prvo njegovo službeno mesto je bilo v Mariboru, nakar je leta 1885 prišel v Kranj, kjer je ostal dve leti. Iz Kranja je prišel v Ljubljano, kjer je nekaj let učil na nekdanji gimnaziji, odkoder je bil leta 1890 preložen na novo nižjo (slovensko) gimnazijo v Ljubljani. Iz Ljubljane je pozneje šel v Novo mesto, odkoder ga je tedanji režim, ki je bil slovenskemu ljudstvu skozi in skozi sovražna, pregnal v oddaljeno Bukovino, kjer je na gimnaziji v Seretu deloval do leta 1917. Iz Bukovine se je med vojno preselil v Trst, kjer pa je bil kmalu upokojen leta 1918.

Poslej se je umaknil v svoj rodni kraj v Dvorje pri Cerkljah, kjer pa kljub svojim visokim letom ni užival pokoja, ampak je, kakor v vsem svojem življenju mravljinčno pridno delal. Predvsem se je posvetil lastnemu gospodarstvu. Z veseljem je svojim nekdanjim učencem in drugim znancom pripovedoval, kako je zgradil nov valjeni mlin in kaj vse misli še storiti. Deloval pa je tudi gospodarsko v javnosti in bil agilen član občinskega odbora, v katerem je uveljavil mnoge svojih gospodarskih načrtov za ljubljeno svojo rojstno občino.

V njegovem življenju vidimo najbolj čudno nasprotje, kakršnega bi ne mogli izlepa najti pri nobenem učenjaku njegovega slovesa: učenjak skozi in skozi, ki je svoj predmet poznal do vseh podrobnosti, ki je znal to svoje znanje tudi pisмено podati drugim, je bil v osebnem občevarju kakor profesor in učenjak nekoliko okoren. Zato pa je bil nenavadno živahen in praktično jaseen, ko se je po svoji upokojitvi lotil gospodarskih problemov, ki jih je rešil z nenavadno bistrostjo in praktičnostjo. Kljub svojim visokim letom je bil rajni profesor dr. Jenko še vedno živahen in čvrst ter se je z vso vnemo zanimal za vse dogodke našega javnega življenja. Kadarkoli je prišel v Ljubljano, je obiskal enega ali drugega svojih bivših učencev, o katerih je vedel, da so istega krščanskega svetovnega nazora, kakor je bil on vedno, da se je z njimi porazgovoril, kako in kaj.

Profesor dr. Jenko je bil v znanstvenem svetu znan učenjak, ki se je bil posebno vglobil v raziskavanje zgodovine in zgodovinskih virov iz Konstantinove dobe. V tem oziru je za svoja dela, ki jih je objavljajl nekaj tudi v »Izvestju« tedanje ljubljanske nižje gimnazije v slovenskem jeziku, dobil priznanja in pohvale od raznih mednarodnih znanstvenih družb in društev. Ime profesorja dr. Jenka je bilo v evropskem znanstvenem svetu brez dvoma mnogo bolj cenjeo, kakor pa so tega izred-

Finžgarjeva „Veriga“ v Beogradu

Belgrad, 12. jan. 1932.

Dramatski odsek Prosvetnega društva v Beogradu, ki je najbolj agilen med vsemi, je za Finžgarjevo »Divjim lovem«, katerega vpriporitev se je vršila pred dvema mesecema, naštudiral tridejansko »Verigo« istega pisatelja in se zadnjo nedeljo ž njo v Češkem domu na Vračarju drugič predstavil številnemu v Beogradu živečemu slovenskemu občinstvu. Čisto prav je, da je prva stvar, ki so jo Slovenci zadnji čas v naši prestolnici spravili na oder, veljala našemu znanemu pripovedniku Francu S. Finžgarju. Posebej še radi njegovega nedavnega jubileja, ki ga Beograd sicer ni javno proslavil. Na drugi strani pa se mi ne zdi posrečeno, če se zaporedoma uprizarjajo stvari enega in istega pisatelja kot je to pot slučaj s Finžgarjem, katerega dvoje znanih dramatskih del smo gledali v kratkem intervalu dveh mesecev in na istem odru. Tudi pri vodstvu teh sicer čisto diletantskih odrov je treba voditi neko jasno in ostro začrtano repertoarsko politiko, pa se zato ogibati monotonosti, ki publiko samo odbija. In zdi se mi, da je tudi to zadnje precejšen vzrok, da sicer velika dvorana Češkega doma, ki ob predstavi »Divjega lovca« skoraj ni bila dovolj velika za številno občinstvo, ni bila ob vpriporitvi »Verige« niti do polovice napolnjena.

»Divjega lovca« v dokončni obliki nisem videl, ker sem bil službeno zadržan. Zato ne morem direktno soditi o njem (prisoten sem bil na generalki), niti vpriporitev njega primerjati z vpriporitvijo »Ve-

rige«. Vedeti je treba, da je krog igravcev Prosvetnega društva v Beogradu izključno iz vrst amaterjev, od katerih jih je pa le par, ki so že vajeni odra. Na prvem mestu moram častiti g. M. Pirnata, ki z veliko požrtovalnostjo in precejšnjim znanjem vodi igravsko skupino. On je tudi režiral obe dosednji predstavi. Zdi se mi, da bi brez njega teh dveh prireditov, ki so že ne materialni, pa gotovo nezatajljiv moralni dobiček za Prosvetno društvo in vse v Beogradu živeče Slovence, sploh ne doživeli. Od ostalih igravcev, ki navadno nosijo večje vloge, bi pohvalno omenil gđene: Jernejčičevi, Anico in Zofko in Skaletovo, od gospodov pa Guština, Pirnata, Čepiča in Stefančiča.

Kolikor sem informiran, nameravajo »Divjega lovca« v kratkem ponoviti. In to v Nišu, kjer živi več tisoč Slovencev, da tudi njim dajo čutili nekaj našega slovenskega miljeja in jih vsaj za en večer združijo na enem mestu in ogrejejo za isto stvar. Prav tako pripravljajo že novo stvar, menda Nestrojevo »Utopljenec«, ki bodo radi svoje šale majhno nasprotje dosedanjim resnim vpriporitvam. S skušnjami bodo pričeli v prihodnjih dneh in pričakovati je, da bo do vpriporitve prišlo vsaj sredi meseca februarja.

Tako je delo dramatičnega odseka »Prosvetnega društva« v Beogradu. Skromno je in umetniško še ne na višku. Vendar lahko odkrito rečem, da se na njegovih prireditvah vsi brez izjeme, od ročnega delavca do intelektualca, čutimo eno: T. P.

Divji prešiči okrog Vrhnike

Vrhnika, 13. jan. 1932.

V gozdovih nad Vrhniko so že jeseni večkrat opazili gozdarji, lovci in lovski čuvaji sledove divjih prašičev. Konec decembra jih je videl, 3 v gruči,

neki lovec iz Logatec. Dne 12. t. m. je lovski in gozdni čuvaj g. Franc Grom in tudi drugi gozdarji opazili v vrhniškem lovišču, revirja Raskovec, svež sled divjega prašiča. Takoj je obvestil vrhniške lovece, ki so šli takoj na delo. Družba 5 lovecev in dva gonjača so zavzeli svoja mesta.

Roparski napad na državni cesti

Celje, 14. januarja.

Davi (četrtek 14. t. m.) ob pol 5 zjutraj je šel imovitejši posestnik iz Kaplje, ki zaenkrat noče biti imenovan, nič hudega sluteč, po državni cesti v St. Peter na postajo k jutranjemu vlaku ob 6.40. Čez kake dobre pol ure, ko je prišel mimo Gomilkega na klanec pred Grajsko vasjo, je začul nenadoma izza nekega grma grozeč klic: »Stojte«.

V prvem trenutku se je prestrašil, nato pa, ker ni nič dobrega pričakoval, pospešil svoje korake. Takoj zatem je slišal vdrugič klic: »Stojte, sicer streljam.« Ustavil se seveda tudi na ta poziv ni. Takoj nato pa je že počilo za njim, neznanec

je izvršil svojo pretnjo ter ustrelil z revolverjem za njim. Strel ga k areci ni zadel.

Le srečnemu slučaju, da se nahaja nedaleč od mesta napada gostilna Žirovnik p. d. Izda, se je zahvaliti, da je napadeni posestnik ušel roparju. Napadenec je zbežal do imenovane gostilne, kjer so se vsi spali, tako da jih je moral z glasnim klicanjem prebuditi, da so mu odprli in ga spustili v hišo, kjer je potem čakal dneva, da je nadaljeval svojo pot. Zeleti bi bilo, da bi izsledile oblasti napadalca čim preje, da se ne bi pridružil skrivnostnemu požigalcu, ki straši v okolici, še kakšen skrivnosten napadalec.

Lov na cigane

M. Sobota, 12. januarja.

Živimo v dnevi »koline«. Ti dnevi so veseli za vsakega, zlasti za gospodinje, izmed katerih so mnoge že tedne težko čakale, da bi zaklali svinjo, da bi se potem spet napokile tunke (čebri). V več mestih je prišla po kolinah žalost. Čez noč je iz hiše izginilo meso, zabela itd. Zadnje dni pa izgi-

no učenega moža znali ceniti njegovi rojaki. Mož, ki je bil katoličan in Slovenec vse svoje življenje in ki tega nikdar ni tajil, je v zadnjih letih svojega bivanja v slovenski domovini doživel marsikaj grenkega, kar mu je povzročilo marsikatero grenko uro.

Naj sedaj počiva v miru in blaženosti pri Njem, ki ga kot človek in učenjak doma in v tujini nikdar ni zatajil!

njajo iz hlevov celo žive svinje. Tako je zmanjkalo pri Hajnalovih v noči od 11. na 12. jan. velike okrog dveletne svinje. Izginila je brez sledu.

Za te tatvine pada sum na cigane. Teh je v okolici mnogo v Črnelavcih, na Pušči imajo cele naselbine. Mnogi pa tabirijo kar na prostem po gozdovih in šotorih. Kar se tiče preživljanja, so cigani veliki reveži. Nimajo takorekno ničesar. Preživljajo se z beračenjem in tatvinami. Zadnji čas jim je beračenje od strani oblasti precej otežkočeno, radi tega se latvine množijo. Kradejo večino življenjske potrebščine. Ker so tatvine vedno bolj pogoste, je začelo orožništvo cigane strogo zasledovati. Mnogo ciganov je že zaprtih.

Cigani so na eni strani veliki reveži, na drugi strani pa za okolico velika nadloga. Potrebno bi bilo, da se cigansko vprašanje nekako reši. Pred vsem bo treba dati ciganom primerne zaposlitve.

Kaj pravite?

V nekem belgrajskem listu sem bral to-le: *Zadnji čas cene mnogim starem potaši padajo. Medtem ko so padanju cen vzrok gospodarski razlogi, ima pocišanje cen pri nekaterih predmetih drugačno ozadje. Te dni na primer se je podražila čokolada, in to ravno za praznike. Zanimal sem se za ta pojav in doznal, da se je čokolada podražila edinole zaradi sporazuma med glavnimi čokoladnimi tovarnami. »Kdor hoče v taki krizi jesti čokolado, naj jo dražje plača,« so sklenili. In cene čokolade so na mah poskočile. Tako je brez večje težave bil najden izhod iz krize čokoladnih predmetov.*

Tako sem bral in sem si mislil, da bi še o marsičem drugem bilo treba tako pisati. Diktirajo cene čokolade. Ali so tovarne čokolade kartelirane ali ne, za to ne gre. Sporazumele so se za ceno in jo diktirale, za to gre. Ampak vse to še ni najhujše. Hujše je, če kartelirane tovarne reko: »Kdor hoče užicati sladkor, naj ga dražje plača.« Hujše je, če kartelirane tovarne reko: »Kdor hoče jesti keosjen kruh, naj keas dražje plača.« Hujše je, če kartelirane tovarne reko: »Če hoče kmet rabiti naše čelzo, orodje in pluge, naj to dražje plača.« — Imamo namreč vrsto kartelov, sporazumov med tovarnimi iste stroke, ki diktirajo cene svojih proizvodov: »Če hočeš imeti, plačaj dražje, ali pa pusti!« Ti karteli so vsemogočni tudi z delavstvom. »Tako le bomo delali, tako le vas bomo plačevali. Če niste zadovoljni, pustite. Mesto vas se jih sili na tisoče cenejših.«

Moč kartelov raste do obupnosti ljudstva. — Dr. Krek se je celo desetletje boril zoper kartele. In z njim vsa socialna čuteča javnost. Vojska, ki je la boj zavrla, je preustrojila gospodarsko kolesje vseh držav. Po vojski pa se v tem preustrojenem gospodarstvu vse bolj kaže sila in moč kartelirane kapitala v boju proti neorganizirani in desorganizirani sili dela.

Nekje berem tale: Znano je, da potrebujemo pri električni luči mnogo žarnic; često odpreže že pri prvi porabi. Elektrotehnik v Nemčiji je izumil žarnico, ki ostane skoro neomejeno porabna. To ni ugajalo znanemu kartelu »Osram«, kateri izdeluje žarnice s kratkim žiljenjem; odkupil je iznajdbo, pa ne za to, da bi jo uvedel za omiljenje gospodarske krize, pač pa da iznajdbo uniči, ker bi se z uvedbo take žarnice kartel sam uničil. Načelo je torej: naj trpi ves svet, samo da kartel uživa!

To je moč kartela, karteliranege celekapitala! Kaj pa, ko bi se lepega dne kartelirali vsi kmetje in sami določili cene svojih pridelkov, ki jih s trudom pridelujejo? Kaj pa, ko bi se kartelirali vsi delavci, ki sedaj prodajajo svoje delovne sile za diktirano plačilo, pa bi — sami kartelirani — diktirali, koliko je njihovo delo vredno?

Kaj pa potem, gospodje karteliranci? Verjamem, da bi ne bili zadovoljni. Toda s tisočkrat večjo pravico bi se kartelirali milijoni kmetov in delavcev v varstvo svojega dela, kakor se kartelirate vi, ki vas je peščica, zato da lažje uživate sadove dela in znoja milijonov.

Misel čaka v množicah uresničenja. Tedaj naj bo konec vlade Mamoničma nad krščanskimi ljudmi!

Mnogi cigani bi radi delali, a ni človeka, ki bi jih sprejel v delo. Ljudje čutijo nasproti njim neko odvratnost. Če pa kdo vzame cigana v delo, ga navadno tako slabo plača, da mu potem vame veselje do dela. V rešitev tega vprašanja bo morala na vsak način poseči pred vsem oblast, ki ima potrebna sredstva na razpolago. Rešitev bo morala priti čim prej, ker v vsej okolici živi na stotine teh ljudi, ki so pravzaprav samo na škodo ostalemu prebivalstvu, poleg vsega tega pa so tako veliki reveži, da jih mora vsakdo pomilovati.

Tragična smrt na kolinah

Maribor, 14. januarja 1932.

Nenavadna smrt je zadela vpokojenega železniškega čuvaja in posestnika Franca Znidariča. Imel je na domu koline, na katere je povabil tudi svoje znanee. Zvečer, ko je bilo že vse gotovo, je povabil goste v sobo, kjer je bila že pripravljena večerja. V veži pa je še ostala miza, ki je spadala v kuhinjo, in jo je hotel tudi tja prenesti. Pri tem pa je hipoma začutil strašne bolečine v trebuhu ter se z glasnim klicem vrgel na posteljo.

Ker bolečine niso odnehale, so ga opolnoči odpeljali v bolnišnico, kjer je bil takoj operiran, toda je kratko po operaciji umrl. Pri operaciji so ugotovili, da mu je vsled težkega bremena počilo malo črevo. Kratko pred usodno nesrečo se je še izrazil svojim znancom in prijateljem, da bi rad živel še vsaj dvajset let v Hočah, kjer se sedaj počuti tako srečnega na svojem novo kupljenem posestvu. Zapuščal ženo, hčerko in dva sina. Pogreb blagega pokojnika bo 16. t. m. ob 15 na magdalensko pokopališče v Mariboru.

Nekaj iz zemljiške knjige

Ljubljana, 14. januarja.

Zemljeknjižni urad ljubljanskega okrajnega sodišča, ki sedaj vodi zemljiško knjigo za mesto in za okolico, se nahaja v prillieju na levo v posebnem traktu, ki je zidan med glavnim postopjem in jetnišnico. Zemljiška knjiga je nameščena v veliki dvorani, ki je nekoliko temna in vlada v njej prav resen milje. Velika okna zapirajo čez noč še z železnimi polkni in tudi zidovje je dobro zavarovano proti nevarnosti eventualnega požara od zunaj. Sredi dvorane so postavljene velike omare, kjer so shranjene velike knjige, določene za posamezne katastrske občine in kamor beležijo z največjo natančnostjo vsako zemljiško spremembo in razna bremena, zlasti dolgove.

Lani je imel zemljeknjižni urad 7102 vlogi, dočim predlanskim 5017. Preteklo leto so se izvršile mnoge velike transakcije. Tako je dravska banovina kupila od Kmetijske družbe zemljiški kompleks na Poljanah za okroglo 4.900.000 Din. Na tem kompleksu bo zgrajena nova bolnišnica. Izredno veliko je prisilnih vključb zastavnih pravic za razne terjatve. Te vključbe so bile zlasti pogoste od septembra naprej. Na zemljišča v okolici je bila vključena največja hipoteka v znesku 12.000.000 Din. Zbirka zemljeknjižnih listin podaja v marsikaterem pogledu prav poučne zanimivosti. V zemljiški knjigi je bila lani izvedena prva razlastitev veleposestva v interesu agrarnih interesentov. Od Koslerjevega veleposestva sta bili odločeni dve zemljiški parceli na korist dveh posestnikov iz Tomišlja.

Moste pri Ljubljani

Prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 17. januarja 1932 gledališko predstavo »Mariša«, to je drama v 5 dejanjih, ki nam ponazaruje sodobno kmečko življenje. Delo je lepo ter se spleča pogledati.

Knjižnica je odprta vsak dan od 19 do 20. Izposojite si knjige!

Občni zbor prosvetnega društva bo v nedejo, dne 24. januarja 1932 ob pol 4 popoldne.

Ljubljana

CENTRALA KREKOVIH DRUŽIN

vabi na

IV. delavski prosv. večer

ki bo

v petek dne 15. januarja 1932 ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti 23.

Sporod: Naša organizacija, deklamacija, Dr. A. Schwab: Večer na morju, moški zbor, Marinek: Naloge delavskih strokov, in gospodarskih organizacij, govor, Schubert: Ave Maria, solospjev, poje Anica Pustova, Dr. Ipavc: Brez jader, moški zbor. — Odmor, St. Premr: Trojno gorje, moški zbor. — Solopjev, poje Anica Pustova, Langus Jože: Kult. organizacija in naš tisk, govor, Hristov: Tožba po materi, moški zbor. Zborna deklamacija: Mi gremo... Prihajujemo, da se kot člani in kot prijatelji naših organizacij večera udeležite. Pripeljte s seboj svoje tovariše in znance. Vstopnine ni.

Ljubljanski grad

Ljubljana, 14. jan.

Grad je najbrž zakleta stanovanjska kolonija; zakaj pri vsaj vsemi za znižanje najemnin je občina prišla na duhovito idejo in je zvišala najemnine v tej itak siromašni koloniji. Z novim letom smo dobili namreč nove deklete in v vsakem dekretu je bilo natančno označeno, koliko in koliko mora stranka plačevati odsej mesečno. Skoro vsaki stranki so primaknili k mesečni najemnini 10 do 60 Din in v zvezi pripisali, da ta in ta stranka dolguje za lansko leto še toliko in toliko, čeprav je bila vsa za prejšnje leto določena najemna izplačana. Ti razni »primanjiljaje« izvirajo ba je iz nekih doklad, ki jih občina ne pojasni in jih v januarju 1931 niti omenila ni.

Grad je starinska hiša in vsa stanovanja se lahko smatrajo za zasilna. Najemna je bila v prvih povojnih letih nizka in pri nekaterih strankah jo je magistrat od leta 1921. zvišal kar za 175 Din in še več. Stranka, ki je plačevala leta 1921. za sobico iz kuhinje 47.00 kron, plačuje sedaj 185.25 Din. Pomisliti moramo, da nam Grad ne nudi ugodnosti, kakor jih nudijo hiše v mestu. Vodovod, vsaj zasilni, in sicer na nekaterih hodnikih, smo dobili že konec 1931. stranišča so skupna in skrajno nehygienski, kanalizacija pomanjkljiva, fekalije se odvažajo z Razgledne poti na navadnem vozčku in v navadnem sodu. Mnenja smo, če že hoče občina priporokati znižanje najemnin hišnim posestnikom, naj pokaže najprej dober zgled in če najemnine že niso znižati, naj je vsaj vsako leto ne povišuje. Sicer pa ne razumemo, da je stanovanjska komisija pred dvema letoma vrnila grajsko poslopje kot stanovanjsko hišo v tretjo kategorijo. Kresijo, eno najrazkošnejših hiš, pa samo v drugo. Kresijo je pač bliže magistrata kakor Grad!

Se nekaj ne moremo zamolčati. Pota na Grad so zamenjana kakor se nikoli, dasi imamo mestnega delavca, ki stanuje na Gradu in mu je poverjena skrb za pota. Pa naj kdo gre po ovinkih na Grad in videl bo, koliko je tej poti posvečene skrbi. Na led je posut pesek in zgodi se ti, da zvepa zdrkneš po blatu. Če se kdo priždi, bodi objestno odgovor: »Ali mislite, da vam bomo tepih pregrinjali?« Drugi še kaj več!

Kaj bo danes

Drama: »Zapravljenec«. Red E.

Opera: Zaprla.

Union, verandna dvorana: XV. prosvetni večer. Predava dr. V. Bohinec: »Ognjeniki zemlje«. Skioptične slike. Ob 8 zvečer.

Kazina: Zdrženje izzenjerjev. Predavanje ing. Franca Zelenka: »O avtomobilskih nesrečah na železniških prelazih. Ob 8 zvečer.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Uštar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočevar, Celovška c. 34 (Lj. VII).

⊙ XV. prosvetni večer, ki bo danes ob 8 v verandni dvorani hotela Union, nam bo pojasnil postopek ognjenikov na zemeljski obli. Kakor rabi človek pljuča za dihanje tako se zdi, da rabi notranjost naše zemlje ognjenikov, vulkanov za svoje dihanje. Ni čuda, da ob raznih izbruhih vulkanov dobimo vsa okolična druga obličja. O tem bo predaval g. dr. Valter Bohinec in bo njegovo predavanje spremljalo veliko število skioptičnih slik, ki nam kažejo raznovrstne izbruhe ognjenikov, njihovo delovanje pa tudi njihove grozne posledice. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 5.

⊙ Prosvetno društvo Trnovo v Ljubljani vprizori v nedeljo, dne 17. t. m. ob 8 zvečer v društvenem domu, Karunova ul. 14, splošno priljubljeno veseligrvo v 3. del. »Trije splošni svetniki«.

⊙ Predavanje o naši glasbeni kritiki se vrši v ponedeljek, dne 18. t. m. ob 20 v Hubadovi pevski dvorani poslopja Glasbene matice v Vegovi ulici pod okriljem društva ljubljanskih konservatori-

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Petek, 15. jan.: »ZAPRAVLJIVEC«. Red E.
Sobota, 16. jan. ob 15: »VESTI«. Dijška predstava po izredno znižanih cenah. Izven.

Ob 20: »REVENA KOT CERKVENA MIŠE«. Izv.
Nedelja, 17. jan. ob 15: »JURČEK«. Mlad. igra. Izv.
Ob 20: »ARSENE LUPIN«. Znižane cene.

Repriza »Zapravljenec« za red E. bo v naši Drami drevi ob 20. Rožja Debečeva. Zasedba občinska. Dijška predstava v naši Drami. Kakor že javljeno, bo v soboto 16. t. m. ob 15 popoldne repriza Rostandove drame »Veste kot dijška predstava po globoko znižanih cenah. Na to izvršno dramo opozarjamo predvsem naše dijake, pa tudi ostalo občinstvo, ki se hoče poslužiti izredno znižanih cen, ki veljajo za to predstavo.

OPERA

Začetek ob 20

Petek, 15. jan.: Zaprla.
Sobota, 16. jan.: CARMEN. Red C.
Nedelja, 17. jan. ob 15: »KOSTANA«. Znižane cene. Izven. — Ob 20: »GROFICA MARICA«. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 18. jan.: Zaprla.

Opozarjamo na sobotno vprizoritev Bizetove opere »Carmen«, ki bo za red C v občinski zasedbi, pod taktirko ravnatelja Polita in v režiji g. Krefta.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 15. januarja: Zaprla.
Sobota, 16. januarja ob 20: »SKORPIJON«. Prem.
Nedelja, 17. januarja ob 15: LUTKA. — Ob 20: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR.

stov. Predaval bo skladatelj Anton Lajovic. Vstop prost. Začetek točno ob 20.

⊙ Občni zbor Glasbene Matice ljubljanske se vrši v ponedeljek, dne 8. febr. v Hubadovi pevski dvorani poslopja Glasbene matice v Vegovi ulici. Dnevni red: Poročila funkcionarjev, volitve odbora in slušajnost.

⊙ Vukani so med vsemi podrobnimi pojavi človeštvo vedno silno zanimali. Človek je ob vulkanskih katastrofah vcelje spoznal slabosti svojih moči obenem pa je imel priliko občudovati veličastno lepoto elementarnih prirodnih sil. Na današnjem prosvetnem večeru bomo imeli priliko ob krasnih skioptičnih slikah opazovati nastanek ognjeniških pojavov. Ogledali si bomo Vezuv in pompejanske razvaline, Etno, Stromboli in Santorin, obiskali pa tudi mogočne ognjenike daljnega sudskega otočja, Japonske in Amerike. Na zemlji je sedaj okrog 300 delujočih vulkanov in je vredno, da se z njimi seznanimo.

⊙ Izjava. Zvedeli smo, da se hoče prireditelj tisk. trgovskega plesa pripisati podpisani organizaciji, pa zato izjavljamo, da se s prirejanjem plesov ne bavimo, še posebej ne v tako težkih danih, a tudi naše naloge, v prvi vrsti zdravstvena oskrba naših članov, nam plesov ne dovoljujejo. — »Mer-kure«, društvo trg. in zas. nam. Jugoslavije v Zagrebu, podruž. Ljubljana.

⊙ Naval v bolnišnico. V prvih 14 dnevih so bili sprejeti v bolnišnico 803 bolniki, večje število pa jih je moralo biti odklonjenih zaradi pomanjkanja prostora. Največji je naval umobolnih. Čeprav je bilo prepeljanih, kakor smo že poročali, 100 bolnikov v Novo Celje, vendar v bolnišnici za duševne bolezni še vedno primanjkuje prostora. Dosedaj je bilo sprejetih 30 novih bolnikov, sprejetih pa bi bilo seveda še več, ako bi jih bolnišnica mogla sprejeti. — Včeraj je bolnišnica sprejela le enega ponesrečenca. Je to 15letni Anton Pipan, pastir iz Dornikov pri Smledniku. Tega je predvčeršnjim gospodarjem pes močno ugriznil v levo slegno.

⊙ Zahvala. Povodom prerane smrti našega ljubljanskega brata Franja Mohoriča se najtopleje zahvaljujemo g. profesorju Ante Kordinu, prefektu v Marjanišču, in ostalim gg. duhovnikom za neprecenljive dobrote, ki ste mu jih izkazali v njegovih zadnjih urah in posebej se ob smrti. Zahvalje se sestre.

⊙ Za siromašno rednino iz Lukovice je izročil naši upravi nemnemenino Din 50; g. Lebar pa Din 30. Bog povrni!

Novo mesto

Zanimivo skioptično predavanje priredi tukajšnje Prosvetno društvo v dvorani Prosvetnega doma v nedeljo, dne 17. t. m. ob 4 popoldne. Predavanje nosi naslov: »Z ladjo Kraljica Marija od Sušaka do Atene«. Predaval bo g. Vinko Zor, tajnik Prosvetne zveze iz Ljubljane. Ker bo to zanimivo predavanje združeno z zelo lepimi slikami jugoslovanskih in grških obmorskih pokrajin, smo prepričani, da bo predavanje obilno obiskano.

Razglas. Lastniki psov se opozarjajo, da si nabavijo najkasneje do konca t. m. pri mestnem županstvu pasje znamke in plačajo pasji davek, ki znaša za leto 1932 z znamko vred 102.50 Din. Po poteku tega roka bo vse pse, ki ne bodo imeli znamk, konjač pokopal. Lastniki jeth pa bodo kaznovani.

Upostevanja in premisleka vredno. Ze več let se misli na regulacijo Novega mesta, in v ta namen je novomeška občina že tudi dala napraviti regulacijski načrt. Toda do uresničenja tega načrta najbrže še ne bo tako kmalu prišlo. Zato si je treba na vsak način pomagati v mnogih koledajšnjih vprašanjih drugače. Novo mesto je sicer majhno in ne šteje posebno veliko ljudi, vendar pa je zadnja leta postal ves promet po mestu tako velik, zlasti ob semanjih in drugih tržnih dnevih, da se je čuditi, da se ne pripeti kaka večja nesreča. Ako pogledamo naš most čez Krko, ki veže oba mestna dela, vidimo, da ta most, ki je precej preozek za današnji promet — pasira veliko število ljudi — pešcev, veliko avtomobilov, avtobusov, ob tržnih dneh se pridružijo še kmečki vozovi, razna motorna vozila, kolesa itd. Pešci se križajo eden proti drugemu na ozkem konaj dobri meter širokem mostnem hodniku in da se morejo drug drugemu izogniti, je treba čisto stopiti s hodnika na morebiti blatno, pozimi pa zamrznjeno cesto. In kolika nevarnost preti pasantom na tak način, posebno pa še otrokom, ki jih gre vsako jutro in vsako popoldne veliko število v šolo in iz nje. Tudi uradnikov veliko stanuje onostran mostu. Meščanov prehodi dnevno ta most nič koliko. Ob poletnem času pa pasira mesto tudi več ali manj tujevc. — Na vsak način bi bilo za enkrat zelo pametno, da bi se ljudje navadili hoditi po enem hodniku iz mesta v Kandijo, po drugem pa nazaj. To bi dosegla lahko občina s tozadevno odredbo. Dalje bi tudi šole morale odredbo razglasiti učencem. Prav bi tudi bilo, da bi občina dala postaviti tablice z napisom »Hodi desno«. S tem bi bilo mnogo pomagano. — Ako stopimo malo po mestu se najde še več napak. V sedanjem zimskem času je naše mesto, ki je v poletnem času tako ljubko in privlačno, najgrše. Po ulicah in trgih polno snega. Vsak posestnik ga pač razmeče izpred vrat svoje hiše na kup. Kup se valji na kup in tako nastanejo po ulicah, ki so večinoma vse bolj ozke, cele barikade na kup zmetanega snega. Pa pustimo male ulice in pogledimo naš glavni trg. Kakor sneg pada, tako obleži. Nič se ne zgane, da bi ga razmetali. Skozi ta trg teče glavna cesta — Ljubljanska cesta, glavna prometna žila Novega mesta, po kateri drže avtomobili in druga vozila. In nihče ne očisti snega ne pred magistratom, še manj pa drugod. Le avtomobili orjejo sneg, tako da naš sicer lepi trg ne zgleda za trg, ampak nekako razoran snežno planjavico. Pa pade na vse skupaj malo dežja, nastopi južno vreme, sneg se prične tajati in tedaj naravnost zaplavamo po našem glavnem trgu, ki nosi častno ime Trg kraljeviča Petra. Ako pogledamo n. pr. v Ljubljano, vidimo, da vsaj z glavnih ulic in trgov takoj spravijo sneg v stran. Tu pri nas pa leži, dokler se ne stopi. Pa je vendar toliko brezposelnih, ki prosijo za kosček kruha, prosijo za mal zaslužek. Ali bi se jih ne moglo zaposliti vsaj za par dni, da bi pospravili sneg in bi dobili vsaj nekaj zaslužka? Tudi nezadostno razsvetljeno je naše mesto. Res, da je luč draga, vendar pa bi bilo kljub temu nujno potrebno namestiti po nekaterih ulicah več svetilk. Če vzamemo za primer samo naš Breg, moramo reči, da je silno slabo razsvetljen. Na vsem Bregu brlijo le tri žarnice. Pa tudi drugod je razsvetljava kaj malenkostna.

Trbovlje

Kmetijska podružnica v Trbovljah vabi vse, ki se zanimajo za kmetijstvo, na filmsko predavanje, ki bo v nedeljo 17. januarja ob 8 popoldne v Društvenem domu. Predavanje, ki ga je prevzel družbeni strokovni tajnik g. Kafol, bo posetil tudi g. Pučnik, ravnatelj agrikulturnega kem. zavoda v Zagrebu. Vstop brezplačen. — Odbor.

Maribor

Naši gostilničarji zborujejo Z občnega zbora Zveze gostilničarjev v Mariboru

Maribor, 14. januarja.

V naravnost impozantni udeležbi so se zbrali danes popoldne v hotelu Orel gostilničarji in hotelirji iz celega področja bivše mariborske oblasti k občenemu zboru Zveze gostilničarskih združenj. Zastopanih je bilo 20 v Zvezi včlanjenih združenj s številnimi delegati, ki so popolnoma napolnili obširno Orlovo dvorano. Občni zbor je otvoril predsednik Zveze hotelir g. Zemljčič, ki je uvodoma pozdravil navzoče predstavnike g. obrtnega nadzornika Založnika, obrtnega referenta mestnega načelstva g. Rodoska, zastopnika zbornice TOI g. dr. Prelinara in vodjo tujsko-prometnega urada v Mariboru g. dr. Geržino. Z zadovoljenjem je omenjal lep obisk združenih delegatov ter se spomnil 19. v preteklem letu preminulih članov Zveze, katerim so navzoči stoji izrekli triletno »slava«. Prečital je nato brzojavne pozdrave, katere je Zveza ob priliki občnega zbora prejela ter pozdravne brzojavke, katere bodo odposlane z zborovanjem na razne oblasti in predstavnike. V svojem ekspezoju je nato omenjal poleg Zvezinega delovanja v minulom poslovnem letu ter naglašal uspehe, katere je dosegla Zveza za svojo obrtno panogo. Naglašal je še posebno prisrčno in tesno sodelovanje posameznih združenj z zvezo ter izrekel upanje, da ostane pri tem razmerju tudi v bodoče.

Izbrpno in zelo zanimivo tajniško poročilo je podal nato aglini tajnik Zveze g. Peteln. Iz njegovega obširnega ekspozice o poslovanju Zveze v minulom letu so razvidni napor in intervencije, katere je vršila Zveza v interesu gostilničarskega stanu. Dosegla je pri tem lepe uspehe, za katere so se gostilničarji cele države borili že leta sem. Šele številnim osebnim intervencijam, katere je izvršilo predsedstvo mariborske Zveze, in sicer večinoma g. Peteln sam na raznih kompetentnih mestih v Belgradu in številnim predstavnikom potom Trgovske zbornice se je posrežilo doseči razveseljujoče uspehe tako v odpravi trošarskih registrov, ki so povzročali doslej gostil-

ničarjem toliko dela, jeze in skrbi. Zamenjali se bodo v doglednem času z revizijskimi knjigami, katere je Zveza predlagala. Dalje je uspeh Zveze reguliranje vprašanja vinolovcev z novim obrtnim zakonom, točenja vina na drobno od strani vinogradnikov, vprašanje podeljevanja novih koncesij, davka na poslovni promet in kar je zlasti važno: ureditev vprašanja trošarine, ki se bo plačevala samo od soda, kadar se ga nastavi na pipo, ne pa od cele vketene vinske zaloge, kakor je bilo doslej. Naglašal je nadalje, da se mariborske Zveze na tangirajo občli v časopisju radi prevysokih cen v gostilnah in restavracijah, ker je Zveza že ponovno v svojih okrožnicah opozarjala članstvo, da zniža cenike v svojih obratih, kar se je v veliki večini upoštevalo. Tajniško poročilo je bilo sprejeto od navzočih z velikim zadovoljenjem, na kar je sledilo »poročilo o blagajniškem stanju Zveze. Proračun za leto 1932 izkazuje dohodkov 131.325.14 Din in istotoliko izdatkov. Med dohodki ki zavzema največjo postavko članarina 2200 članov in sicer 110.000 Din.

V nadomestnih volitvah so bili izvoljeni v odbor se hotelir g. Andrej Oset in gostilničarji Lipovšek in Povodnik. Po raznih predlogih in govorih posameznih delegatov se je izvršila slovesna predaja častnih diplom članom Zveze, ki izvršujejo že nad 35 let svojo obrt in predsednikom krajevnih združenj, ki vršijo svojo funkcijo nepretrgoma 10 let. Med temi gostilničarskimi veterani so same znane in odlične osebnosti, poznane širom naših krajev. Za nad 35letno izvrševanje obrti so dobili diplome: Mulej iz Ruš, Šri-bar iz Sv. Petra v Sav. dolini, in Ožbel iz Bistrice pri Rušah, za 10letno načelovanje združenj pa: Guček iz Kozjega, Mohorič iz Tujin, Kunst iz Zalca, Pečuh iz okolice Celja in Bernardi iz Celja. Diplome so lepo umetniško delo profesorja Jiraka. Debate in poročila občnega zbora so se zavlekla v pozno popoldne nato pa se je razvila nepristiljena in vesela tovariška zabava od odhoda vlnov, s katerimi so se delegati odpeljali.

Karitativno predavanje Gerre van den Boogaard

Maribor, 14. jan. 1932.

Danes popoldne se je vršilo v bogoslovni predavanju znane Nizozemke, karitativne delavke Gerre van den Boogaard, ki je bilo namenjeno duhovnikom in bogoslovcem. Predavanje je bilo zelo dobro obiskano. Mariborski duhovniki so se ga udeležili s pomožnim škofom dr. Tomažičem na čelu. V šestnem številu je prišlo na predavanje tudi mnogo duhovnikov iz okolice.

Tema predavanja je bila zelo zanimiva in zlasti za sedanje čase primerna. Gospodična Boogaard je govorila o praktičnem udeleževanju katoličanov na Nizozemskem, zlasti z ozirom na socialno in karitativno delovanje ter nas seznanila z nekaterimi katoliškimi ustanovami, posebno z laičnim apostolatom, ki so se v njeni domovini zelo obnesle ter se je z njihovo pomočjo dosegla prenova duhovnega življenja holandskih katoličanov, ki danes prednjačijo s svojim socialnim in karitativnim delom vsemu katoliškemu svetu. Zlasti aktualna so bila njena izvajanja o praktičnem delu holandske duhovščine ter o laičnem delovanju za preobnovo življenja v duhu katoliških načel. Pridobitev holandskih katoličanov je aplicirala na slovenske razmere ter nam pokazala sodbo o praktičnem katoliškem delu naprednejšega inozemstva od nas. Gospodična Boogaard je bivala dalje časa v Sloveniji in videlo se je, da je naše razmere temeljito proučila ter odkrila marsikatero napako, ki je ostala našim očem prikrita. Brez ovinkov in olesav je odkrito povedala o svojih vtisih in njena sodba je bila ostra ter hitra, toda bila je povečini resnična. Tu in tam bi se dalo sicer oporekati njenim trditvam, ker kljub globokemu studiju ni mogla pronikniti tako globoko v naše razmere, zlasti z ozirom na našega kmeta. Vendar je v bistvu povedala več dragocenih nasvetov, kako bi se preobnavalo praktično delo v katoliškem duhu tudi v Sloveniji na podlagi ustanov, ki so se preskusile in obnesle na Holandskem.

⊙ Karitativno predavanje za žensstvo. Danes predava v telovadnici šolskih sester znana inozemska akademkinja gđ. Gerre v. d. Boogaard o karitativnem delovanju holandskih katoličanov. Predavanje, ki je namenjeno mariborskim gospe in gospodičam, prične ob petih popoldne in ne ob štirih, kakor je bilo včeraj objavljeno.

⊙ Dva bregova. Katoliška omladina uprizoni v nedeljo ob petih popoldne znano socialno trodejanko »Dva bregova«. Uvodoma predavanje društvenega vodje o zelo perečem vprašanju sedanje dobe.

⊙ Tudi avtor pride v Maribor ter se udeleži jutrišnje premijere »Skorpijon«. Avtor tega dela Josip Kulundžić je, kakor znano, tajnik in režiser Narodnega gledališča v Belgradu ter eden najznačilnejših predstavnikov sodobne hrvatske dramske literature.

⊙ Spremembe naslovov. V Ključavničarsko 2 so se z večerajšnjim dnevom preselili: Jože S. Franček S., Karlek B., Micka R. in Pepina 2. Prvi ima na vesti sum tatvine, drugi pijanost, tretji je blodil po ulicah brez prenočišča: Miciko so prijeli radi suma goljufije; Pepino pa radi potepušta.

⊙ Šahovski dvoboj Maribor : Gradec. Šahovska sekcija znanega graškega kluba Hakoah je pozvala mariborski šahovski klub na šahovsko tekmo na festih deskah. Tekma se bo vršila dne 31. t. m. ali pa dne 14. februarja v Mariboru. Kasneje se bo vršila revanšna tekma v Gradcu. Hakoah razpolaga momentano v Gradcu z najjačjim šahovskim moštvom in radi tega bo tekma posebno zanimiva. Izgleda, da znago ima pa Maribor večje, ker ga bodo zastopali med igralci nekateri naši mednarodno znani mojstri.

⊙ Boben poje... Dne 10. februarja se vrši na okrajnem sodišču v Mariboru v sobi št. 11. dražba nepremičnin, zemljiška knjiga Lehen vl. št. 1. Cenina vrednost znaša 924.219.30 Din, vrednost pritlikline 36.800 Din, najmanjši ponudek 616.146.20 Din. Dne 15. februarja bo v sobi št. 27 zgoraj navedenega sodišča dražba nepremičnin, zemljiška knjiga 1. Grajska vrata, vl. št. 2 in 337; zemljiška knjiga 2. Orešje vl. št. 12. — Cenina vrednost ad 1. 94.367.26 Din; ad 2. 23.051.40 Din. — Vrednost pritlikline ad 1. 42.762.50 Din, ad 2. 2715 Din. — Najmanjši ponudek ad 1. 47.183 Din, ad 2. 15.367.60 Din.

⊙ Konkurz... Pri mariborskem okrožnem sodišču je razglašena konkurz o imovini trgovke Halmoš Irene v Murski Soboti. — Konkurni sodnik je dr. Sumenjak Slavko, starsešina okrajnega

sodišča v Murski Soboti, upravnik mase pa dr. Šomen Ljudevit, advokat v Murski Soboti. Termin so dne 23. januarja, 27. februarja in 9. marca 1932.

⊙ Ponovna licitacija za oddajo adaptacijskih del v hiralnici v Tujin se vrši 3. februarja ob 11 popoldne v prostorih tehnične razdelka pri srezkem načelstvu v Mariboru, soba št. 51-II. Na licitaciji se bodo oddala sledeča dela: Polaganje teraz-podov, tesarska dela, krovna, mizarska, ključavničarska, slikarska in plesarska ter steklarska dela.

⊙ Odgoditev komisionalnega ogleda motor-nih vozil. Predsodnostno mestne policije v Mariboru sporoča, da se je ogled motor-nih vozil v smislu že objavljenega razglašala moral preložiti na čas, ko se bo vršil pregled z novo registracijo, ter po prejemu nove evidenčne tablice.

⊙ Kdo je izgubil. Pri tukajšnjem najdeniškem uradu na policiji, so se oddali sledeči najdeni pred: 1 poročni prstan, 10 dinarjev, par čevljev, rjava usnjata denarnica s 40 Din gotovine, ženski šal, psica volčje pasme, mladi volčjak, moški ovratni šal, mali beli pes in 40 Din.

⊙ Oznamovanje vozil. Mestno načelstvo razglašajo: Vsako vozilo mora imeti v smislu tozadevne uredbe o zaščiti javnih cest, kolikor ga ni reguliralo in označilo s številko upravno oblastvo, na levi strani pritrjeno tablico, na kateri ima biti označeno lastnikovo ime in točen naslov. Tablice morajo imeti na črnem polju bel napis z registrirano številko, rodbinskim in krstnim imenom lastnika vozila ter bivališčem (ulica, številka). Ime mora biti napisano s 5 cm velikimi, tiskanimi črkami, za ostali napis zadostujejo 3 cm visoke črke. To registriranje se ima izvršiti meseca januarja vsakega leta. Zato odreja mestno načelstvo, naj se vsi lastniki vozil za živalsko vprego zglašajo v mestnem vojaškem uradu na Slomškovo trgu med 8. in 13. uro in sicer stanovanke prvega mestnega okraja dne 18. t. m., drugega okraja 19. t. m., tretjega okraja 20. t. m., četrtega okraja 21. t. m., petega okraja 22. t. m. Zamudniki pa dne 23. t. m. od 8 do 13. Lastniki vozil, ki bi se ne ravnali v smislu razglašane, se bodo kaznovali z globo od 50 do 1500 dinarjev, ali zaporom 1 do 50 dni.

⊙ Razpis mestnih voženj za leto 1932. Mestna občina mariborska razpisuje mestne vožnje za leto 1932. Interesenti dobijo tozadevna pojasnila in tiskovine v mestnem gradbenem uradu, Frančiškanska ul. 8-I, soba 2. Pravilno kolekovane prošnje je vložiti z označbo na kuverti »Mestne vožnje 1932« do 20. januarja do 12. ure pri mestnem vložišču.

⊙ V splošni bolnišnici je podlegel posledicam kapi, o čemer smo poročali v številki od srede, višji davčni upravitelj Anton Rorer. Pokojnik je bil blaga duša. Pokopali ga bodo danes ob pol 16 na magdalensko pokopališče. Rajnkemu časten spomin, žalujočim naše globoko sožalje!

⊙ Nesreča. Težko se je ponesrečil v vinarski soli 17letni učenec Adolf Sande, sin bivšega uglednega župana pri Sv. Petru pri Mariboru. Pri padcu si je zlomil levo ključnico ter so ga moral prepeljati v bolnišnico. Želimo simpatičnemu mladeniču skorajšnje okrevanje.

⊙ Pritožbe radi beraške nadloge. Od mestnega načelstva smo prejeli odlok banke uprave glede raznih pritožb radi beraške nadloge. V odloku opozarja banovinska uprava pristojna občinska oblastva na dolžnost skrbeti za ubožce ter na potrebo uvidenosti in ljudomilosti v postopanju z občinskimi reveži, za katere mora dolžna občina skrbeti.

⊙ Iz nerednosti pod avto. Včeraj zvečer se je pripetila v Bresternici pri Mariboru težka nesreča, katere žrtev je postal vojak Leopold Ačko, ki se je nahajal doma na dopustu. V mraku je šel po cesti v družbi nekega fanta, ko jima je privozil nasproti osebi avto. Njegov tovariš se je avtomobilu izognil ob kraj ceste, Ačka pa je pred prihajajočim vozilom čisto zapustila razsodnost ter je skakal sem in tja, ne vedoč kam naj se izogne. Tako se je zgodilo, da je mesto ob stran skočil pred avto, ki ga je podrl na tla z veliko silo ter ga težko poškodoval. Od udarca je odletel ob stran ter udaril ob trda tla s tako silo, da je zadobil nevaren pretres možganov in hude odrtine po glavi. Poklican je bil na pomoč rešilni oddelek v Mariboru, ki je ponesrečenega vojaka prepeljal v mariborsko bolnišnico.

Sv. Lovrene na Pohorju. Solsko upraviteljstvo se toplo zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je prinesla božičnica 6. januarja našim revnim otrokom, kar so si najbolj želeli in potrebovali.

Dnevna kronika

Koledar

Petek, 15. januarja: Maver, opat; Habakuk, prerok.

Novi grobovi

† V Zlatoličju pri št. Janžu na Dravskem polju je umrl oziroma stražmojster Janez Turk. Pogreba se je udeležilo 11 orožnikov in velika množica ljudi. Naj počiva v miru! Rodbini pokojnega naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Imenovan je za suplenta na srednji tehnični šoli v Ljubljani g. Vinko Košak.

Ostale vesti

— Lastniki znanjih anten opozarja Radio Ljubljana na sledeče: V področju novega omrežja iz velenjske elektrarne prečkajo večkrat antene vod imenovane elektrarne z visoko napetostjo. Ker se lahko pripeti, da se antena odtrga in dobi stik z visoko napetostjo, je radio abonent lahko v smrtni nevarnosti. Vsled tega opozarjamo, da prestavijo pravčasno svoje antene, tako da ne križajo električnega omrežja.

— Ljudsko gibanje v Murski Soboti. V sobotni številki smo objavili ljudsko gibanje v rimskokat. župniji. Sedaj smo dobili podatke tudi od evangeličanske in judovske župnije. Evangeličanska župnija šteje 2261 duš. Vodi jo že več desetletij g. senior Kovata Stefan. V preteklem letu je v župniji bilo: 58 rojstev, 56 smrtnih slučajev (od teh 7 v bolnišnici) in 18 porok. V razmerju s številom duš je število rojstev zelo nizko. — Judovska župnija obsega vso Dravsko banovino izven ki lendaški okraj. Šteje okrog 1200 duš. Vodi jo g. rabinar dr. Roth. Leta 1931 je bilo ljudsko gibanje na ozemlju cele župnije sledeče: 4 rojstva (2 v Murski Soboti), 7 smrtnih slučajev (2 v Ljubljani, ostali v soboški okolici) in 3 poroke.

— Vremensko poročilo Direkcije drž. železnice v Ljubljani po stanju z dne 14. jan. ob 8 zjutraj: Bistriča-Bih. jezera — 1. oblačno, snega 15 cm. — Brežice 0. oblačno, snega ni. — Celje 1. oblačno, snega ni. — Dravograd-Meža — 0. megla, snega 6 cm. — Jesenice — 2. megla, snega 15 cm. — Kamnik 2. oblačno, snega 1 cm. — Kranjska gora — 6. jasno, snega 30 cm. — Kočevje 0. oblačno. — Kotoriba — 2. oblačno. — Ljubljana gl. 3. oblačno. — Ljutomer 3. oblačno. — Maribor gl. — 1. megla, snega ni. — Novo mesto 2. oblačno, snega 5 cm. — St. Janž na Dolenskem 1. oblačno, snega 3 cm. — Trzin 2. megla, snega ni. — Rakovc — 1. oblačno, snega ni.

— Nalezljive bolezni v kranjskem okraju. Moderna higijena in razpršena zdravniška služba danes preprečujeta razne epidemije bolezni, ki so včasih ljudstvo kosile kar v trumah. Pojavljajo se sicer sporadično tujatam posamezni slučaj, ne katerih nalezljivih bolezni, vendar pa kaže epidemije v kranjskem okraju v preteklem letu ni bilo. Zdravniška kronika pa beleži tale kužna obolenja: meningitis (vnetje možganske mrene) 1 (umrl); legar 12, 10 ozdravelo, 2 umrli; šen 13, vsi ozdraveli; tetanus 4, 2 ozdravela, 2 umrli; škrlatinka 31, vsi ozdraveli, razširjena je bila največ po Trzinu, škofiji Luki in kranjski okolici; difterija 53, 5 smrti, je prizadela le otroke in je bila razširjena po Jezerskem, Kokri, Predvoru in Skofiji Luki. V večjem obsegu so prišle do izraza le običajne otroške bolezni, ki se niso povsem zatirale. Razne kužne bolezni, kakor jih pozna večja mesta, v kranjskem okraju niso bile odkrite.

— V »Službenem listu« kraljevske banke uprave dravske banovine št. 3 od 13. januarja t. l. je objavljen »Zakon o bilanciranju državnih vrednostnih papirjev« dalje »Zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o državnem računovodstvu«. — Uredba o ureditvi in področju oddelka kontrole mer pri osrednji upravi za mere in dragocene kovine v Belgradu. — Uredba o besedilu prispege za uslužbenec finančne uprave. — Pravilnik o pogodbenih državnih poštah. — Pravilnik o seznamih uslužbenec ministrstva za gradbe. — Načrt za osmo amortizacijo obveznic drž. rente za vojno škodo. — Odločba k pravilniku o ureditvi prometa z devizami in valutami. — Odločba k pravilniku za vzdrževanje klinike. — Odločba o geofizičnih raziskovanjih kot redoslednih delih. — Pravila o obliki in označevanju steklenih balonov. — Odločba o obliki, sestavi in označevanju rimskih tehtnic. — Odločba o poslah za kontrolo sodov. — Odločba o sedežih in teritorialni pristojnosti oddelkov kontrole mere. — Izprememba odločbe o sredstvih za občasen pregled meril. — Odločba k pravilom o utežih. — Izprememba pravilnika o povračilu stroškov za prenašanje instrumentov uslužbenec osrednje uprave za mere in dragocene kovine. — Odločba k izpremembi pravilnika o povračilu prevoznih stroškov uslužbenec osrednje uprave za mere in dragocene kovine. — Odločba, da se podaljša rok o pregledu takomero. — Cenovnik serumov Centralnega higienskega zavoda v Belgradu. — Razpisa: o postopku s svilenimi tkaninami, izvozniki za dodelavo — navodilo o poslovanju z deklaracijami. — Ratifikacija konvencije za izboljšanje usode ranjenec in bolnikov v vojskah za vojne in konvencije o postopanju z vojnimi ujetniki po kraljevini Romuniji. — Otvoritev novih telefonskih zvez. — Razglas o odkupu predvojnega srebrnega denarja. — Razglas o obremenitvi avtobusnih podjetij z 10% izrednim cestnim prispevkom in »Razglas o pobiranju občinskih davčin od postelj za prenočevanje tujcev v mestni občini Ljutomer«.

— Župnik uračom, ki imajo sedanji čas kolkortolko vsi posla z izpraševanjem in poučevanjem ženov in nevest, iznova gorko priporočamo znano vzgojno knjigo »Otrok« I. in II. zvezek. Mnogo bodo koristili novim družinam, ako seznajo s to knjigo bodoče očete in matere. Dandanes ne gre le za to, da uvedemo v družine pravilna vzgojna načela in smotno nastopanje zoper poglavne otroške napake (po čemer sicer tudi ta knjiga obirno uči), vse večjega pomena je to, da položijo starši globok verski temelj v mladem rodu. Tolikrat se povprašujemo, odkod to, da so naši ljudje versko tako omahljivi, komaj da stopijo v tuji svet. Njih prva, osobito materska vzgoja je bila premalo globoka, premalo verska. Vse se preveč prepušča šoli. »Svoje dni so ljudje manj znali, pa so Boga bolj spoznali in častili kakor zdaj. Zakaj? Zato, ker sedanji kristjani nauk le v glavi imajo, v srcu pa ne. Krščanski nauk, kateri iz glave le da grla pride, vere ne oživi.« (Slomšek). V vzgojni knjigi »Otrok« imajo matere podrobna navodila, tako naj vzbude in utrde v otrocih ljubezen do molitve in službe božje, kako naj jih uvedejo v koristno prejetanje svetih zakramentov. Dušni pastir, ki želi dobiti iz materinih rok versko dober material v šolo, naj da nevestam to knjigo v roko. Dobi se knjiga tudi v lični vezavi v prodajalni KTD (H. Ničman) v Ljubljani. Cena: I. zvezek broš. 25 Din, vezan 35 Din; II. zvezek broš. 24 Din, vezan 34 Din. Po pošti 2 Din več.

Novice iz Bele Krajine

Metlika, 13. januarja.

Metliški okrajni referenti. Ze več tednov je, odkar je prevzel posle okr. referenta za kmetištvo za metliški okraj g. Malascek, okrajni referent za kmetištvo v Novem mestu. Njegova pisarna je v poslopu okrajnega glavarstva, kjer uraduje vsak torek od 12 do 16. Posle šolskega referenta opravlja g. Konrad Barle, ki je bil doslej upravitelj metliške osemrazredne šole, s 1. januarjem pa je bil imenovan za šolskega nadzornika za metliški okraj. Možu, ki je zelo zaslužen kot odlični gospodariki buditelj Bele Krajine, ki je vzgajal vso sedanjo generacijo, bi po njegovi dolgoletni službi že pristojali pokoj, ki si ga mož tudi želi, pa mu le čestitamo k temu imenovanju, ki je zanj sicer breme, naše šole pa so s tem dobile dobrega in skrbnega očeta. Za pomočnika šolskega nadzornika je imenovan g. Tončič Vladimir, doslej učitelj srbohrvaščine na metliški šoli. Se vedno pa je negotovo, kdo bo naš veterinarski referent. Vsa okolica, bližnja in daljna si želi, da bi se to mesto podelilo privatnemu živinozdravniku g. Ludoviku Fuxu, tukajšnjemu domačinu in večjemu strokovnjaku. Le temu se čudimo, kako da se to ni že davno zgodilo.

Zimski kmetijski tečaj v Metliki. 17. januarja se prične zimski kmetijski tečaj v Metliki. Predavanja bodo dvakrat tedensko, in sicer v nedeljo od 9 do 12 in ob sredo od 8 do 12. Predavali bodo domači strokovnjaki in predavatelji iz Novega mesta. Jako potrebni so taki tečaji, ker nova doba potrebuje spretnih in izobraženih gospodarjev, toda treba je upoštevati to, da je zelo mnogo takih, ki si tega ne dajo tako lahko dopovedati, in jim ni dovolj, da jim kdo da priliko, da bi kaj poučnega slišali, ampak jim je treba prej potrebo tega dokazati. Zato se nam zdi, da bi bilo primerno, da bi banska uprava, ki ta tečaj prireja, krajevne faktorje obvestila vsaj nekaj tednov prej, da bi se med narodom vzbudilo za tečaj zanimanje. Če smo postavljani kar pred dovršeno dejstvo, potem je težko pravi čas privabliti poslušalcev, in če stvar že v začetku šepa, potem navadno ves čas rabi bergljo.

Kraljski sejem. Navadno je bila tedaj dobra kupčina. Ženini in neveste rabijo marsikaj, a to pol niti ti nimajo denarja v obilici in to se je na sejmu dobro čutilo. Naroda je pa bilo obilo, a le iz radovednosti, zakaj denar več nikogar ne tišči. Mnogo je namreč gospodarjev, ki s skrbjo stradajo doma svoje živinice in čakajo boljše kupčije, dasi dobro vedo, da jim bo krme zmanjkalo. Takih je bilo največ, ki so svojo žival prignali ali pa samo kupčije prisluskovali, da bodo vedeli, kako cena stoji. Cena goveji živini se je od zadnjega sejma dvignila za kakih 10%. Tudi mladi prašički so imeli boljšo kupčijo. 8 tedenski so bili do 100 Din komad. Debeli prašički pa tudi niso bili kaj čez 6 Din za kilogram.

Celje

Celjska Glazija bo torej vendar le dobila ograjo. Ze svojčas, pred dobrim pol letom, smo se bavili na tem mestu z naklepom celjske mestne občine, da zagradi starodavno tako zvano Glazijo z visokimi plankami. Radi rekurza večjega števila interesentov je banska uprava odredila komisijo, za katero je mestno načelstvo zaposlilo in ki se je pred tremi tedni izvršila. Ugovori radi oviranja odloka vode ob povodnjah se je le v toliko ugodilo, da mora imeti plot spodaj pol metra visoko odprtino, ki bo zapelana s horizontalno žico. Plot bo narejen iz plank na betonskih stebričkih, ki bodo imeli 4 m medsebojne razdalje. »Arhitektonski razlogi pa so se upoštevati tako, da bo napravljena reklamna stena za pešce in ljudi, ki se bodo sprehajali po drevoredu. Nameravana ograja je vzbudila veliko zanimanje med Celjani, zlasti davkoplačevalci. Saj je proračunan ta plot na ca 70.000 Din, tehtne pomisleke pa so tudi poudarili oni, ki polagajo važnost na lepoto naravnega parka, kakor je Glazija in ki se kar ne morejo sprijazniti z deformacijo estetskega vtisa, ki ga bo napravila takšna ograja. Pisalo se je v tukušnem lokalnem listu s kompetentne strani v tem smislu, da naj ograja izostane, vendar pa je, kakor se sedaj vidi, zmagala mestna občina in so odločili sportni oziri, da se bodo lahko prireditve raznih sportnih društev vršile v zagrajenem radovednim očem odtegnjenem prostoru, ko bi se morebiti z večjim pridom dajale coram publico, da javnost sama ocenjuje in se eventualno navdušuje za vsakovrstne sportne novosti.

Pasji kontumace. Odbredbe mestnega načelstva se izpremenijo v toliko, da se smejo v območju mesta psi izven zaprtih prostorov voditi na vrvič brez nagobčnika, oziroma da morajo imeti na prostem nagobčnik samo, ako jih lastniki ne vodijo na vrvič. Ostale določbe svoječasnega razglasa se ostanejo v veljavi do preklica.

Statistika poslovanja okr. sodišča. V preteklem letu je bilo na okrajnem sodišču civilnih pravd 2101, mladoletnih pravd 68, v opominjalnem postopanju 2000 primerov, v eksekucijskem postopanju 3796, v zapuščinskih zadevah 718, v območju varstva in skrbstva 310, kazenskih primerov 791 in zemljiškoknjižnih stvari 3611.

Nezgodе. V torek 14. t. m. je 11 letni Kováč Ivan, sin delavca v kemični tovarni, stamujoč na Pečovniku 11, padel na domačem dvorišču ter si zlomil levo nadlaktico. — V sredo 13. t. m. okoli 6 zvečer je 16 letni Juvane Marjan, sin kapetana v Celju padel v telovadnici ter si zlomil levo nogo. Oba ponesrečena se nahajata v javni bolnišnici. — Razen teh dveh je prišel v bolnišnico še 29 letni brezposelni rudar Drnovšek Jožef s Trnovga briba, obična Sv. Krištof, ki ga je 12. t. m. napadel neki vinjen tovariš ter pošteno vgriznil v nos.

Pomožna akcija za brezposelne. Okoliška občina bo začela s prihodnjim tednom nabiralno akcijo za podporo brezposelnih na svojem teritoriju. Opozarjajo se oni, ki nameravajo kaj prispevati za ta namen, da naj dajo vse prispevke samo onim nabiralcem, ki se izkažejo za nabiralno polo, izdano od občinskega urada. Obenem se obrača občina na javnost s prošnjo za čim izdatnejšo podporo njene akcije.

Občni zbor obrtne zadruge krojačev se vrši v nedeljo 24. t. m. ob 8 zjutraj v društvenem lokalu hotela »Pri pošti«.

Jugoslovansko veteransko združenje, sek-cija Ljubljana, sklicuje svoj redni občni zbor za nedeljo 17. t. m. ob 10 dopoldne v Celju v hotelu »Evropac«.

Mozirje

Uradni dnevi. Okrajno načelstvo v Gornjem gradu bo imelo v letu 1932 izven svojega sedeža naslednje uradne dneve v Mozirju v občinski pisarni v času od 7 do 10 dopoldne: 23. februarja, 19. aprila, 7. junija, 30. avgusta, 4. oktobra, 3. decembra. V času od 10 do 13: 30. januarja, 22. marca, 10. maja, 12. julija, 20. septembra in 3. novembra. — Okrajno sodišče pa bo imelo za čas do 31. marca 1932 v Mozirju sledeče uradne ure: a) ob sobotah 23. januarja, 6. februarja, 20. februarja, 5. marca in b) v nedeljedih 21. marca. Onim, ki imajo opravka pri zgoraj navedenih uradih, avetujemo, da si izberejo iz »Slovenca« le datume in odrezek shranijo.

Kranj

Kje se odgaja kranjska smučarska mladina. V solcu in svečem zimskem zraku, pa tudi v megli in mrazu vestno in pridno trenira kranjski smučarski naraščaj. Dvoje je v treba predvsem poudariti. Kakor že nobeno leto prej, tako zelo se je letos smučarski šport vkoreninil v vseh slojih in stanovih brez razlike starosti in spola, in drugo je pa to, da za silo imamo v kranjski okolici nekaj bregovitih terenov, da nam za vsako malenkost ni treba v Kranjsko goro in drugam. Dva prav mična prestora za mladino in začetnike sta n. pr. Strahča dolina in pa Torkla pod Smarjetno goro. Za nekoliko izvežbane vozače je zlasti lete poslažen bolj obrabljeni in obiskana Kuena nad postajo Sveti Jošt. Med lepše in boljše terene pa smemo že prišeti Sv. Jošt, ki je pravi eldorado kranjskih pa tudi ljubljanskih smučarjev. Sv. Jošt pa predstavlja tudi izhodišče za ture proti Skofji Loki, Podnartu ali pa proti Sv. Mohorju, v Sela in naprej proti Ratitovcu, odtod pa proti Bohinju. V pravem smučarskem navdušenju za napredkom je bilo letos zgrajenih in otvorjenih več manjših zasebnih skakalnic. Med njimi danes naj omenimo skakalnice agilih kranjskih smučarjev. Po najbolj vnetih smučarjih dijakih in po uradnih in trgovskih pomočnikih tudi v kranjski okolici prodira smučarstvo na deželo, na kmete v zmagovitem pohodu. Ali tedaj ni mogoče — in to smo vprašali že lansko zimo — povezati vso to mladost, za zimski šport navdušeno in gorečo mladino v močno, trdno, neodvisno organizacijo, kjer bi se gojila disciplina in red, predvsem pa sistematično vožbanje. To slednje je pri sedanjih razpcepjenosti najbolj prizadeto, zato bo Kranj zelo težko vzgojil dobre in konkurenčno sposobne smučarje.

Ptuj

Ptujski razgrajaci pred mariborskim senatom. Včeraj se je vršila pred okrožnim sodiščem v Mariboru razprava, za katere izid je vladalo v Ptuj precejšnje zanimanje. Pred malim senatom se je zagovarjali razgrajaci, ki so lani, dne 6. sept. povzročili v pozni nočni uri znani pretep a policijski stražniki. Po obtožnici, ki je bila prečitana pred senatom, se je dogodek odigral sledeče: V gostilni Antolici, kjer se je nahajala pivska družba Adolf Blagovič, njegova žena Rozalija, njun sin Stanko ter pletarji Ivan Hamersak, Albin Meglič in Janez Drevenšek iz Rogoznice, je bila razbita od nekkih pivcev šipa na oknu. Natakarija je poklicala nato službojega stražnika Leopolda Rupnika, ki je prišel v gostilno ter napovedal nato zbranim gostom policijsko uro. Nasotp stražnika je tako razkazil Adolfa Blagoviča, da ga je udaril v obraz, nakar mu je stražnik napovedal aretacijo. To je bilo olje v ogenj: cela pivska družba je navalila na policista, iztrgali so mu pendrek ter ga vrgli v Dravo. Ogrozili so ga tako, da je bil prisiljen seči po orožju ter oddati več strelav proti napadalcem, ki so zadeli Blagoviča v nogo ter ga lahko ranili. Na strele policista je odgovoril s istim orožjem eden napadalec ter ranil Rupnika na nogo. Strelj so privabili na mesto boja še več stražnikov, katerim se je s težko muko posrečilo krotiti nemirneže. Na razpravi so se obtoženci zagovarjali s tem, da so valili krivdo eden na drugega, vsi pa so skupno tajili. Ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je sprožil usodne strele, ki so zadeli Rupnika. Razpravo je vodil es. Lenart; prisodnika dr. Čemer in Kolšek; državni pravnik dr. Zorjan. Obsojeni so bili: Adolf in Roza Blagovič, vsak na šest mesecev strogega zapor; Stanko Blagovič in Albin Meglič vsak na štiri mesece zapor; Ivan Hamersak in Janez Drevenšek vsak na štiri mesece strogega zapor. Stanko Blagovič, Albin Meglič in Janez Drevenšek pogojno tri leta.

Guštanj

Smučarska tekma. Smučarski klub GRV (Guštanj-Rimski vrelci) priredi 17. januarja svojo klubsko tekmo za prvenstvo kluba na 18 km dolgi progi za seniore, 5 km dolgi progi za juniorje in na 3 km dolgi progi za otroke. Start je določen na Rimskem vrelcu, cilj pa na glavnem trgu v Guštanju. Domača godba bo skrbela za razpoloženje na cilju. K organiziranju tekme mnogo pomaga guštanski Rdeči križ, njegov predsednik dr. Boštjan Erath je prevzel vodstvo sanitetne postaje v Guštanju, tajnik Rdečega križa Rajko Kolnik bo pa vodil sanitetno postajo pri Ravnjaku, kjer bo tudi okrepčevalnica za smučarje. Za slučaj kake večje nezgode bo pa rešilni avto v pripravljenosti. Snežne razmere so v okolici, kjer teče prog, jako dobre in je pričakovati tudi gostov, ki bodo tekmovali izven konkurence. Načrt prog in daria so razstavljeni pri klubskem članu Bevcu v izložbi njegove trgovine.

Občni zbor krajevnega odbora društva Rdeči križ v Guštanju se vrši v nedeljo 24. januarja ob 16. Ker ima to društvo vedno javne občne zборе, je dostop vsakemu dovoljen. Sploh je želeli, da se širša javnost zanima za društveno delo in da prisostvuje občenemu zboru.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 15. januarja: 11.30 Solaka ura: Dobrodelnost v sedanosti Odpir srece, odpri roke (govori g. A. Kordin). — 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13. čas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Gospodinska ura, vodi Krekova gospodinska šola. — 19. Dr. Lovro Sušnik: Francosčina. — 19.30 Dr. Lojze Čampa: Pravni nasveti. — 20. Sokolsko predavanje. — 20.30 Prenos iz Belgrada. — 22.30 Čas in poročila.

Sobota, 16. januarja: 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, plošče 17.00 Salonski kvintet 18.00 Viktor Pinnat: Zumberaški uskok 18.30 Pero Hora: Pedagoška ura (Napeke otroka) 19.00 Gospa Orthaber: Angleščina 19.30 Podbevšek: Trgovska reklama 20.00 Koncert »Sloga«, godba na pihala 21.00 Citre-solo, g. Mezzolits 21.30 Salonski kvintet Vmes čas in poročila.

Drugi programi

Sobota, 16. januarja: Belgrad, 12.05 Radio orkester 20.00 »Kostana«, igra 21.30 Koncert — Zagreb: 12.30 Plošče 17.30 Komorni koncert 20.00 Belgrad 22.10 Plesna glasba — Budapest: 12.05 Koncert kvarteta 19.30 Večerni koncert 23.15 Radio orkester — Dunaj: 13.10 Opoldanski koncert 19.15 Violinske rapsozije 20.05 »Moj«, opera 22.20 Plesna glasba. — Rim 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert 21.00 Operni prenos — Milan: 11.15 Pesta glasba 21.00 Varietetski večer — Langenberg 13.05 Operni koncert 20.00 Pester večer 22.00 Plesna glasba — Stuttgart: 14.30 Zborovo petje 20.15 Pester večer 22.40 Plesna glasba — Berlin: 20.00 Moderna glasba 21.10 Kabaret 22.20 Plesna glasba — Barcelona: 13.30 Radio sekstet 19.00 Trio 21.05 Radio orkester — Praha: 20.00 Brno 22.25 Moravska Ostrava. — Toulouse: 21.00 Večerni koncert 21.15 Moderna simfonična glasba 22.45 Pesta glasba — Trst: 12.30 Plošče 13.00 Pesta glasba 22.15 Pesta glasba.

Ljutomer

Gibanje prebivalstva. V preteklem letu je bilo v naši fari (brez ekspoziture v Cezanjevcih) rojenih 170 otrok, 91 dečkov in 79 deklic. Umrlo je tekem lanskega leta 131 oseb, 73 moških in 58 žensk. Poročenih je bilo 45 parov.

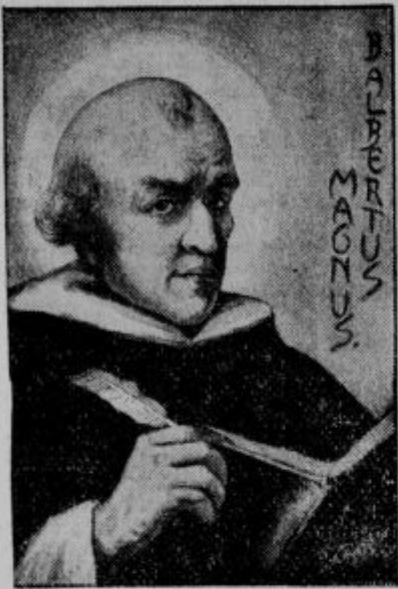
»Cvetina Borogradske«, katero je naše agilno Prosvetno društvo uprizorilo preteklo nedeljo, je zopet napolnila dvorano Katoliške doma. Tudi igralci so v svojem nastopu pokazali vso sigurnost in so radi tega zaslužili vso pozornost občinstva. Resno-vzgojni moment igre je segal v globino duš. V postu se enkrat ponovimo »Cvetino Borogradske«. Za pust se pripravljajo komedija »Lumpacji Vagabund ali zanikarna trojica«. To bo smeša, da bo za ves postni čas zadostovalo.

Prvi prosvetni večer priredi naše Prosvetno društvo to nedeljo po večernicah. Na sporedu je petje, deklamacije in skioptično predavanje socialne vsebine: Racionalizacija dela in delavstvo. Vstopnine ni nobene. Pridite vsi, ki se zanimате za socialna vprašanja.

LOV NA VOLKOVE

Med zvermi se volk najtrdovratneje upira civilizaciji in se še vedno drži celo v deželah, v katerih so ostale roparice že davno izginile. To je nevaren ropar in kjerkoli se pokaže, se zbero vsi lovci iz okoliša in prirede s pomočjo prebivalstva velik pogon. Take skupne love poznamo v Sloveniji in Jugoslaviji, pa tudi po mnogih drugih deželah; v Franciji jih imenujejo »Couveteries«. V Rusiji je volk od davna splošna nadloga in lov nanj poseben užitek. Mihael Prišvin poroča o takem lovu:

Ponoči je bil hud snežni metež; bele koprene so valovile in zdelo se je, da za jutri ni misliti na kak voljši lov. A vendar se je posrežilo. Dva posebno velika volka sta se

Albertus Magnus, slavní skolastik, rojen grof pl. Bolhaetadt (1193—1280), ki je proglašen za svetnika. Njegov god se bo obhajal 15. novembra.

vso noč do zore mudila pri nastavljeni konjski mrhovini. Potem ju je moralo kaj vznevoljiti, kajti odšla sta ven na jezero, kjer sta zamišljeno sedla, kakor da bi premišljevala, kam naj bi se obrnila. Vodja našega volčjega poveljstva, orjaški Fedja, in pa njegov pomočnik, blagajnik pri rentnem uradu Dimitrij Nikolajevič, sta jih tamkaj izsledila in se skrila v gošči. Ko sta volka potem v neželjeni smeri odkrevala, sta lovca skočila na plan in pritisnila nanju; slednjič se jima je tudi posrežilo, da sta jih pognala v naš gozd. Sita volka se nista več dolgo klatarila okrog, marveč sta legla v gošči blizu vasi.

Ta dan prav za prav nisem bil pripravljen za voljši lov, toda nenadoma se je pri meni javil sel in naznanil:

»Hitro, volkovi so zakrpani!«

To se pravi, da je mesto, kjer so volkovi obkoljeni, zaznamovano s krpami, ki vise po drevju; volkovi so torej »zakrpani« in čakajo na strelce. Če reče kdo pri nas kakemu lovcu, da so volkovi zakrpani, potem vrže iz rok vsakršno delo in opravi lo in brez vsakega premišljevanja odhiti na označeno mesto, kajti dan je zelo kratek.

Ker so bili vsi konji zaposleni pri spravljanju lesa, se je pripeljal sel — mlado fanto — v saneh za sankanje, v katerih je bilo vpreženo zrebe. Tudi s to vprego sva prišla precej hitro naprej; le vozovi z lesom, ki sva jih morala pustiti mimo, so naju zamudili. To je bila muka! Kajti dan se hitro nagiba kraju, in to je ravno ena največjih ovir za voljši lov: kratki dnevi in velike razdalje. Midva sva dospela v vas še ob zadostnem svitu za strel in odtod je bilo le še nekaj skokov do gozda. Na križišču gozdnih poti naju je čakal mož:

»Brž, brž, vse že čaka!«

Sedaj je treba paziti, da koga ne posili kašel — Fedja bi ga neusmiljeno premlatil. Vrgel sem proč smotko in vtaknil v usta košček sladkorja.

Ko je mladi fant ugledal prve krpe, ki so bile vseh mogočih barv kakor lampijončki, je začel drveti. Pa je res skoraj nemogoče ob teh znamenjih ohraniti mirno kri.

Plazila sva se ob krpah in dospela do mesta, kjer sta šla volka v »zakrpani« prostor. Tu sva našla na »molččega«. Ta mož ima nalogo, da pazi na kričanje in da volkove, ki bi se hoteli po svoji sledi izmuzniti iz obkolitve, požene nazaj proti strelcem. Drugače gredo prestrašene živali le prerade skozi krpe. Takoj nato običajno počí strel.

Sedaj je krp konec. Dospela sva do tiste usodne odprtine, skozi katero sta morala volkova. Tu si je bil napravil blagajnik Dimitrij

Nikolajevič jamo v snegu in jo zakril s smrekovimi vejami. Sto korakov dalje je imel tudi Fedja podobno skrišališče. Ko naju je opazil, je vstal in v trenutku tudi za naju napravil zakriti stojišči.

Volka sta bila izvrstno zajeta, toda gonjači so bili to pot brez voditelja in so nastopali nerodno. Kako so morale nestrpnega Fedjo srbeti roke! Levo od mene stoji moj fantič. Zelo sem v skrbeh zaradi njega. Če si sam na lovu, moreš čisto zanesljivo zadeti kljunača, če so pa drugi poleg tebe, zgrešiti tudi volka. Zgodi se, da dirja volk v razdalji šestdesetih korakov mimo tebe in z gotovostjo bi ga podrl — toda drugemu lovcu je mnogo bliže in tako se moraš premagati in onemu prepustiti strel. Lahko se pa tudi zgodi, da teče neposredno za prvim volkom še drugi volk; potem moraš pustiti prvega mino in streljati na drugega. Pri tem se prvi tako zmede, da ga je lahko ubiti.

Levo od mene je smreka in ob njej mladi fant. In sedaj... Mimo smreke dirja volk in jo ima že za seboj. Tedaj ga osupne prazna ploskev, da za trenutek postoji. Zadnje noge tiče globoko v snegu, sprednje se niso vdrle. Naenkrat pade s celo dolžino v sneg, skuša vstati; se en strel in žival zagrne sneg.

Izredno veliko volkuljo je strel tako gladko pogodil, da ni imela časa teptati snega; kakor živa je držala gobec na sprednjih nogah, uhla sta ji strčila kvišku.

»Čedno delo,« je dejal Fedja zadovoljno, »toda zakaj si še v drugo streljal?«

Fant molči, a vsi vemo pravi vzrok. Če bi bil volk le obstreljen in bi morda ušel, potem bi bil strelec prejel kaznen od Fedje »v naravi«.

Volkulja je bila nedoločne barve, siva in rumena, a ko je bila živa stala v snegu, nikakor ni bila videti taka. Tiho sem vprašal fanta, kakšne barve se mu je zdela volkulja. »Zelene,« je odgovoril.

J. G. Herderjev spomenik v Rigi, ki ga hoče Nemcem sovražno prebivalstvo odstraniti.

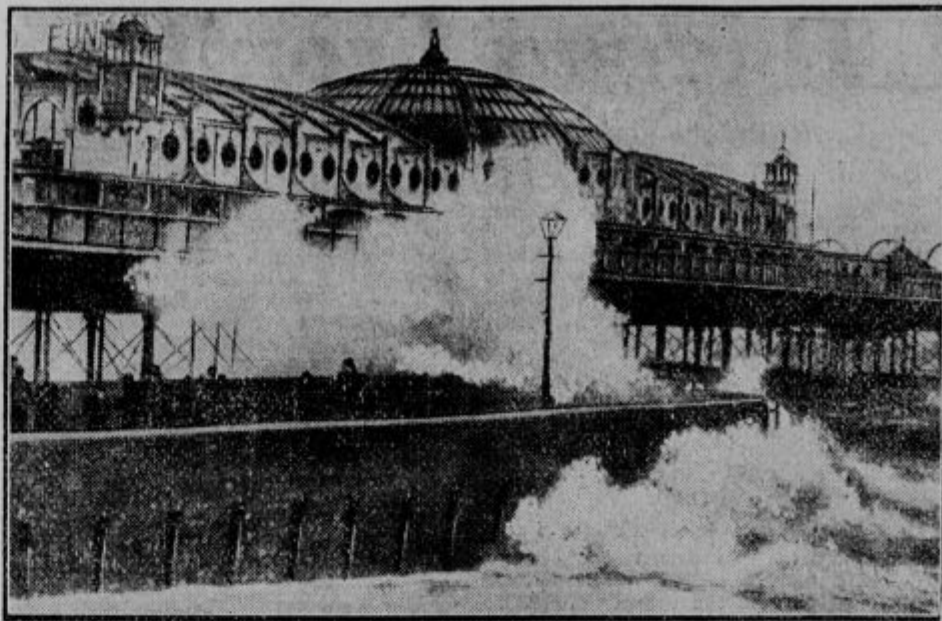
Madame Fraya napoveduje boljše dneve

Francoska narodna vedeževalka madame Fraya, ki je bila lani tako zelo črnogleda, je letos dokaj optimistična. Ona bere usodo sveta v zvezdah. Položaj za tekoče leto je po njeni vednosti naslednji:

Zaenkrat svetu še vedno vlada Saturn; do spomladi ni misliti na kako izboljšanje, nasprotno pojde črta bede in obupa še niže nizdol. Potem se bo pa iznenada ustavila. Vzel bo mladostni Merkur, svet se bo pomladil, prevzelo ga bo novo upanje; toda ozdravljenje bo le počasi napredovalo, računati je treba s ponovitvijo bolezní tod in tam, kakor je to običajno po težkih boleznih. V političnem pogledu groze oblaki med Poljsko in Rusijo; toda vojni bog Mars bo le oddal svojo vizitko, nato pa dokončno izginil. V Nemčiji bo prevladovalo Hitlerjevo gibanje v notranji politiki, kar pa ni nikak nevarnost, najmanj za Francijo, nad katero sveti srečna zvezda; v nekaterih srednjeevropskih državah bo prišlo do revolucije; v Italiji ostane razmeroma mirno, Anglija pa bo imela s svojimi kolonijami posla čez glavo. V Franciji bodo prišli pri volitvah na vrh mlajši ljudje; dva slavna politika bosta umrla.

V vsem družabnem življenju se izvrši velika izprememba v oblikah; pravila postanejo strožja, ves svet se vrača k stari izključljivosti in dostojanstvenosti, kar se že kaže v modi. Povsodi se uveljavlja oster odpor proti vsej anarhistični brezobličnosti, tako tudi v pravosti. V mnogih krogih, posebno pa najvišjih, se čuti težnja po naravnosti asketičnem življenjskem idealu, čemur seveda posebno doprinaša splošna gospodarska kriza, ki sili k špartanski priprostosti. To omejitve v materialnem življenju pa bogato odtehta krepkejša notranja življenja, ki daje posamezniku moč, da zmaga stisko dneva...

Ob sklepu svojega prerokovanja je gospa Fraya napovedala tudi običajne katastrofe — potrese, povodnji, lakoto, nalezljive bolezni, med katerimi postaja posebno nevarni hripa in griža — a na splošno je njen pogled v bodočnost optimističen: zanaša se na vlado mladostnega Merkurja...

Vibarno pljuskanje morja ob južnoangleški obali: Valovi skoraj prepljuskavajo obrežni paviljon v Brightonu.

Boksanje s smrtnim izidom

Minolo nedeljo sta priredila v Berlinu boksarske tekme Poštno sportno društvo in »Teutonia«. V boju je član »Teutonije« Butkowski svojega tekmeča 19 letnega poštnega uslužbenca Kaulerja s tako silo sunil v spodnjo čeljust, da se je Kauler vrnil vznak in treščil z glavo ob tla. Kaulerja so prenesli v bolnišnico, kjer je kmalu nato izdihnil. Zdravniki so ugotovili, da je imel zlomljen zatilnik in jabolko. Tak sport je barbarstvo.

Jules Sauerwein, svetovnoznani francoski publicist, ki je odložil svoje mesto političnega uvožničarja pri pariškem »Matinu«, kjer je deloval 24 let. List ni več soglašal z zmernimi stališčem Sauerweina.

Razmere na Havajskih otokih

Major Fortescue, newyorški dramaturg in raziskovalec, ki je bil pobočnik predsednika Roosevelta, ima 19 letno hčer, ki je poročena z mornaričnim poročnikom Massiejem. Massie služi tačas na havajskem otoku Oaha. Pred nekaj meseci je petorica domačinov baje ugrabila mlado gospo Massie in jo trpinčila. Sodišče pa je domačine oprostilo, ker mornarični častniki niso mogli dokazati, da njihove žene niso varne pred domačini. Stvar je imela priti pred vsiljeno sodišče; v tem pa je gospa Fortescue, mati gospe Massie, s pomočjo nekega mornarja ugrabila enega izmed gori omenjene petorice domačinov, nekega Joeja Kahahavaja, ga ranila in vrgla nato v kopalno kad, kjer je izkerval in umrl. Ta čin je domačine skrajno razburil; gospo Fortescue, poročnika Massie in mornarja, ki je pomagal gospe Fortescue, so morali zaradi varnosti spraviti na eno izmed vojnih ladij. Oblast je proglasila obsedno stanje.

Moret, guverner francoske banke, ki je na znano Brüningovo izjavo, da Nemčija sploh ne bo več plačevala reparacij, odgovoril s tem, da je odklonil nadaljnjo odgovornost plačila stot milijonskega dolga nemške Državne banke.

Vsaka senzacija je dobra

»Prijateljica« glasovitega newyorškega tihotapca Jacka Diamonda, ki je bil nedavno ubit — bivša plesalka »Kiki« Robert, ni podedovala za svojim prijateljem ničesar drugega nego zloglasno ime in pa sloves, da so ji znane vse razmere newyorške zločinske družbe. To je zadostovalo, da je bila kot posebna senzacija sprejeta v neki newyorški variete, kjer nastopa kot plesalka. Našlo se je vsekakor nekaj listov in impresarijev, ki so proti ponovnemu nastopu Kiki v javnosti protestirali, a očitno le s tem uspehom, da je variete, kjer nastopa Kiki, vedno bolj poln.

Ruska cerkev

Moskovski »Cerkveni koledar za leto 1932«, katerega prvi izvodi so zdaj dospeli v inozemstvo, nudi edinstven vpogled v življenje pravoslavne Rusije pod sovjeti. Leninov rojstni dan in obletnica oktobrskega prevrata sta zabeležena v njem med ostalimi cerkvenimi prazniki. Sv. sinoda Cerkve ruske patriarhije (uradni naslov moskovske cerkvene oblasti) upravlja 275 škofij, ki štejejo do 30.000 pri sovjetski upravi kot javna društva prijavljenih župnij. Letno poročilo omenja kot glavne težkoče pomanjkanje cerkvenih prostorov in duhovniškega naraščanja, ne da bi razpravljalo o vzrokih. Verniki so zelo vdani in vztrajni. V posameznih krajih so bile ponovno odprte poprej zapuščene cerkve ali celo zgrajene nove. Ponekod se zelo občuti propaganda »evangeljskih kristjanov« (baptistov), ki bi zahtevala odločnejšo borbo. Največji cerkveni dogodek v letu 1931 je pomenila proslava 1500 letnice III. okumenskega sabora v Efezu dne 6. julija. Duhovniki so priredili predavanja o tem dogodku. Koledar prinaša razpravo nadškofa Pavla v Jaroslavlju o Nestorijevem krivoverstvu, ki je bilo obsojeno v Efezu.

Theodore Roosevelt, sin pokojnega predsednika Združenih držav, ki ga je ameriška vlada imenovala za generalnega guvernerja na Filipinih.

Združitev katoliških zvez v Angliji

Nedavno so zborovali v Londonu zastopniki katoliških zvez Anglije. Izvoljen je bil odbor za medsebojno podpiranje in vzajemno sodelovanje med katoliškimi zvezami laičnih organizacij, ki s socialnim delovanjem obenem pospešujejo širjenje katolicizma. Ta sklep je uspeh triletnih posvetovanj.

»Če se uresniči naš ideal,« je izjavil predsednik, »se bo iz tega razvila nekaka stalna »konferenca okrogle mize«, neke vrste parlamenta brez zakonodajne moči. Naloga tega parlamenta bo, da reši vse težkoče, ki vladajo med katoliškimi zvezami. Samostojnost posameznih zvez se mora ohraniti. Funkcije konference bodo predvsem tesno sodelovanje in temeljite razprave v vseh aktualnih problemih in vprašanjih procvita naših krepkih organizacij.«

V odboru so voditelji vseh obstoječih zvez. Ta sklep je bil v katoliški angleški javnosti z navdušenjem sprejet in si od složnega sodelovanja nadejajo najlepših uspehov.

Birger Ruud, mojstrski norveški skakalec, ki zastopa Norveško na zimski olimpijadi v Lake-Placidu.

Karl Schäfer — Dunaj, svetovni in evropski mojster v drsanju, ki si je tudi letos priboril avstrijsko mojstrstvo v umetnem drsanju.